

VSEBINA

- 7** Ira Ratej **MUNDUS VULT DECIPI, ERGO DECIPIATUR**
- 15** Matej Bogataj **KDO TÍČI NA KONCU VERZA**
- 23** Anja Krušnik Cirnski **V ČAST KOMEDIJI ALI NE DAJ SE, KOMEDIJA!**
- 33** Gašper Tič ***TRAČ ALI MNOGO HRUPA ZA NIČ***
- 77** Psihološki test – **KAKO TRAČATE?**
- 84** In memoriam
- 86** Novo v knjižnici

Gašper Tič, Davor Herceg

TRAČ

ali

MNOGO HRUPA ZA NIČ

Navdihnjeno s Shakespearom

Mjuzikel

Krstna izvedba

Koprodukcija z Gledališčem Koper

Premiera 23. februar 2017

Avtor libreta **GAŠPER TIČ**

Avtor glasbe **DAVOR HERCEG**

Režiserja **JAKA IVANC, GAŠPER TIČ**

Dramaturginja **IRA RATEJ**

Scenografka **GRETA GODNIČ**

Kostumograf **LEO KULAŠ**

Koreograf **MIHA KRUŠIČ**

Korepetitor **JOŽE ŠALEJ**

Glasbeni vodja **DAVOR HERCEG**

Avtor videa **VORANC KUMAR**

Lektorica **MAJA CERAR**

Oblikovalec svetlobe **BOŠTJAN KOS**

Asistentka dramaturginje **ANJA KRUŠNIK CIRNSKI**

Asistentka kostumografije **LARA KULAŠ**

Vodja predstave **Borut Jenko**

Šepetalka **Neva Mauser Lenarčič**

Tehnični vodja **Janez Koleča**

Vodja scenske izvedbe **Matej Sinjur**

Vodja tehnične ekipe **Branko Tica**

Tonski tehniki **Sašo Dragaš, Gašper Zidanič in Maks Pust**

Osvetljevalci **Andrej Kolečnik, Boštjan Kos, Bogdan Pirjevec in Aljoša Vizlar**

Frizerki **Jelka Leben in Mirela Brkić**

Garderoberki **Angelina Karimović in Tanja Cirman**

Rekviziterja **Borut Šrenk in Sašo Ržek**

Sceno so izdelali pod vodstvom mojstra **Vlada Janca** in kostume pod vodstvom mojstric **Irene Tomažin** in **Branke Spruk** v delavnicah MGL.

Maša, lepa oštirka, alternativka **TANJA RIBIČ**

Leonato, njen mož, oštirska tečnoba **GREGOR ČUŠIN**

Hero, njuna hči, načitana nesrečnica **IVA KRAJNC BAGOLA**

Beatrice, njuna hči, jezikava lepotica **TINA POTOČNIK VRHOVNIK**

Margareta, dobrovoljna natakara, povprečna **MOJCA FUNKL**

Boraccio, človek, trpin, bradat, povprečen **MILAN ŠTEFE**

Don Svedro, rumeni tisk **JAKA LAH**

Don Pedro, njegov brat, urejen pedantnež, pilot poveljnik **ROK MATEK**

Benedikt, jezikavi lepotec, pilot **FILIP SAMOBOR** k. g.

Claudio, občutljivi poet, pilot **MATIC LUKŠIČ** k. g.

Herkul Mali (HM), mož postave, višji od brata **GABER K. TRSEGLAV/TOMO TOMŠIČ** k. g.

Herkul Veliki (HV), njegov brat dvojček, mož postave **ROK KRAVANJA** k. g./**ROK PRAŠNIKAR** AGRFT

Župnik, vinjen **UROŠ SMOLEJ**

Glasbeniki

JOŽE ŠALEJ/DAVOR HERCEG (klavir)

ŽIGA KOŽAR/ANŽE ŽURBI (bobni)

GORAN RUKAVINA/ALEŠ AVBELJ (bas)

TOMAŽ GAJŠT/JAKA HAWLINA (trobenta)

PRIMOŽ FLEISCHMAN/MATEJ KUŽEL (saksofon)

VID ŽGAJNER/JAKOB LEBAN (pozavna)

DEJAN GREGORIČ/ANA MEZGEC (violina)

Plesalci

MATEVŽ ČESEN/TIAN ČEHIČ

TIM KLEMENČIČ/MATEJ BEDIČ

ANJA MÖDERNDORFER/PETRA RAVBAR

TADEJ PREMK/JAN MAROLT

KARIN PUTRIH/TJAŠA RESNIK

KATJA ŠKOFIC/NIKA HORVAT

Mojca Funkl, Matevž Česen, Tadej Premk, Rok Matek, Gregor Čušin, Anja Möderndorfer, Vid Žgajner, Dejan Gregorič, Rok Prašnikar, Katja Škofic, Tanja Ribič, Jože Šalej, Goran Rukavina, Karin Putrih, Matic Lukšič, Milan Štefe, Tomo Tomšič, Uroš Smolej, Filip Samobor, Iva Krajnc Bagola, Tina Potočnik Vrhovnik

Ira Ratej

MUNDUS VULT DECIPI, ERGO DECIPIATUR

Finis origine pendet

Ko je Shakespeare med letoma 1598 in 1599 pisal komedijo *Veliko hrupa za nič* (*Much Ado About Nothing*), si je marsikateri motiv izposodil od drugih. Zaplet okoli zaljubljenecv, ki jima prevara prepreči srečno združitev, je bil pogost v literaturi renesančne Italije in eden izmed virov bi lahko bile *Novele* Mattea Bandella iz Mantove. Zgodba o služabnici, ki igra svojo gospodarico v kočljivem položaju, se pojavi tudi v Ariostovem *Besnečem Orlandu*, ki je bil preveden v angleščino leta 1591. Povsem nov pa je kontrapunkt ljubezenske zgodbe med dvema različnima paroma. Na eni strani sta romantična Hero in Claudio, ki se zaljubita na prvi pogled, in na drugi jezični Benedikt in jezikava Beatrice, ki neustavljivo obmetavata drug drugega s pikrimi in duhovitimi zmerljivkami. Nekoliko spominjata na slavni par iz *Ukročene trmoglavke*, ki ga je Shakespeare ustvaril leta 1590, se pravi nekaj let poprej. *Mnogo hrupa za nič* je ena najbolj priljubljenih komedij, saj v njej Shakespeare spretno prepleta prevare, spletke, skrivanje identitete, govorice, kar vse nudi obilico čustvenih vrhuncev.

Sodeč po nekaterih virih naj bi bila komedija prvič uprizorjena leta 1599. Od tedaj je doživela veliko odrskih postavitev. V Sloveniji je bila zadnjič uprizorjena leta 1961 v Drami SNG Maribor. Seveda je našla pot tudi na filmsko platno. Leta 1993 je angleški igralec in režiser Kenneth Branagh posnel film, v katerem se zvezdniška zasedba¹ igra skrivnice na vrtu ljubke toskanske vile. Branagh spretno prepleta čustvene izlive s čutnostjo, zvesto sledi besedilu in tudi sam igra vlogo Benedikta. Dvajset let zatem je ameriški režiser Joss Whedon, ki je sicer bolj znan po filmu *Maščevalci* (*The Avengers*) in akcijski nadaljevanki *Agenti Shielda* (*Agents of S.H.I.E.L.D.*), posnel istoimenski film, ker ga je Shakespearova komedija popolnoma navdušila. Črno-beli film, ki so ga snemali v Whedonovi hiši z igralsko ekipo filma *Maščevalci*, je bil deležen dobrih kritik in je dosegel kar precejšnje število gledalcev. Whedon pripominja, da je v tej komediji moč najti vse elemente, iz katerih so stekane filmske uspešnice, od suspenza,

¹ Med drugimi je ob Branaghu igrala Emma Thompson v vlogi Beatrice, Denzel Washington v vlogi Don Pedra, Keanu Reeves je bil zlobni Don Juan, Richard Briers je upodobil Leonata, Kate Beckinsale in Robert Sean Leonard pa sta bila Hero in Claudio.

situacijske in karakterne komike, strasti, skrivalnic, prisluškovanj, melodramskih nesporazumov in tudi tragedije. Meni, da je zaplet povsem sodoben, saj tudi danes težko najdemo ženina, ki bi z lahkoto izrekel »usodni da«, ko bi izvedel, da ga je noč pred poroko njegova izvoljenka prevarala z drugim.

Kakor koli se že lotimo postavitve, se ustvarjalci vedno soočimo z vprašanjem, kaj je ta nič, okoli katerega se dela ves ta hrup. Je to ljubezen, ali morebiti čast in ugled? Se mogoče nič nanaša na celotno dogajanje ali samo na ples v maskah? Leta 2013 je Marius von Mayenburg, tudi pri nas priljubljen dramatik, priredil in tudi zrežiral to komedijo v berlinskem gledališču Schaubühne. Sodeč po kritikah je svojo postavitev osredičil okoli ljubezni kot socialnega konstrukta in vse skupaj odel v zelo poudarjen trash-pop imaginarij, v katerem se vse podredi plesu v maskah in zamenjavi identitet. Mayenburgov odgovor na vprašanje, kaj je tisti nič, je nedvoumen: to je ljubezen, ki ni nič drugega kot rezultat družbene manipulacije. Ljubimo, ker je to družbeno posredovan vedenjski vzorec. Ljubezen je torej stvar odločitve, nekakšna maska spolne sle, ki z vidika evolucije vodi k najpomembnejšemu cilju: razmnoževanju in ohranitvi vrste.

Omnia vincit amor

Shakespeare v svojih komedijah in tragedijah fenomen ljubezni razpre v široki pahljači in v vsej njeni ambivalenci. Ljubezen je lahko pogubna, lahko je neuslišana in destruktivna ali pa povsem pasivna. Za sabo pušča trupla, lahko vodi v srečen ali nesrečen zakon, vnaša razdore, zbujata sumničenja, združuje in razdružuje, povzdiguje in poniža ter v ljudeh zbujata najplemenitejše pa tudi najnižkotnejše impulze. Se pravi, je gonilna sila, ni pa zgolj pozitivna. Ima izjemno moč, saj posameznike malodane obsede, zamegli njihov razum in presojo. Ne ozira se na spol, stan ali raso in nihče ni imun pred njo. Tudi zato se poraja dvom, da bi se lahko nič iz naslova nanašal na ljubezen, saj je ta vtakana malodane v vsako Shakespearovo stvaritev kot pglavitno gibalo.

Gašper Tič že v naslovu nakazuje odgovor, da ves ta trušč sproži trač. Tudi sam uporabi obrekovanje, osiranje in govorice kot pogonsko gorivo komedije. Messina tako postane Tračistan, z gostilnico Pri Maši, ki nosi ime po tujki, lepi oštirki, ki se je pritožila od drugod. Zgodba tako dobi bolj slovenske oblike, četudi so nekatera imena ostala italijanska. Leonato, denimo, je oštir in ne več vojvoda. Njegov zakon z Mašo škriplje, finančna situacija tudi ni najboljša, zato se na vse kripelje trudi oddati obe hčeri v zakon. Shakespearov Leonato nima žene in ob hčerki Hero je pohčeril še Beatrice, pri družinskih zadevah mu pomaga brat Antonio.

Tako Messina kot Tračistan sta območje miru, vojna se bije drugje in vrnitev vojske sproži val vznemirjenja v obeh, le da v Tračistan namesto pehote priletijo piloti. Njihov poveljnik Don Pedro, nekoliko zagonetni lik pri Shakespearu, se v Tračistanu sprosti do te mere, da nam razkrije tako svoje veselje do poseganja v usode drugih kot tudi svojo spolno nagnjenost do istega spola. Njegov zagrenjeni brat Don Juan (Don John) pri Shakespearu ne skriva svojega prezira do bratovega uspeha in sreče drugih. Skupaj s svojima pomočnikoma (Borraccio in Conrad) pri Shakespearu nastavi Leonatovo služabnico Margareto, preoblečeno v Herino oblačila, v objem Boraccia

Vid Žgajner, Matic Lukšič, Dejan Gregorič, Tomaž Gajšt, Primož Fleischman, Tanja Ribič, Rok Matek, Jože Šalej, Filip Samobor, Tina Potočnik, Karin Putrih, Iva Krajnc Bagola, Anja Möderndorfer, Uroš Smolej, Mojca Funkl, Katja Škofic

in s tem uspešno prepreči poroko med Claudiem in Hero. V Tičevi priredbi pa se prelevi v Don Svedra, ki rokuje z najmočnejšim orožjem 21. stoletja: informacijami oziroma medijem, še natančneje: s tabloidom. Tračistan tako dobi časopis, medtem pa Župnik iz vinske usedline že napoveduje razmah danes splošno razširjenih internetnih informacijskih platform.

Ljubezen je tudi v Tičevem *Traču* osnovno osišče. Dvema ljubezenskima paroma z melodramatičnimi zapleti doda še dva. Zaljubita se že rahlo odcvetela Margareta in Don Svedrov asistent Boraccio, ob njiju pa še Don Pedro in Župnik. Boraccio je pri Tiču metafora sodobnega prekarca, ki počne vse, kar mu je ukazano, in se spotoma povsem razčloveči, saj v svoji ubogljivosti spominja na psa. Šele Ljubezen ga ponovno vzpostavi kot človeško bitje. Župnik je sprva konvencionalno dobrodušni alkoholik, a ko se na koncu izkaže, da je gej, v imenu ljubezni zapusti Cerkev in se skupaj z Don Pedrom odpravi nekam proti severu. Ljubezni je pri Tiču še več kot pri Shakespearu in večje ji postavlja ovire na poti do uresničenja. Situacije mojstrsko preplete do te mere, da konec razreši z deus ex machina – z množičnim ljubezenskim poljubom, ki prežene zlo. Ljubezen torej premaga zlo oziroma trač. Shakespeare požene zlobnega spletkarja Don Juana v neznan, Tič ga najprej klonira in pomnoži, kot se množijo in klonirajo trači in njihovi prenašalci, ter ga nazadnje uniči z manifestacijo resnične ljubezni. V opoziciji sta torej Ljubezen in trač, prva zaseda mesto resnice, trač pa je izenačen z lažjo. Na prvi pogled ta shema drži, vendar kot Ljubezen tudi trač ni zgolj enoznačen.

Publica fama non semper vana

Če je Ljubezen bolezen, potem je trač virus. Tisti, ki ga sliši, je okužen in okužbo prenese naprej. V angleškem jeziku je jezikovna razlaga besede *gossip*, ki jo je v literaturi prvi uporabil prav Shakespeare, precej nevtralna. *To gossip* pomeni z drugim govoriti o zasebnosti nekoga tretjega. Če nekomu povemo, da ima naš sosed nov avto, to še ni opravljanje. Beseda *gossip* namreč izvira iz *god sip*, ki označuje nekoga, ki nam je blizu, sorodnika, prijatelja in zaupnika. Se pravi, opravljamo, ko informacijo o nekom tretjem delimo s tistim, ki nam je blizu.

Pri nas se opravljanja drži bolj negativen predznak. *Opravljati* pomeni: »*pripovedovati kaj resničnega, vendar slabega o kom*«. Skratka, pri nas ni pomembno, komu govorimo, ampak je pomembnejša negativna intenca. Mi torej rečemo, da ima sosed nov avto, ker je bahač. Če pa pribijemo, da ima sosed nov avto, ker krade, je to že *obrekovanje*, ki ga SSKJ opredeli takole: »*dajati neresnične, zlonamerne izjave, s katerimi se jemlje komu ugled*«. Trač pa SSKJ definira kot »*govorico, predvsem zasebne narave, navadno objavljeno v medijih*«. Ko v mediju objavimo, da je naš sosed skorumpiran, kar dokazuje njegov novi avto, torej tračamo.

Biološki izvor opravljanja ali obrekovanja, kot ga opiše Robin Dunbar v svoji študiji *Grooming, Gossip and the Evolution of Language*, pa opravljanju podeljuje širši smoter, saj njegov izvor poišče pri naših genetskih sorodnikih – šimpanzih. Ti imajo zapletene socialne strukture. Študije so pokazale, da vsaj 20 odstotkov svojega časa namenijo negovanju kožuhov. Pa ne svojih, temveč se pri tem opraviu zavzeto posvečajo drug drugemu. Kožuhe

skrbno trebijo in prečesavajo, odstranjujejo nečistočo in zajedalce. Seveda ima to početje tudi svoj higienski namen, ampak z obiranjem šimpanzi vzdržujejo in razvijajo socialne stike, zgladijo napetosti in negujejo medsebojne odnose. Tako so se vedli tudi naši predniki. Z večanjem števila pripadnikov istega plemena se pri naših prednikih pojavi tudi potreba po sodelovanju, skupnem načrtovanju in tudi vzdrževanju medsebojnih razmerij. Sočasno z večanjem možganov se razvije govor in fizično obiranje nadomesti verbalno opravljanje. Kot vemo, je obiranje vedno intimna izkušnja. Dokazano je, da se več kot 80 odstotkov naših pogovorov suče okoli tistih, ki so odsotni, ker najraje izmenjujemo informacije o tretjih osebah. Tako je naše obiranje v socialnem smislu učinkovitejše kot opičje, saj lahko v krajšem času obdelamo več posameznikov in si hkrati utrjujemo mesto na družbeni lestvici.

Slednje potrjujejo tudi visoke naklade tabloidov, ki so polni informacij o zasebnem življenju drugih. Del skrivnosti o planetarnem uspehu Facebooka, YouTubea, Twitterja itd. je tudi v tem, da smo z njimi ves čas na tekočem z novicami o drugih. Te objave si delimo, jih všečkamo, komentiramo in tudi sami objavljamo informacije o svojem zasebnem življenju. Čeprav ima to tudi negativne posledice, se jih tukaj ne bomo dotikali. Spomnimo se samo, da kadar ti prispevki iz zakladnic zasebnosti dosežejo veliko število ogledov, rečemo, da so postali *viralni*, kar kaže na njihov tračarski izvor. Bistvenejše je, da obiranje razumemo kot eno izmed človekovih potreb, ki ni nujno negativna. Tračistan je pred prihodom Don Svedra metafora za človeško skupnost, kjer se informacije še prenašajo verbalno in ima obiranje socialno funkcijo. Informacije lahko popači šum v komunikaciji, kar pomeni, da se sporočilo potvori in spremeni, vendar se ne pretvarja, da je čista resnica. Šele z nastopom medija se razmerja korenito spremenijo, saj si tabloid prilasti mesto razkrivanja resnice in zanalašč reciklira laži in tako ljudsko obiranje spremeni v industrijo trača.

Quidquid latine dictum, altum videtur

Že pri Shakespearu sta Ljubezen in opravljanje neločljivo povezana, se medsebojno podžigata, vozlata dogajanje in sprožata obrate. Želja po drugem se manifestira v hlepenju po informacijah; in ko na mesto informatorja stopi škodoželjnež, nismo daleč od tragedije, kot je to v primeru Hero in Claudia. In vendar so prav govornice tiste, ki premagajo prezir in nadutost drugih dveh junakov. Beatrice in Benedikt se zaljubita, ko od bližnjih izvesta, da se pod masko zmerjanja in vihanja nosu pri obeh sramežljivo skrivata naklonjenost in zaljubljenost. Skratka Ljubezen in obiranje imata veliko skupnega: dogajata se v območju intimne, sta nalezljiva, sta nepogrešljiva, nezaustavljiva in lahko sprožita dobro ali slabo. Nista si nasprotna, pač pa delujeta komplementarno.

Tako nam tudi Tičev *Trač*, ki kar poka po šivih od satire, komičnih situacij, ironije in tudi avtoironije, ne ponuja dokončnega odgovora na vprašanje, zaradi česa so Tračistanci zagnali toliko »*nepotrebne razburjanja*«, kot frazo »*mnogo hrupa za nič*« pojasni SSKJ. Proti ljubezni ni cepiva, niti proti traču. Lahko pa se naslednjič, ko vas zaščemi trač, odločite, da ga ne prenesete naprej. Če pa si ne morete pomagati, ne imejte slabe vesti. Obiranje je evolucijska dediščina, ki ji tako ali tako ne morete pobegniti.

Matic Lukšič, Rok Matek, Filip Samobor, Tanja Ribič, Iva Krajnc Bagola, Mojca Funkl, Anja Möderndorfer, Katja Škofic, Tina Potočnik Vrhovnik, Uroš Smolej

Jaka Lah, Uroš Smolej, Iva Krajnc Bagola, Mojca Funkl, Tanja Ribič

Matej Bogataj

KDO TÍČI NA KONCU VERZA?

S Shakespearom navdihnjeni mjuzikel s plesom in množičnimi koreografiranimi prizori nas popelje v ozadje »dvora«, kakor si ga lahko danes zamislimo, torej v center odločanja in oblasti. Ta »dvor« v Tračistanu, naselbini »slovenskih samojedov« – ker je njihova glavna disciplina ob besednem objedanju drugih, objedanje samih sebe, navznoter – predstavljajo vsi glavni stebri oblasti; gostilna kot parlament in birtinja Maša kot njegov predsednik, Cerkev s svojim v kozarcu boga iščočim reprezentantom ter vojska, ki je ravno zmagoslavno potolkla sovražnika in se na vse pretege samohvali. V to delitev kar naenkrat poseže tisk; Tračistan bo dobil časopis in se vpisal na žurnalistični zemljevid, v tabloidu nastopajoči pa na svetovno, globalizirano tržišče tračev in zvezdniških novic. Nekateri si za to nadvse prizadevajo in so pri tem prav komično osmešeni, njihovi napor, da bi prišli na naslovnico, jih po obdelavi fotografij izstrelijo naravnost na sredico, kjer se, kot se za takšne vrste tiska spodobi, nahaja fotografija čez dve strani. V času Starta, lokalne konkurence Playboyu, oba časopisa so namreč brali intelektualci zaradi poglobljenih člankov, kot so radi poudarjali, in so bile slečene punce samo njihovemu razumniškemu očesu prijeten ambient in podlaga razmisleku, so takšnemu prispevku rekli »duplerica«.

Če je včasih veljal pregovor, da otroci in golobi družino poserjejo, so danes to nevhvaležno vlogo prevzeli mediji. Natančneje, njihov segment, ki se imenuje rumeni tisk in nam besedno zvezo »rumena nevarnost«, včasih rezervirano za azijsko demografsko bombo, osvetljujejo v popolnoma novi luči. V še drugih in še bolj intenzivnih odtenkih rumenkaste, seveda. Vendar si rumenjak, ki poskuša prodreti na podhranjene tračistanske medijske

trge privoščiči preveč; ne daje informacij, te krajani tako ali tako dobijo v gostilni in okoli nje, temveč prikraja dogodke. Dobesedno vzame zahtevo, da mediji dogodke ne samo spremljajo, temveč ustvarjajo, kar je samo znotrajmedijska različica spoznanja konzumentov medijev in občasnih nastopajočih, kadar ga pobiksamo, da se stvari, ki jih ni v medijih, niso zgodile. Ker je Tračistan majhen, prikrajanje ustvari nekaj zapletov, ki pa so hitro pojasnjeni in njihova resničnost ovržena; tračarjenje za vse naenkrat tudi v tem okolju lahko deluje samo takrat, ko tradicionalna skupnost izgubi svojo kompaktnost in se nekateri med enakimi počutijo nekaj več. Pravzaprav se počutijo nekaj manj in to kompenzirajo s tem, da se postavijo bolj v ospredje, uprizarjajo domotožje z videnjem v pozi dolenskega Supermana na ograji, šepetajo konjem in tičem, recimo. Si v te namene izmišljajo novice o sebi in jih pošiljajo časopisom, se slikajo z domačimi živalmi ali poročajo o sanjskih počitnicah na eksotičnih destinacijah, pogosto narejenih z montažo selfijev na promocijske plakate turističnih agencij. Kar duhovito formulira Tičevo besedilo: »Novice so črne, rdeče, rumene, / brez nas ni procesije nobene, / ene plačamo, da odprejo usta, / eni fotko sami pošljejo z dopusta.«

Seveda se tudi zaplet v mjuziklu *Trač* razreši komedijsko, s srečnim koncem, na katerem se v borbi dobrega in zla spopadeta ljubezen in tračarjenje; tokrat ljubezen, ki so je protagonisti tako polni, v vseh oblikah, zmaga. Rumenjaki še niso naredili zmede, niso še dovolj pognojili terena zase, sicer bi bil mjuzikel slej ko prej žaloigra.

»Najljubša spolna praksa tu je vtikanje nosu«

Nič čudnega ni, da je ob navezavi na nekatere znamenite citate iz *Hamleta* ali romantične tragedije *Romeo in Julija*, recimo navidezna smrt enega od ljubimcev in česa, kar pripada shakespeareani, Cyrano ena stranskih, vendar tudi ključnih referenc Tičevega libreta, nanjo besedilo samo opozarja, ko poskušajo glavno, Hero, naučiti manir. Najvišji odraz teh pa je rimanje, gladko zlaganje besed, šele to pokaže njeno zrelost za ljubezen in takoj tudi že za poroko. Cyranojeva zgodba, kakor jo je ob prelomu v dvajseto stoletje zapisal Rostand, je primer romantičnega razumevanja ljubezni. Govori o tem, kako se nosati mečevalec in stihoklep zaljubi v mladenko, ki pa raje vidi malo trapastega in nespretnega kadeta, ki mu manjka predvsem zgovornosti, da ne rečemo leporečja – oziroma sejanja rožic, kakor so tej jezični večščini rekli naši robati kmečki predniki, ki jim je bilo na polju in njivi vse, kar ni bilo za pojest, sumljivo in odveč. Spomnimo se; Cyrano, galantni in jezični prepirljivec, spreten z rapirjem prav enako kot jezikovno nabrušen, je v balkonskih prizorih dvorjenja tisti stric iz ozadja, ki šepeta mlademu zaljublencu, da ta vsaj za silo zadosti mladenkinim potrebam po moškem, ki bi združeval lepoto in pamet. Ta smešna precioza da več na formo kot na vsebino, udvorljiva zgovornost ji priča več o značaju kot mimika in gestikulacija in kar je še teh signalov, ki si jih ves čas izmenjujemo. Šele izbrušena pesniška večščina,

sposobnost stikanja in prepletanja besed ji ponuja jamstvo za tisto, o čemer je sanjala (skoraj) vsaka družbeno marginalizirana ženska tistega časa : da se bodo po dolgi in zvesti ljubezni in vrsti otrok na grobu spletle vitice iz njenega in ljubimčevega groba. Če je že realnost – umrljivost otrok, patriarhalnost, pogosto dogovorjene poroke in bedno zakrivanje morebitnih čustev, kolikor (jim) ni sentimentalni aparat crknil že zamlada, kot lahko infekcije in splavi povzročijo sterilnost – tako grozna, so sanjarjenja o idealiteti, kakršnih so polni pocukrani romani, še močnejša, saj so eden redkih oken za pobeg. Emma Bovary je še brala, danes pa; oken kolikor hočemo, od računalniških do žajfnic z vseh koncev planeta. In kolikor hočejo rumenega tiska, za tiste, ki še listajo na papirju.

Vendar dobimo pri Cyranojevem skitem početju, ki pošlje v igro nekoga drugega, pravzaprav svoj simulator, da ne rečemo spletno: avatar, tipično gledališko situacijo; nekdo čeden in okreten ponavlja besede nekoga, ki je skrit, ki ni več nastopov, morda zadržan in odljuden, vse pa se dogaja v obojestransko zadovoljstvo. Prvi dobi misli in modrečev glas, kot se šika, drugi dobi stas in mladost, ki sta zahtevana s strani dekle (publike), ki je že/l/jna predvsem večščine in okretnosti in razbremenjenosti duha teže. V igralcu, ki piše, se tako združi oboje, šepetalec in medij, posrednik šepetanja; Cyrano in mladi izpostavljeni osvajalec; posebej še, če igra tisto, kar je sam napisal.

»Ljubil sem, verjel sem ti, a bil z nekom sem, ki ga ni«

»Še Gospod nima tega dosega,« vzklikne Župnik iz Tičevega libreta, ko uvidi moč medijev. V skladu s tisto demokratizacija okusa, ki se je že Nietzscheju tako gnusila, pa jo je videl v embrionalni in zgodnjeotroški fazi, ko je še vsak lep, je javno mnenje tisto, ki navidez poganja svet. Zmagujejo tisti, ki uspejo nasloviti množice, in arogantni prostaki na volitvah in v anketah in ob glasovanjih o priljubljenosti vedno znova premagajo (pre) pametne in načitane. V Tičevem besedilu sicer ne, tam je konec spravljen, tri poroke – pogreb pa kvečjemu sovražnikov nekje daleč. Čeprav že opis obeh neoženjenih sester v spisku komičnih oseb obljublja, da bo morda prišlo do dramskega preobrata, da bo »načitana nesrečnica« Hero ([ˈhiərəu]?) v skladu z neko Tračistanu tujo silo napredovala glede na uspehe »jezikave lepote« Beatrice. Vendar je vdor ljubezni tako močan, da ji ne pobegne nihče. Vse, razen producenta in režiserja tračev, Don Svedra, ki je izgubil polčas, namreč dobro useka in obnori. Pa tistih, ki so v zakonu pridobili imunost.

Župnik v rumenjakih prepozna konkurenco. Kar je bila včasih kohezivna vloga religije, še prej mitologije, to zdaj opravljajo mediji. V skladu s pričakovanji in dometom množic tudi sami vse bolj spuščeni, enako kot hlače tistih, ki jih zasačijo in flagranti. Naj bo tabloid dober ali slab, za branost mora ponuditi ne le čim več ažurnih poročil s terena, torej z rdečih preprog in iz zakulisja, temveč kar najbolj širok nabor vedenj in znanj, če

je mogoče čim bolj instantnih, ki naj uporabnikom ponudijo tisto, česar jim ne more dati lastna izkušnja: kako odstraniti sol s čevljev, ko se vrnemo z zaradi poledice posoljenih pločnikov, kateri so najbolj nevarni predsodki o hujšanju in kako ugotovimo, da naš partner ni več čisto in zares v zvezi, da mu misli uhajajo drugam. Kot bonus in točke zvestobe, ki zamenjajo čudeže v religijah: katerih pet sadežev bo poskrbelo za vnos antioksidantov, ki se potem v našem telesu spopadajo s prostimi radikali, temi povzročitelji vseh mogočih nevarnih in celo terminalnih bolezni, torej nosilcev smrti. Se zdi, da nam rumenjaki obetajo nič manj kot nesmrtnost, če bi jih seveda brali dovolj redno in spoštovali njihove nasvete; zdi se, da če danes sploh še kdo umre, je to samo zato, ker svaril in napotkov rumenjakov ne jemlje dovolj resno. Ali greši; kot je včasih Bog vse videl in kaznoval, danes to počnejo procesi v telesu, ki se za vnos škodljive hrane, ki ga zakisa, slej ko prej maščujejo. To je sodobno razumevanje greha in kazni: kdor kadi, se ne lupčka, s tem pa si je že odbil kakšnih pet let življenja, kdor ne dela jutraj tibetancev ali jih občasno preskoči, kdor si ne vzame časa za zmeren tek ali pilates, kdor zanemarja v kuhinji kvinojo, papajo in kumkvat, teh rajskih sadežev večnega življenja, tega čaka slej ko prej kazen, jabolko spora, ječmen v očesu, težave s prebavo, debelostjo in na koncu smrt, katere dokončnosti se bodo pravoverni, kot v vseh religijah, izognili ali jo kako drugače amortizirali.

**»Kot dva človeka za ljubav sta za rimo nujna verza dva,
zato najlažje se rodi, ko se zaljubiš, pride iz srca«**

Ljubezen je v zraku, potem pa pristane v obliki letalcev in sploh iz vojne prispelih. V Tičevem besedilu je ljubezen sila, ki se pojavi nenadno in vse uravna. Bog iz stroja, deus ex machina, kot komentira eden od nastopajočih, ljubezen je najbolj penetrantna sila in nasprotnik rumenjakaških intrig. Ljubezen oziroma zaljubljenost vidimo skozi dve optiki; na eni tisti, ki jih je spravila v zakon in si mislijo, kot ruševci, ko enkrat spregledajo in se nehajo peteliniti, da nam je vsem v pogubo, na drugi mladi vznesenci, entuziasti, po vedenju tako blizu v oblakih opojnega dima prekajenim bakhantkam. Ljubezen je vezivo sveta, njegovo skrivno gonilo, nekaj presežnega. Da je Boga zamenjala Ljubezen, pa je vedel že pariški psihoanalitik, ki je dejal, da je ljubezen v resnici tisto, kar vsiljuje tisti, ki tega nima, tistemu, ki tega noče. Nesporazum, vsiljevanje in projekcija, misija nemogoče, pretakanje iz praznega v prazno. Vsaj na dolgi rok.

Na kratki rok pa omogoča ljudem, da zapojejo. Da se jim razvežejo sicer zadržani glasovi. Hero, na primer, že po imenu glavna junakinja, spozna moč rime, uvidi možnost stikanja tam, kjer je bil prej suhi intelekt. Se postavi z obrobne mesta razumnika, da ne rečemo za rimo in tudi sicer netaleantiranega kritika, v samo središče dogajanja, kjer bo rimala, rimala ... Spregovorila bo v »rimščini«, v jeziku, v katerem se vse rima, uradnem jeziku Tračistana; vstopila v jezik, stopila v svet in takoj že tudi v zakon. Vendar kot tvorka stavkov, v katerih se bodo

moški in ženski in polni stiki, kot se tudi reče različnim rimam, čim bolj stikali in vzneseno pre-stopice-vali, kjer bo anapest zasledoval trohej na jambu, kjer bo daktil kazal sredinec amfibrah; ljubezen jo bo postavila na zaželeno mesto, tja, kjer je sprejeta občevalna praksa, da nos vsak vtika tja, kjer se drugi praska. Pač v skladu še z eno ugotovitvijo iz librete, namreč : kolikor seksaš, toliko veljaš. Ljubezen naredi iz Hero (skoraj) Cyranoja; iz opazovalke postane igralka v lastni ljubavni igri. Ahi, amore! Ahi, dolore! bi rekli v kakšni (kripto) italijanski operi, ki je ob početju Molièra, Cyranojevega vrstnika in sošolca, še eden od vzorov Tičevega pisanja. S to bogato navezavo na tradicijo gledališča in komedije in dvornega baleta pa Tič skozi karikaturu pokaže na današnje stanje sveta, v katerem se umori dogajajo medijsko, še bolj kot v tiskani v elektronski obliki, medmrežje ni s tega vidika nič drugega kot globalizirana opravljalnica. V realnosti bi bilo potrebno kar veliko, skoraj neskončno ljubezni, da bi se stvari postavile na svoje mesto. Ali pa ena odločna električna redukcija, samo: kdo bi pa potem zdravil tiste, ki so uspešno in globinsko pridobili odvisnost od družabnih omrežij, objavljanja neskončnih količin narcističnih podob, selfijev, zraven pa oprezanja za drugimi, vtikanja nosu v tujo privatnost in razkazovanja lastne, in kar je še tega?

Jože Salej, Tina Potočnik Vrhovnik, Uroš Smolej, Matic Lukšič, Mojca Funkl, Tanja Ribič, Iva Krajnc Bagola, Tomo Tomšič, Rok Prašnikar, Milan Štefe, Jaka Lah

Uroš Smolej, Tomaž Gajšt, Dejan Gregorič, Matic Lukšič, Primož Fleischman, Iva Krajnc Bagola, Jaka Lah, Tina Potočnik Vrhovnik, Jože Šalej, Goran Rukavina, Rok Matek, Tadej Premk

Anja Krušnik Cirnski

V ČAST KOMEDIJI ALI NE DAJ SE, KOMEDIJA!

»Komedijo pa more napisati človek, ki stoji, kakor pravi Cankar, sredi arene življenje, sredi konkretne družbe in ki pozna vse njene pravne absurdnosti do kraja. Komedijska ne zahteva samo dobrega poznavanja enega samega človeka in njegovih protislovij, marveč poznavanje družbe, se pravi mnogih ljudi in njihovega konkretnega okolja, zato je verjetno lažje napisati povprečno tragedijo kakor pa dobro povprečno komedijo.« (Kralj 1964: 117)

V čast komediji, tej žalostni zvrsti, ker se jo poskuša odriniti nekam na obrobje gledališča.

»Navdihneno s Shakespearom«

Gašperju Tiču (in MGL-ju) je s komedijo, mjuziklom *Trač – Mnogo hrupa za nič* uspel ultimativni (avto)citat. V Župančičevem prevodu Shakespearovega izvirnika *Mnogo hrupa za nič*, besedila, ki je služilo kot osnova, se namreč omenja gospoda Tiča: »In gospod Tič je eden od njih; [...]« (1968: 51). Čeprav je bilo to najbrž naključje, pa gre *Trač* še korak naprej. V prizoru »Romeo in Julija« je avtor namreč zapisal naslednja verza: »Družina tvoja in pesniški tvoj tič, / spoznati morajo, da mnogo hrupa zganjajo za nič.«

Pomembno je, da to omenimo, saj je prav citatnost kod te komedije. »Navdihneno s Shakespearom«, lahko preberemo pod naslovom besedila. Gašper Tič ni uporabljal le prej omenjene Shakespearove komedije, temveč citira tudi *Romea in Julijo*, *Ukročeno trmoglavko*, *Riharda III.*, *Vihar*, omenja tudi *Hamleta* itn. – dramska dela Williama Shakespeara so mu bile osrednji vir citatov. Ne le to, po Shakespearovih delih so naslovljeni tudi prizori: iz *Beneškega trgovca* nastane *Tračistanski trgovec*, *Kakor vam drago*, *Komedija zmešnjav* itn. Komedijska je prav zares navdihnena s Shakespearom, a se do tega obnaša, kot si ta zasluži – je namreč tudi poklon največjemu avtorju vseh časov.

Pomembna razlika med Shakespearovim in Tičevim besedilom pa je pravzaprav verz: medtem ko ga pri Shakespearu ne najdemo, gre pri Tiču za formo, govorico mesta, v katerem se nahajamo – v Tračistanu vsi govorijo v verzih, rimščini: »nič to z Rimom nima, pač pa rima se vse ...« Čeprav verz sam po sebi še ni komičen, pa avtor vpelje v ta verzni univerzum dramskega besedila anomalijo: osrednji lik Hero namreč ne zna govoriti v verzih! Hero je tračistanska napaka in namerna napaka avtorja, skozi katero vzpostavi največjo transformacijo in komiko

ponavljajočega neuspeha sestavljanja rime: »Jaz pa sem brala in brala, / da ja ne bi s kom v postelji ...« In čeprav ji vsi prisotni zraven ponudijo nadaljevanje te rime, jo Hero zaključí s »koitus«. Prav Hero lahko zato na ravni forme, torej verza, doživi največjo transformacijo tudi kot lik: ko se zaljubi, začne tudi rimati.

Gašper Tič uporablja še mnoge druge reference in citate – vse od pravljic pa do slovenskih romanov in pregovorov: Cankarjevi *Hlapci*, *Janko in Metka*, *Sneguljčica*, *Cvetje v jeseni* itn. Ni naključje, da Mašo, lepo oštirko, ki komedijo odpre, igra prav Tanja Ribič: »[...] *pojavi se mična Maša v lepi dolgi obleki iz nekega drugega preteklega časa in začne peti, mirno, nežno ...* (Referenca za prvih šest verzov je *Zbudi se ...*«¹ Ribičeva oziroma Maša s tem odprtjem vzpostavi kod songov, saj avtor med drugim citira pesmi, kot so *Gigolo*, *Ti si mi u krvi*. Posebej je treba omeniti pesem *I need a hero*, ki se tukaj transformira v *Jaz ljubim Hero*; gre za odlično besedno igro med angleško besedo »hero« (junak) in v primeru komedije *Trač* (in Shakespearovega originala) za lik Hero. A v tem primeru gre že za temeljne prvine komedije: dvojnike, s tem pa tudi vprašanje identitete in ponavljanja.

Že Shakespeare sam se je posluževal tem, motivov, lastnosti likov, situacij, ki jih je v različnih dramskih besedilih lahko vpletel v mehanizem tragičnega ali komičnega. Eden očitnejših primerov Shakespearovega avtocitiranja, ki ga najdemo tudi v *Traču*, sta par Benedikt in Beatrice, »Ukročena trmoglavca«,² osrednji motiv v komediji *Ukročena trmoglavka*,³ kjer Petruchio z različnimi psihološkimi prijemi ukroti trmoglavko Katarino, ki se ne želi poročiti. Prav to lastnost zasledimo pri Beatrice, a tudi pri Benediktu – da pa ugotovita, da sodita skupaj, je potrebno nekaj spletk. Citatnost kot kod Tičevega besedila pravzaprav ni nič čudnega: sploh glede na to, da je citatnost tudi lastnost Shakespearovega opusa.

Tako kot Shakespeare uporablja različne zvrsti komedije, je tudi komedija Gašperja Tiča sestavljena iz različnih komik: komike karikiranja, karakterne komedije, komedije nravi, situacijske komedije, komedije zmešnjav (če samo omenimo npr. ples v maskah), groteskne komedije, besedne komike (te kar mrgoli!) itn.

Ne daj se, komedija! (Prvič.)

Naslov Shakespearove komedije je *Mnogo hrupa za nič*, Gašper Tič pa je svoji predelavi tega besedila dodal še *Trač*. Zanimivo pri naslovih komedij je, da so vedno bolj generični, splošni, o čemer razlaga Alenka Zupančič prav na primeru prej omenjene Shakespearove komedije: »Težko si predstavljamo, da bi bili naslovi tragedij obča generična imena, da bi naslov *Antigona* spremenili v (*Ukročena*) *Trmoglavka*, *Othello* v *Ljubosumnež*, *Macbeth* v *Častihlepnež*, *Romeo in Julija* pa nemara kar v *Ljubezni trud zaman* [...]«. Tako tudi Tičev dodatek naslovu kot tudi Shakespearov original že ponujata komedijo, tisto generično, ki je osnova komedije.

¹ Tanja Ribič je leta 1997 na Evroviziji tekmovala s pesmijo *Zbudi se*.

² Naslov prizora v *Traču*.

³ Shakespeare je *Ukročeno trmoglavko* napisal med letoma 1590 in 1592, le pet let kasneje pa *Mnogo hrupa za nič*.

Matevž Česen, Vid Žgajner, Dejan Gregorič, Tomaž Gajšt, Matic Lukšič, Tim Klemenčič, Jože Šalej, Tadej Premk

Uroš Smolej, Tanja Ribič, Mojca Funkl, Vid Žgajner, Dejan Gregorič, Jože Šalej

Gašper Tič v svoji komediji razkriva obraze slovenstva, vse od zavidanja pa do nazadnjaštva. Tračistan z vsemi svojimi prebivalci, ki so sicer simpatični, a tudi nenavadni, je vsako slovensko mesto v malem, »nikjer, kjer koli, / najdeš ga, če le pogledaš naokoli«, »vladar naš pa Dolgčas, veliki vrač / ki dušo nam hrani z živilom Trač!«

Mladen Dolar pravi, da »komedija ne cilja na individualnost, pač pa na tipe in splošnosti. Cilja na ponovljivo, ne na individualno in edinstveno. Cilja na generično« (2012: 112). Prav zato se komediji večkrat očita, da ne obravnava velikih vprašanj in je posledično banalna. Toda ali je temu res tako? Gregor Moder pravi, da »komedija nima potrpljenja za tankočutno trepetanje individualnosti v kolesju zgodovinske in večnostne nujnosti. [...] Po drugi strani pa praksa pokaže, da je morda ravno komedija najbolj primeren žanr za »velika vprašanja« (2011: 216). Velika vprašanja, kot so vojne ipd., pa takoj sprožajo notranje dileme. Kako je torej to lahko smešno? Moder nam odgovori zelo preprosto: »Junak nima nobenih etičnih dvomov« (prav tam).

Vzemimo npr. Župnika iz komedije *Trač*: z vso gotovostjo lahko zavržemo, da je pijanec in se šali na račun vere, cerkve in Boga. A niti enkrat ne pride do tega, da bi imel pred sabo dilemo o obstoju Boga ali verovanju vanj. Nasprotno, s tem vprašanjem se sploh ne ukvarja. V trenutku, ko bi to vprašanje ozavestil in bi se pojavil dvom, velika moralna dilema, bi komika lika odpadla. S tem pa nikakor ne ciljamo na to, da komičnemu liku ni dovoljena transformacija, sprememba ali življenjska težava. Nasprotno, Župnik odvrže svojo duhovniško opravo in se odloči za ljubezen, »edini deus ex machina«, vendar to stori odločno in brez pomislekov.

Ne daj se, komedija! (*Drugič.*)

»Komedija si jemlje dvojnike za svoj medij« (2012:113), pravi filozof Mladen Dolar, ki se je ukvarjal s podvojevanjem v komediji. Načelo podvojitve je najlažje opaziti v primerih dvojnih pomenov: že prej sem omenila Hero – hero, pri maši – (gostilna) Pri Maši, »O moj bog« – »O, tvoj bok, o moj križ«, glavni jezik Tračistana je rimščina, »nič to z Rimom nima, pač pa rima se vse...« in še bi lahko naštevali. Seveda ne smemo pozabiti niti na podvojitve gest, situacij, ponavljanje prizorov itd.

Podvajanje je že v sami osnovi tudi ponavljanje: »Lahko bi rekli, da je dvojniki minimalna forma ponovitve in da je ponavljanje razširjena podvojitve« (Dolar 2004: 271). V komediji *Trač* imamo opraviti z dvema Herkuloma, Velikim in Malim, dvojčkoma, ki sta policista. Takoj je jasno, da gre za podvojitve, imeni pa že določata fiziognomijo igralcev. To sta Tič in Ivanc pri zasedbi že upoštevala, vendar pa sta izhodišče zamenjala. Tako je Herkul Veliki majhen, Herkul Mali pa velik. Dolar pravi, da »je srž ponavljanja v tem, da gre za vztrajanje istega ali, bolje, za vztrajanje razlike v sami istosti« (2004: 271).

Ob komediji in dvojnikih pa ne moremo iti mimo (za)menjave identitet(e). Npr. ko prvič vidimo dvojčka Herku-la, ju nedvomno zamenjamo (čeprav razlika med fiziognomijo in imenom narekuje hitro pomnjenje), saj je »v naravi

identitete, da se jo zlahka zamenja za drugo« (Dolar 2012: 113). Problem identitete in menjave je najbolj očiten, ko mesto priredi ples v maskah in pride do komedije zmešnjav.

Plesi v maskah, karnevali so v zgodovini vedno naprej zasedali funkcijo zabave, umika iz realnosti. Z masko pride do produkcije druge identitete, »ker tisti v maskah nismo mi«, temveč smo to, kar si želimo biti, vse tisto neuresničeno, nerealizirano in nepredstavljivo ali kot zapojejo: »Tu te maska ne tišči, / se lažje diha in živi.«

Ni naključje, da se samozavestna in samostojna Beatrice našemi v Sneguljčico, žensko, ki jo je treba reševati, ali pa da se sramežljiva in jokajoča Hero našemi v Wonder Woman ali Župnik v Hudička. So namreč tisto, kar v vsakdanjem življenju ne znajo biti, so ena verzija sebe, ki si upa početi stvari, ki si jih sicer ne bi. Prav v svetu mask se zato lahko zgodi privlačnost med Beatrice in Benediktom, prav zato lahko Don Pedro razkrije svojo skrivnost, prav zato se lahko Boraccio in Margareta zaljubita.

Ne daj se, komedija! (Tretjič.)

Boraccio je lik, ki si zasluži posebno pozornost: je spremljevalec Don Svedra in njegov – bolj ali manj – služabnik. Do konca prvega dejanja ga slišimo govoriti in vidimo delovati le v odnosu do svojega gospodarja, njun odnos pa je prignan do skrajnosti: Boraccio ni le njegov služabnik, je njegov pes! Don Svedro mu ukazuje, naj se priveže, pride k nogi itd.

Alenka Zupančič na primeru Chaplinovega filma *Zlata mrzlica*⁴ razlaga o »piščančevstvu«⁵, jaz pa se bom lotila »pasjega« pri Boracciu. Ko gledamo ali beremo prizor med njim in Don Svedrom, doumemo, da ga slednji dojema in obravnava kot psa. A to samo po sebi še ni komično, Boraccio bi se nam v tem primeru kvečjemu smilil. Komično je to, da Boraccio njegove ukaze sprejema, jih uboga in sam postane pes. Kratek stik komičnega je prav v tem, da sovpadeta Don Svedrova predstava o Boracciu in Boraccievo pasje.

Ta komika se pri Boracciu prekine, nadomesti jo komika ponavljanja: ko je končno sam, skuša spregovoriti, a ga dvakrat prekinejo.⁶ V tretje pa pride do bistvene razlike v tej repetitiji: ko mu Don Svedro spet nekaj ukaže in pričakujemo ali Boraccievo »pasjost« ali pa vnovično ponovitev prekinitve, mu odgovori: »Nisem pes!« S tem Tič izvede mojstrski obrat iz komedije v ganljiv prizor človeka-psa. Boraccio pa vendarle ne spregovori, temveč o sebi poje. »A nisem pes, / to sem brez ljubezni ... jaz.« Ko ta tragično-komični lik spregovori o svojem »pasjem«, preneha biti komičen in se nam razkrije v vsej svoji žalosti.

Boraccio je mogoče od vseh likov najbolj komičen, njegova vsebina pa je vendarle in predvsem tragična, je žalostni klovn, nekakšna krasna skrajnost. Aristotel je zapisal, da je grdo tisto, ki je smešno, sama bi dodala le, da

sta oboje, grdo in žalostno tisto, kar je smešno. Tako je treba v načinu komike kot tudi odnosu med liki potegniti vzporednico z Beckettovim Luckyjem iz *Čakajoč Godota*. Aleš Berger v spremni besedi k tej drami absurda zapiše, »da tragedija kot dramska zvrst v sodobnem svetu ni več mogoča [...]». Groteskno kot zamenjava za tragično oziroma kot njegovo zasilno nadomestilo pa pomeni nekaj, kar samo s seboj ni usklajeno in je zato spačeno in težko prepoznavno; vzbuja nelagodje in hkrati sili na smeh. Grotesknost je resničnost, ugledana v rahlo ukrivljenem zrcalu« (1997: 21–22).

Če se le na hitro spomnimo Luckyja, zlahka potegnemo vzporednico z Boracciem. Lucky je Pozzov služabnik, ki ga ima ta navezanega na dolgi vrvi – priča smo poniževanju človeka-psa (to pač nedvomno sugerira vrv). V Beckettovem besedilu najdemo (tudi zunaj prizora z Luckyjem) repliko, ki neposredno asociira na Boraccia: »VLADIMIR: Če bi se pokesala? [...] / ESTRAGON: Da sva se rodila.« (1997: 33); ali kot pravi Boraccio: »Iz dveh razlogov sem še živ; / ker rodil sem se ... / in ... se nisem še ubil.« Tako kot Boraccio pa tudi Lucky ne spregovori, vse dokler ne prejme ukaza. Opazimo lahko tudi drobne vzporednice, kot so Vladimirjev izbruh ob Pozzovem ravnanju s človekom in komentar Hero (»Žrtev!«) ipd. Srž obeh likov kot tudi njune groteskne komike pa se skriva v Pozzovi repliki: »Stari psi imajo več dostojanstva« (1997: 52).

A medtem ko se Lucky po svojem »mislečem monologu« vrne v vlogo človeka-psa, je z Boracciem drugače. Komedija je vendarle univerzum neuničljivega: Boraccio se po svoji srce parajoči izpovedi v komični univerzum vrne, a tokrat ne sam, temveč z Margareto in nadvse romantičnim sončnim zahodom.

Končno dokončni konec

Komedija je morda najbolj krut gledališki format: pred nami neprizanesljivo razgalja resnico. Kot uvodni citat sem zapisala Kraljevo misel o komediji, ki pravi, da mora njen avtor poleg poznavanja posameznika poznati tudi družbo in njene mehanizme. Kralj pravi tudi, da avtor komedije svoje like postavi na oder, da jih »bodisi ogorčeno biča, bodisi da jih s posmehom graja, bodisi da na tihem z njimi simpatizira« (1964: 115). Zato si v svetovnem in slovenskem gledališču komedija zasluži mesto, ki ji pripada – mesto resnice, mesto družbene in avtokritike. Ko se smejemo slabostim, hibam, spodrslijajem ali neumnostim likov, se vedno smejemo tudi samim sebi – če si to le upamo priznati.

Zato čast komediji, temu iskrenemu žanru, in njenim zastopnikom.

Bibliografija:

BECKETT, Samuel: *Čakajoč Godota*; Ljubljana: DZS, 1997, Zbirka Klasje (prev. Aleš Berger).
DOLAR, Mladen: »Komedija in njen dvojnik«, *Problemi*, letn. 42, št. 3/4 (2004), str. 257–281.
DOLAR, Mladen: »Mimezis in komedija«, *Problemi*, letn. 50, št. 5/6 (2012), str. 93–118.
KRALJ, Lado: *Dramaturški vademekuum*, Ljubljana: Mladinska knjiga, 1964.
MODER, Gregor: »Repek. O družini in komičnem«, v (ur.) Krečič, Jela in Novak, Ivana: *Proti koncu: sodobna TV serija in serialnost*, Ljubljana: Slovenska kinoteka, 2011, Zbirka Jesenska šola.
SHAKESPEARE, William: *Mnogo hrupa za nič*; Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1968 (prev. Oton Župančič).
ZUPANČIČ, Alenka: *Poetika: druga knjiga*; Ljubljana: Društvo za teoretsko psihoanalizo, 2004, Zbirka Analecta.

⁴ *Zlata mrzlica* (*Gold Rush*, 1925).

⁵ Zupančičeva govori o prizoru, ko Big Jim in Charlie umirata od lakote. Big Jimu se zazdi, da je njegov prijatelj piščanec in ga hoče požreti. Nadaljuje o nastanku tega prizora: sprva je bil prizor narejen tako, da Jim piščanca halucinira, potem pa je Chaplin naročil izdelavo kostuma piščanca, tako da ga ni Jim le videl kot piščanca, ampak se je s kostumom in gibom razkrilo Charliejevo »piščančevstvo«.

⁶ Prizori se imenujejo: »Ne daj se, Boraccio! (Prvič.); »Ne daj se, Boraccio! (Drugič.); in »Ne daj se, Boraccio! (Tretjič.);

Gregor Čušin, Mojca Funkl, Iva Krajnc Bagola, Uroš Smolej

Rok Prašnikar, Tanja Ribič, Gregor Čušin, Filip Samobor, Tina Potočnik Vrhevač

Gašper Tič

TRAČ ali **MNOGO HRUPA ZA NIČ**

Navdihnjeno s Shakespearom

Bunculuka, Ljubljana, Trnje, London, Toskana; julij-avgust 2016

Mami Roži in tatu Igorju ob zlati poroki.

Dramatis personae:

Maša, *lepa oštirka, alternativka*
 Leonato, *njen mož, oštirska tečnoba*
 Hero, *njuna hči, načitana nesrečnica*
 Beatrice, *njuna hči, jezikava lepotica*
 Margareta, *dobrovoljna natakaraica, povprečna*
 Boraccio, *človek, trpin, bradat, povprečen*
 Don Svedro, *rumeni tisk, plešast*
 Don Pedro, *njegov brat, urejen pedantnež, pilot poveljnik*
 Benedikt, *jezikavi lepotec, pilot*
 Claudio, *občutljivi poet, pilot*
 Herkul Mali (HM), *mož postave, višji od brata*
 Herkul Veliki (HV), *njegov brat dvojček, mož postave*
in
 Župnik, *vinjen*
 Plesalci
 Glasbeniki

*À la (določena skladba) je zgolj namig skladatelju
 za določeno vzdušje.*

Prolog

*Uvodni instrumental, klasični obrabljeni bobnarski tuš,
 top na zaveso, pojavi se mična Maša v lepi dolgi obleki
 iz nekega drugega, preteklega časa in začne peti, mirno,
 nežno ... (Referenca za prvih šest verzov je à la Zbudi se ...)*

MAŠA: V našem malem mestu
 nič se ne zgodi,
 to je naše mesto,
 ki vselej spi,
 dobrodošli v njem ste kot doma vsi,
 tu življenje mine, se ga ne živi.
(Preklop v živahno glasbo, kabarejsko ...)
 Kot vsako ima tudi naše mesto
 cerkev, gostilno, par hiš in cesto.
 Pač ni glavno,
 a ga mnoga mesta oponašajo, tako je slavno.
 Kje na zemljevidu je? Nikjer, kjer koli,
 najdeš ga, če le pogledaš naokoli.
 Podobo njegovo krojijo ljudje,
 več kot o sebi o drugem vsak ve;
 obrekuje, čim se obrneš stran,
 od tod ime ima naše mesto ... Tračistan!
 V njem se še največ Resnici zgodi,
 podobo zamenja ena, dve, tri.
 Res je pač tisto, kar se govori,
 kar zlaže se ljudstvo, naklada, pribija,
 od tod ureditev je naša: demotračija!
 Vladar naš pa Dolgčas, veliki vrač,
 ki dušo nam hrani z živilom Trač!
 Dogajanja čas?
 Kadar koli, odvisno od vas ...
 Eni živijo pred časom *(Misli sebe in spremeni kostum
 v sodobnega.)*,
 drugi nazaj,

skoraj ni ga tu in zdaj;
 učijo nas poglavja zgodovine,
 vselej po življenju človek je imel skomine,
 a dan za dnevom dnevno čakal, da dan mine.
 In mine tudi vsak trač, to se ve,
 sploh če ga ne objavi medij kak, teve.
 Mesto naše je tako brez zgodovine in brez frisa,
 saj ne premore niti časopisa!
 Najljubša torej spolna praksa tu
 je vtikanje nosu.
 A zdaj tarejo nas časi kisli,
 nihče ne ve več, kaj naj si še zmisli,
 je v ljubezni največ materiala,
 v vojsko nam usoda fante je poslala.
 Dekleta so sama,
 jaz k sreči sem mama,
 a še jaz, poročena, navajena diete,
 sanjam o vrnitvi naše slastne čete.
Na oder iz dvorane pride vinjeni župnik.
 Župnik prihaja, o moj bog!
 ŽUPNIK (*se na stopnicah drži za križ*):
 O tvoj bok? O moj križ ...
 Tvoji boki so pa več kot zdravi,
 mi vizita na daljavo pravi.
 MAŠA: Župnik naš je duhovit ...
 ŽUPNIK: Pazi, kaj boš rekla, na to rima se pr'bit ...
 MAŠA: Haha, na pomoč priskoči vsakomur,
 ki znajde se v kaši.
 Kam greste, župnik?
 ŽUPNIK: K Maši!
 MAŠA: Res je dobrega srca,
 pošten je do ljudi in do Boga!
 ŽUPNIK: Res je, dolgo sem iskal gospoda ...
 in ga našel ... na dnu soda.
 Grem kar not',
 me že čaka ...
 MAŠA: Kdo?
 ŽUPNIK: Ja Gospod.
 Strašno je na zamude občutljiv,
 s tem da – jaz sem točen, on se pa še ni prikazal živ!
Gre ob strani skozi zaveso na oder.

MAŠA: No, župnika ste zdaj spoznali,
 kje smo že ostali ...
 Aha, diete in vrnitev čete.
 Ja, priznam,
 rada kaj za gledat, če ni drugega, imam.
 Željna sem sprememb,
 kar od moža dobim ... vredno ni omemb.
 Sem polna še življenja, imam vizije mnoge,
 fante je prevzela vojska, mene pa ...
 astrologija, tečaji joge.
 Veganstvo, duhovnost, vse, kar se dotika me osebno,
 mož se me za božič,
 pa še takrat bolj z akcijo ... pogrebno.
 »še pomnite tovariši« ... spomin na stare čase,
 in če že drug nihče, bi rada sama vase,
 tja globoko, do resnice ...
 O, prihajata moža pravice!

Na oder iz dvorane prideta Herkul Mali (HM) in Herkul Veliki (HV), policaja, dvojčka.

MAŠA: O, to sta naša policaja,
 ki huda sta zelo, če kdo nagaja.
 Vsak v našem mestu ju pozna,
 težko ju ločit je, ker brata dvojčka sta.
 HM in HV (*občinstvu*): Zdravo!
 Ščitiva tebe, sebe, mesto, državo.
 Če boste se lepo smejali in sedeli,
 problemov ne bomo imeli;
 malo koncentracije in budno oko,
 pa boste hitro vedeli, kdo od naju je kdo!

MAŠA: Ne, saj na videz hitro gre,
 a zaplete se, ko zveš ime ...

HM in HV: Jaz sem Herkul.
 Starša nista mogla se dogovorit,
 vsak s svojim predlogom ni nehal težit.
 Mama je rekla (*HM v falzetu*): Bo po moje!
 Oče (*HV z basom*): Po moje, ne po tvoje!
 (*Izmenjaje.*) Po moje! Po moje!
 Moje! Moje! ... (*Ne nehata.*)

MAŠA (*ju prekine*): Iliin?

HM in HV: In, da bosta imela vsak na predlog svoj spomin,
 obveljalo je na koncu tega »Moje! Moje!«,
 da je dal vsak enemu po svoje!

MAŠA: In da bi ju lažje prepoznali,
 so jima vzdevka dali ...
 HM in HV: Herkul Veliki in Herkul Mali!
 MAŠA: In kam sta namenjena, Herkul Veliki?
 HM: Odgovori!
 HV: Ne smem, ne nori!
 MAŠA: A gresta k Maši?
Herkula prikimata in rečeta strogo zaupno.
 HM: Ampak ne poveva.
 HV: Sva edina, ki to veva.
 MAŠA: Potem pa le ...
 HV in HM (*se spogledata*): A sva prišla al' greva?
 Greva ... tja! (*Se odpravita v smer prihoda in pogruntata.*) V nasprotno smer, od koder sva prišla!
Odideta skozi zaveso.
 MAŠA: Se pri nas vam čudno zdi?
 Pri njiju pač še najmanj je laži;
 takšno pamet skrivajo sicer predstavniki oblasti.
 Vse živi v našem mestu, ne skrbite,
 tudi na povsem normalne naletite;
 recimo na našo pridno Margareto,
 od jutra do zore v delo vpeto.
Prihaja Margareta.
 Popolnoma vdana v usodo,
 streže drugim in pomiva posodo,
 spominja na Podalpcce, saj ve, da življenje
 od samega začetka je trpljenje.
 Margareta ...
 MARGARETA (*ves čas hoče naprej skozi zaveso*):
 Nimam časa, nimam časa,
 življenje je njiva, ne cvetoča jasa!
 MAŠA: Margareta, povej nam kaj iz svoje biografije ...
 MARGARETA: Iz biografije? Ni je!
 Že v šoli sem za vse b'la »Margareta –
 po nesreč' spočeta«.
 Drugač' sem pa pošteno delala, kaj sem hotela,
 jaz v življenju še nisem tkole sedela! (*Misli publiko.*)
 Nimam časa ...
 MAŠA: Ja, kdaj pa živi človek pošten?
 MARGARETA: Ja potem, ko je vse nar'jen!
 Najprej delo, potem pa jelo!

MAŠA: Oh joj, beda!
 MARGARETA: Ane, jaz nisem jedla že od četrťga razreda!
 Hecam se ... že prej so iz šole vzeli me!
 Vidiš, humor pozdravi vse ...
 Zdajle pa res grem ...
 MAŠA: A lahko, kam greš, izvem?
 MARGARETA: Ja, k maši, delat, delat, pa k maši,
 pa delat, pa delat, pa k maši ...
 T'ko je stara mama govorila:
 Delat, delat, pa k maši,
 pa samska bod', da se neb' poročila,
 k' pol mor's pa delat, pa k maši,
 pa delat, vmes pa še jaši!
 Dobr', ane, dobra volja je najbolja,
 čisto nič ne zamudim,
 če delam, vsaj ne ostarim!
 MAŠA: Ko boš, bo prepozno!
 MARGARETA: Nimam časa, a nekaj ti povem še, ljubica,
 če grozno te skrbi vsaka gubica;
 ni ga sam' s humorjem stara mama srala,
 je kaj romantičnega tud' povedat znala:
 »Na življenje kot na en dan glej,
 postori, kar je treba, potrpljenje imej,
 precej mladaost je in živôť,
 najlepši del dneva je sončni zahod!«
 Zdaj pa res, grem k Maši ...
 MAŠA: Oh, naša Margareta se ničesar ne ustraši.
 Dragi obiskovalci,
 zdaj ste mesta našega že pravi poznavalci.
 Uradni jezik, ki ga govorimo, rimščina je,
 nič to z Rimom nima, pač pa rima se vse ...
 O fino, spoznali boste tudi mojo ožjo družino.
 Pridi, Hero!
Pride Hero s knjigo, bere.
 No, ona je edina, ki nam kvari v rimah atmosfero,
 saj sposobnost njena rimanja je nula, zero!
 Poskušali smo že vse,
 vozili smo jo okrog zdravnikov,
 prebrala knjig je, kar jih je,
 od Sokrata pa do Brižinskih spomenikov.
 Poglejte jo, revo, že drugič skozi vse gre, spet in spet,

da ja osvojila bi čim več besed ...
Kaj bereš, hči?
HERO: Ah mati, besede, besede, besede ...
MAŠA: En tak poba, kraljevič, na Danskem je živel,
revez, kot naša, ni v življenju sreče imel,
je pa, morda, ker toliko je bral,
literarni sam junak postal.
Saj bo, hči, vaja dela mojstra.
Povej, kaj si spet počela preko zime?
HERO: Iskala sem, iskala preko zime,
a ne najdem in ne najdem ...
MAŠA: Ziime in ne najdem rii ...
HERO: Ri ... manega verza. Asonance? Distance?
Hero je izredno občutljiva, pogleda mamo, ki na vsako vprašanje obžalujoče odkima, ona pa zadržuje jok.
MAŠA: Moja je teza, iz duhovnosti izvira anamneza:
kot dva človeka za ljubáv sta za rimo nujna verza dva,
zato najlažje se rodi, ko se zaljubiš, pride iz srca.
Ti, dušica, si pa brala in brala,
da ja ne bi do poroke s kom v postelji ko ...
HERO: Jaz pa sem brala in brala,
da ja ne bi s kom v postelji ...
MAŠA: Brala – ko ...
HERO: Ko ... itus.
Pogleda mamo, ki odkima. Hero se ulijejo solze in steče skozi zaveso.
MAŠA (za njo): Kam, Hero?
HERO (v joku izza zavese): K maši!!
MAŠA: Reva, grozno je občutljiva,
a res ni sama kriva,
če dobila motnjo to v genskem je paketu –
ni prav brihtna – je po očetu.
Zadnjič znova obupuje
in v solzah me sprašuje:
»Mami, od koga sem dobila jaz inteligenco?«
»Hči moja, od očeta, priznam,
jaz svojo še imam!«
Včasih pač gre vse na eno sestro in se ne deli;
tam prihaja moja obdarjena druga hči:
ista mama, pametna, vse zmore sama,
spretno rima, govori hitreje kakor teče,
če z jezikom te useka, bolj kot bi te z roko speče.

Na oder pride Beatrice.
BEATRICE (*gospodu v prvi vrsti, češ da jo gleda v dekolte*): Kam pa gledate, gospod? Dober dan!
Niste slišali? Jezik je moj najvrednejši organ!
MAŠA: Sem vam rekla! A ni luščna, nič ne joka.
Spomnim se – že na pregledu ultrazvoka
se je iz trebuha dete oglasilo
(*po otroško*): »A ste vi nori, na ekranu buljite
v moje spolovilo!«
Po porodu, ko jo z glavo dol za noge bab'ca je prijela,
je pa rekla ...
BEATRICE: Hvala stara, v hipu sem,
kako je treba gledat svet, dojela!
MAŠA: Kam greš, Beatrice?
BEATRICE: Oče me pod nujno k Maši kliče.
Sem rekla: Pridem, sam' da ne bo pol zmede,
ker župnik ne bo imel zadnje besede!
(*Odide.*)
MAŠA: To sta moja dva zaklada,
moža pa ... ne vem, če imam zares še rada.
Včasih se mi zdel je tak postaven, suh lepoteč,
danes mi bolj seksi je ... trpotec.
Pred petindvajsetimi leti, na današnji dan ...
Skozi zaveso pokuka Leonato.
LEONATO: Na današnji dan
sva zaplula v zakonski pristan ...
MAŠA (*publiki*): To je res.
Je pa razlika, če pristan je al' privéz!
LEONATO: Draga, ti za darilo rad posebnega bi nekaj dal,
zato največjega purana sem zaklal!
MAŠA: Purana si ubil?
Kaj je pa on kriv?!
LEONATO: Gorje meni,
obe hčeri sta neporočeni,
zdaj se zakon je zameril tudi ženi ...
Otožen vidim, draga,
da nama tudi to darilo ne pomaga.
Ti si res najdražja moja! Bi ti moral dražjega kaj dat?
Te, recimo, na Karibe odpelját?
MAŠA: Oh, Leonato,
če to že za srebrno, kaj daš mi za poroko zlato?

LEONATO: Takrat te bom prišel iskát!
Pridi že, vsi naši
naju čakajo pri Maši. (*Izgine.*)
MAŠA: Tako, zdaj veste vse,
navadno mestece pač naše je.
No, njihovo, jaz nisem tu rojena,
uvožena sem kakor žena;
žal mi je neskončno tistega dne,
da ne sodim sem, pove že moje ime ...
Da lažje boste razumeli,
kam so vsi tako hiteli:
Pri Maši je gostilna naša,
meni pa ime je Maša!
Zastor se dvigne, zadaj zbor, vsi, ki smo jih spoznali, in plesalci. A la pesem V Ljubljano, v Ljubljano ...
VSI: Pri Maši, Pri Maši gostilna naša je,
tu si povemo vse,
kar nam dogaja se.
Pri Maši, Pri Maši vsak od nas živi,
ker se drugač' mu nič ne zgodi.
So dnevi kisli,
kak trač si zmisli,
ga pridi k Maši nam povedat.
Reci: Ne govor't okol!
Se govorilo bo še bolj!
Odidejo v gostilno, vsi razen Župnika ter Leonata in Margarete, ki med vstopanjem opazita, da misli Župnik ostati zunaj, in seveda Herkulov s hudim problemom.
HM in HV (*lahko soglasno ali vsak zase*):
A sva prišla al' ... greva?
Če vsi so tja šli, je to zanka,
nasesti ne smeva ...
Geva ... tja –
v nasprotno smer, od koder sva prišla!

I. dejanje

1. prizor – Tračistan vsak dan

Pred gostilno Leonato, Margareta, Župnik. Do prihoda vojske brez glasbe ali zgolj glasbena podlaga.
LEONATO: Na zdaj, krucifiksnahamolt,
pripravim zunaj, da bo bolj komot,
ovce pa vse not!
Margareta ...
Margareta pristopi s polnim pladnjem, Župnik ga položi predse, vrne ji dva kozarca.
ŽUPNIK: Ta dva stran!
MARGARETA: Zakaj pa to?
ŽUPNIK: Po prvem nehat ne morem, po zadnjem
mi je pa slabo!
MARGARETA: Vi pa ste za hece.
A mi boste šlogali, kaj pravi vinska usedlina?
ŽUPNIK: Seveda, čemu pa, misliš, spijem tol'ko vina?
Bog je resnica, resnica je v vinu, vino je Kristusova
kri ... (*Orkester začne igrati refren pesmi Ti si mi u krvi.*)
To, ja, sem mislil, da nehali ste špilat že po rundi prvi!
(*Zapoje.*) Bog mi je v krvi,
več kot vina spijem,
več Boga zaužijem,
to se res dokazat da:
zadnjič sem napihal ... 1,3 Boga.

MAŠA: Tišina!
Ven privihrata Leonato, pred njim Maša, opremljena za na trening in s teleskopom. Na tabli z napisanimi jedmi hiti brisat PURAN in napisat TOFU, ZELENJAVA. Orkester neha igrati.
LEONATO: Puran je dal življenje zate!
MAŠA: Z mesom je pri tej hiši konec, brez debate.
Kaj puran 'ma z najinim zakonom? Niti malo,
za naslednjo obletnico rajš' sebe daj na tnalo!
(*Neha pisati.*)
ŽUPNIK: In, Margareta, v usedlini
zate so obeti fini ...
MARGARETA: Res? Kdaj me bo imel kdo rad?
ŽUPNIK: Takoj ko ukinejo mi celibat!

MAŠA: Tako, to je to!
LEONATO: Pa kaj je s tabo, pričakujemo Kitajce
al' začeli kuhat smo za zajce?
MAŠA: Zate, dragi – komur v postelji meso je tuje,
ga tud' na mizi več ne potrebuje! (*Odhaja.*)
LEONATO: Kam greš zdaj, kako si sploh oblečena,
je to spodobnost?
MAŠA: Spremembe, dragi, jaz sem šla že – v prihodnost!
(*Gre.*)
LEONATO (*se znese nad župnikom, ker ne ve, kaj bi*):
Krucifiksnahamolt!
Župnik, če bi vi dolgove svoje poravnali,
bi bilo tud' fino!
MARGARETA: Pa saj nedeljo vsako po maši
prinese gotovino!
LEONATO: Njegovo ni, kar vernik Cerkvi da!
ŽUPNIK: Zakaj ne? To so ... potni stroški do Boga!
Margareta v smehu odide.

2. prizor – Dva gospoda iz Tračistana

LEONATO: Vaša beseda je tehtna,
ker imate faro tako rekoč v roki ...
ŽUPNIK: ... jaz duše, vi telesa ...
Razlike ni, moj dragi Leonato,
oba obljubljava nebesa!
LEONATO: Ah, župnik, tale vaš alkohol,
zna bit problem vse bolj in bolj!
ŽUPNIK: O, gospod »doktor«,
me že vaš kolega vsakič krega,
mi v obraz zabrusil je odkritje:
Ne najdem vzroka vaših bolečin, bolezni,
najbrž bo krivo pitje!
Sem mu rekel: Ne sekirajte se, doktor,
pridem drugič, ko boste trezni!
Nazadnje name je vpil: Obljubili ste,
da človek drug postanete ... drugačne ni arcnije!
Sem mu lepo rekel: Saj s'm, a kaj hočete, doktor,
ta drugi človek tudi pije.
Leonata je župnikova šaljivost spravila v smeh, prisede ...
ŽUPNIK: Kaj je, Leonato, živci, žena, stanje ni stabilno?

LEONATO: Mah, bova imela pa vsak svojo gostilno;
naj ogradi naš pašnik, kjer lepa trava rase,
pa tam vegance svoje pase!
ŽUPNIK: Začni kaj morskega prodajat, pa bo nekaj vmes.
LEONATO: Še to, ja, tega nekaj vmes
je pa čedalje več, zares!
Zadnjič mi na lepem buzaro naročil je en fant,
sem kar spodil ga: Marš stran, buzerant!
ŽUPNIK: Eh ja, ni lahka petindvajset let ...
Spomnim se, kako lepo je b'lo začet,
vseh ljubezenskih pisem,
rad si jo imel tako, da bi jo kar pojedel ...
LEONATO: Zdaj mi je žal, da je res nisem snedel!
Ja, kako čas hitro mineva ...
ŽUPNIK: Sploh če pomisliš, kol'krat vleče se vmes
kot čreva!
LEONATO: Če dobro pomislim, sta v življenju mi
dobro izpadli samo dve stvari ...
ŽUPNIK: Hčeri dve?
LEONATO: Ah, kakšni hčeri dve, lasje in zobje!
ŽUPNIK: Daj no, spomnim se, kako si želel si otroka ...
LEONATO: Ah, daj mi mir,
želel otroka, ja, dobil pa hčer!
Dve hčeri!
ŽUPNIK: Dva otroka.
LEONATO: Hčeri – kup nesreče na dva obroka.
Zlepa ju ne morem poročit,
to najhuje mi je, župnik, ne neha me težit.
Obupni sta – ena cmerat se ne neha, druga lajat,
še šenkat ju ne morem, kaj šele prodajat.
Kdo žensko bo, ki nonstop bere, vzela,
pri tem pa stavka ne zloži, ki bi kdo ga razumel ...
ŽUPNIK: Morda bo pa politik.
LEONATO: Ne, niti stavka ... gledališki kritik!
Kar je pa najhuje, fantov ni, še redki kandidati
so odšli se vojskovati.
ŽUPNIK (*gleda kozarec in napoveduje*): Šli,
a kmalu bodo spet prišli!
LEONATO (*nejeverno*): Ah, kaj govorite?
ŽUPNIK: Vinske napovedi niso iz trte zvite,
nikdár usedlina mi ne laže,
ne more Bog privoščiti si šlogarske blamaže.

(*Prisluhne kozarcu, za odrom se zaslišijo plesni koraki
á la Riverdance. Ponudi Leonatu kozarec, da še on
prisluhne.*)
Slišiš korake samohvale??
LEONATO: Ne.

3. prizor – Tračistanski trgovec

Pridivja razburjena Maša.
MAŠA: Vračajo se!
ŽUPNIK: Sliši, kdor odprte prave ima kanale.
MAŠA: Vračajo se! Vračajo se! Mlado meso prihaja!
Mislim, mlado meso pripravil!
*Popolnoma zmedena ne ve, kaj bi, gre do table, na kateri
zbriše prejšnji napis in napiše ZREZKI PO MERI, in takoj
nato že hoče v hišo, da bi se uredila.*
LEONATO (*ne dojema*): Ženska, kaj noriš kot pijana žoga?
Kje je zdaj veganstvo tvoje, joga?!
MAŠA: Ko pojavijo se moški pravi,
ženska duhovnost v kot postavil!
In če ta moment ne nehaš lajat name kakor pes,
bom ta zrezek v ponudbi jaz!!! (*Odide.*)
*Koraki postajajo vse glasnejši, zdaj jih končno sliši tudi
Leonato.*
LEONATO (*Župniku*): Pa to je res! Slišim! Vračajo se!
Pa to je odrešitev!
ŽUPNIK: Čas je za miru v čast molitev ...
LEONATO: Pripravite vse vino, hrano, od klobas do soka,
vse, kar v kleti je že preko roka.
ŽUPNIK: Oče naš,
obvaruj skisanih me flaš ...
LEONATO: Vse bomo prodali!
In z malo sreče še hčeri oddali!
(*Poje.*) Zrezki po meri in dve hčeri:
prvih je na izbiro mnogo,
drugi dve sta za prilogo,
sta zastonj, če vzameš obe,
vse v promet naj čimprej gre:
zrezki in hčeri dve.
(*Dopiše – IN DVE HČERI!*)
Margareta, pripelji dekleta!
Prva se pojavi spet drugače urejena Maša.

MAŠA: Sem že!
LEONATO: Ne ti, rabljena roba še za vojake ne gre!
Margareta pripelje Hero.
LEONATO: Hero, draga moja punca,
zdaj gre zares, afen se ne gunca!
MARGARETA: Daj, ljubica, poslušaj in začuti:
najlepše je na koncu vojne vsake,
ko začutiš vračajočih čet ko ...
HERO: Ko ...
VSI: Ko ...
HERO: Ko ...
VSI: Najlepše je na koncu vojne vsake,
ko začutiš vračajočih čet ko ...
HERO: Ko ... itus!
Vsi razočarani, Hero v jok, nastopi Beatrice, se razjezi.
BEATRICE: Pa nehajte izvajat že nasilje to,
tretirate naju, kot da prodajno sva blago!
(*Briše na tabli napisane besede IN DVE HČERI.*)
Mogoče si celo imel dva sina,
minuto, dve, premalo, da bila bi del spomina:
ob rojstvu namreč smo vsi mulčki,
a novorojenčka se zato po ritki udari,
da ta pametnim odpadejo lulčki!
LEONATO: Lepo te prosim, ne še ti zdaj, Beatrice moja,
očetova dolžnost možit je hčerko in ne tvoja.
Spodobna bodi, prosim, in prijazna,
sicer bo skrinja z doto prazna.
Če boš pridna, zbrišem ti vsako piko črno,
dam že jutri ti zapestnico srebrno!
BEATRICE: Včeraj zvečer sem od nekoga,
dragi očka Leonato,
ker nisem bila pridna, dobila zláto!

4. prizor – Prihod vojske

*Vkoraka vojska, plesalci (referenca skupina Riverdance
– Michael Flatley – Lord of the dance, točka Poveljniki).
Atraktivno, sinhrono, brez glasbe. Kar v točki izvaja
vodilni plesalec (sproža verižne udarce ipd.), počne tukaj
Maša iz navdušenja – z rokami, impulzi dekolteja, bokov
itd. Točko lahko popestri tudi glasba: na Mašin poziv
»Maestro, muzika!« se zaslišijo nežni zvoki, istočasno pa na*

oder ›priletijo‹ (skoraj v baletu) Don Pedro, Benedikt in Claudio, s kriilci – aviončki à la tutu. Nežna glasba, nežna koreografija, plesalci jim pomagajo izvajati lupinge, piloti se postavijo v prvo vrsto ...

DON PEDRO: Pristanek!

Vsi trije v trenutku padejo na zadnjice, med vzkliki dobrodošlice se skobacajo iz avionov in postavijo v položaj mirno.

VSI: Živeli! Dobrodošli! Hura! Zmaga! Tako je prav!

DON PEDRO: Pilotski pozdrav!

DON PEDRO in BENEDIKT in CLAUDIO (v en glas, a troglasno, načeloma Benedikt najnižje, Claudio najvišje, Don Pedro pa vmes; pri drugi besedi pozdrava vsak zamenja register): Čiv čiv!

DON PEDRO: Status! Don Pedro – poveljnik, čiv čiv čiv, še sem živ!

BENEDIKT: Benedikt – pilot, čiv čiv, valjda živ!

CLAUDIO: Claudio – pi ... smo, sem vesel, da smo nazaj. Al' smo mrtvi pa je to ... (Misleč vse ženske.) ... raj?

DON PEDRO: Claudio! Čiv!

CLAUDIO: Čiv ...

BENEDIKT: Komaj živ.

DON PEDRO: Himna!

Song, refren skupaj in troglasno.

DOD PEDRO in BENEDIKT in CLAUDIO: Čiv čiv čiv, mi smo aviacija, čiv čiv čiv, ptičev reinkarnacija. Sorta smo sodobna, jata novodobna, sovražniki so norci, mi, oboroženi škorci, vodimo najhujše boje, zračna smo elita, ptič nepismen je, le poje, a vsak naš strelja, piše, čita.

BENEDIKT: Vojna je kot ženska, prideš, podreš, svoje opraviš, spakiraš in greš.

DON PEDRO: Vojna je služba, pravila so, norme,

paše mi družba in uniforme.

CLAUDIO: Vojna je ... (Pavza.) ... vojna, vojna ni mir, grozna je vojna kot vsak prepir.

DON PEDRO in BENEDIKT in CLAUDIO (refren in koreografija): Čiv čiv čiv, mi smo aviacija, čiv čiv čiv, ptičev reinkarnacija. Sorta smo sodobna, jata novodobna, sovražniki so norci, mi, oboroženi škorci, vodimo najhujše boje, zračna smo elita, ptič nepismen je, le poje, a vsak naš strelja, piše, čita.

MAŠA: Povejte, kaj ste lepega počeli med tem, ko tukaj dolgčas, sušo smo trpeli.

LEONATO: Pridite v gostilnico ...

5. prizor – Mnogo hrupa o ničemer

Prične se neverjetna pripoved, na katero se poslušalci odzivajo vsak po svoje. Maša je čisto navdušena, Beatrice prezirljiva do vojske, posebej do Benedikta, Hero se zabava, Leonato bi rad čim prej kaj prodal.

DON PEDRO in BENEDIKT: Mi ...

BENEDIKT: Daj ti ...

DON PEDRO: Ker najvišji sem jaz ...

BEATRICE: Mu je rekel nekdo, ki laže kot pes ...

DON PEDRO: Resnica, gospodična, je ena sama, povedala mi jo je mama. Tudi če ne bo šlo v višino, sin, boš, pravi moški, kakor si, gotovo dobil čin! Skratka, mi smo tja prileteli, čakamo in čakamo nasprotno velesilo ...

CLAUDIO: Skrbelo nas je, da se jim ni kaj zgodilo ...

DON PEDRO: Potem pa vidimo vojake, ki so se po travi vlekli ...

BENEDIKT: In čiv čiv čiiiiiiiiv ... buum, nihče več živ.

CLAUDIO: A ti bili so naši, ki so se preoblekli.

BENEDIKT: Njihov problem.

DON PEDRO: Tuje obleke so gor dali, ker so pred sovražniki bežali ...

CLAUDIO: Tudi jaz bi, saj so (Naredi gesto z rokami, kot pokaže ribič velikost ribe.) taki bili.

DON PEDRO: Ne, toliko so imeli med očmi.

BENEDIKT: Moj avion je eden skoraj ročno sklatil ... Pa sem med letom zlezel na kabino, z eno roko pilotiral, z drugo ga premlatil.

DON PEDRO: In tako smo zmagali v bitkah teh.

BENEDIKT: Sovražnik je popolnoma na tleh.

BEATRICE: Laži gmota. (Odide ali pa ne.)

ŽUPNIK (zabava Margareto): Morda so pa na tleh, ker so pehota.

LEONATO: No, pridite v gostilnico ...

MAŠA: Prosim vas, dični smrtniki, še pojte: v vaš spev mi je zaljubljeno uho, postave vaše čarajo oko ...

Piloti spet pojejo, lahko začnejo z refrenom, lahko pa takoj v kitice.

DON PEDRO in BENEDIKT in CLAUDIO: Čiv čiv čiv, mi smo aviacija, čiv čiv čiv, ptičev reinkarnacija...

Petje prekineta policaja, ki prideta – kot prvič – iz dvorane.

HV in HM: Stop! Stop! midva še ne veva, kam v tem prizoru greva!

Vsi zamrznejo v pozah, policaja po tleh nabirata drobtine.

HM: Dobro, da natresla sva drobtin ...

HV: Tako je lažje obudit spomin!

HM in HV: Aha! K Maši sva šla!

HV: Prepričan sem za dva.

HM: Jaz tudi. Lepo.

HV in HM: Torej štirje mislimo tako! Akcija!

Vsi se spet razživijo.

DON PEDRO in BENEDIKT in CLAUDIO: Sorta smo sodobna, jata novodobna ...

HM in HV: In najina reakcija!

Stoj! Stoj! Stoj! Kaj se greste tu, povej takoj!

ŽUPNIK: Draga Herkula, na zdravje, vojne je konec in tu bo slavje!

HM: Kakšne vojne, v Tračistanu je nikoli ni bilo in je ne bo!

HV: Če se kje slučajno skriva, midva zanjo poskrbiva.

MAŠA: Ne, v okolici je b'la, a vama je že ušla, in vojaki naši so doma!

DON PEDRO in BENEDIKT in CLAUDIO: Čiv čiv.

HV in HM: Ušla, ušla! Vse najdeva midva, kot Župnik našel je Boga!

ŽUPNIK: Zakaj bi našel Boga? A se je izgubil?

MARGARETA: V usedlino se vam je zabubil.

HM: Skratka, slavlja ne bo! Ne na dvorišču ne na balkonu ...

HV: ... ker vojne nimamo v zakonu!

LEONATO: Pridite v gostilnico, ni pene, danes so najnižje cene ...

HM in HV: Ne, česar ni, se ne slavi!

DON PEDRO in BENEDIKT in CLAUDIO: In kaj naj zdaj?

HM: Kaj kaj, lepo v vojno nazaj ...

HV: Mi pa poskrbimo, da v zakone jo umestimo.

HM: In čez leta, ko uzakonimo še mir,

ŽUPNIK: prid'te kaj pojedt pa na en pir!

HM in HV: Točno to, zdaj pa nazaj na fronto lepo!

CLAUDIO (v smislu Nee!): Čiv!

DON PEDRO (uradno, diplomatsko, užaljeno): Čiv!

BENEDIKT (zarenči nanju): Čiiv!

Skorajda pretep med vojsko in policajema.

LEONATO: No, no, vidva in vi ste državna postava pridružita se, gremo v gostilnico, oboji ste javna uprava, to bo vse na naročilnico!

HM: Ne, zakaj bi popustil,

HV: kaj Tračistan od tega bo dobil!

HM: Če bi vsaj v časopisu b'lo!

6. prizor – Kar hočete

Nastopita Don Svedro in Boraccio, ki za njim poriva kolo, naloženo z vso opremo kot mula, dve, tri ... Don Svedro je v tem prizoru izjemno prijazen, zabaven, kot kakšen vehementni konferansje – à la Joker, Boraccio pa je v tem prizoru nem, prikimavajoča uganka, ki kaže glede na opravila in položaj nerazumljivo zadovoljstvo.
Ne po enem ne po drugem ne moremo slutiti razsežnosti dogodkov, ki nas kasneje čakajo.
DON SVEDRO: Saj tudi bo!
HM in HV (*drug drugemu*): Kdo pa je to?
DON PEDRO: Brat, lepo, da si se zdaj pojavil!
DON SVEDRO: Brat ... Kaj bo šele, ko vašo zmago bom objavil!
Dneve gonim to kolo, da povzdignem vas v nebo!
HM: Ne vem, če bodo prav veseli,
HV: z neba so ravnokar prispeli!
DON SVEDRO (*objame Don Pedra*): Pozdravljen, brat moj, veliki Don Pedro!
DON PEDRO: Pozdravljen, Don Svedro!
Moj brat, novinarski car!
DON SVEDRO: Moj brat, božji dar!
MAŠA: Novinar v naši vasi, končno tu so boljši časi!
MARGARETA: Pisateljska klasa ...
ŽUPNIK: ... direkt s Parnasa!
MARGARETA: Bi rekla moja stara mama: kul, špon, mega!
ŽUPNIK: Še Gospod nima tega dosega!
DON SVEDRO: Hvala, župnik, vam za kompliment, me veseli, da tudi Cerkvi jasen je moment: javno mnenje kroji raja, česar ni v časopisu, ne obstaja.
MAŠA: Bravo, razložite to možem prisile: še najmočnejše velesile ...
DON SVEDRO: ... ni brez sedme sile!
HM in HV (*drug drugemu*): Sedma sila? (*Štejeta.*) Oče , mama, teta, stric, babi, deda, koš novic!
Aaaaa ... koš! Go!! Kmet ...
sedma sila je nogomet!

Vsi se zasmejijo. Policaja sta navdušena. Boraccio je medtem počasi, dobrovoljno nastavil starinski fotoaparati.
DON SVEDRO: Težko vama razložim, raje kar ponazorim; ljudje, ki nam sledijo, marsikaj storijo za v revijo ... Boraccio, lahko noč!
Boraccio v hipu leže in zaspi.
Vidite to moč?
Boraccio, povej, kako zaslužiš svojo plačo!
Boraccio da roki predse kot tački in zadiha kot pes.
DON SVEDRO: Priden, prostor.
Boraccio veselo prikima, gre h kolesu in sede.
HERO: Žrtev!
DON SVEDRO: Ah kje, brez mene bi bil mrtev.
MARGARETA: Pa ni ob tem nič tečen?
DON SVEDRO: Ah kje, srečen!
Boraccio veselo prikima.
DON SVEDRO: Zdaj pa gasilska! Luč!
Dobra fotka – uspeha ključ!
Vsi se postavijo v pozo za fotografijo, diagonalno od fotoaparata Boraccio nastavi neko starinsko svetilko.
Ah kje, Boraccio, ta – kot ti je – fuč!
Don Svedro trikrat tleskne s prsti, ob vsakem tlesku se prižge en »nobel« reflektorski snop, z zvokom, vse več jih je in gremo v čisto šov točko, zelo živahno, atraktivno, v ritmih čarlstona, kabarejsko. Don Svedro je v ospredju, vodi, zadaj plesalci, oblečeni za šov (v mislih imam ves čas vsaj štiri plesalce in štiri plesalke). Med songom se pridružijo vsi, pojejo refren in plešejo, tudi Boraccio ob kolesu sede uživa in »poplesuje« z glavo ... blišč, glamur, zadaj morda video, ki se na koncu komada konča z naslovnico o zmagi, s fotografijo, ki smo jo videli na odru.
DON SVEDRO: Mi vse osvetlimo, ti lajf uredimo. (*Pridejo plesalci.*)
Ref.: Jim zate ni mar?
Že jutri boš car!

Od nas odvisen imidž je tvoj, si zvezda, car, blefer al' gnoj,

če se upiraš, greš v arhiv,
zjutraj preberi, če si še živ.

Kupite novice kvalitetne,
katera 'ma naravne, katera umetne,
iz poštenjaka naredimo 'koj tatu,
če si pa lopov ... boš jutri guru.

Jim zate ni mar?
Že jutri boš car!
Probleme imaš?
To vse je laž!

Mi smo resnica,
bogovi smo mi,
odloča novica,
kje, kdo, kaj si!

Sporočamo novice usodne:
kdo je prdnil in dodatke modne,
preproge rdeče, blišč in glamur,
recept vam prodamo, bo dišal dihur.

Novice so črne, rdeče, rumene,
brez nas ni procesije nobene,
ene plačamo, da odprejo usta,
drugi fotko sami pošljejo z dopusta.

Kmetavz postal je prvi minister,
največji gravž je zdaj pa mister,
si zmislijo senzacije, afere,
merilo je eno, samo da se bere.

Zdravila proti raku ni,
predsednik nesel je smeti.
Ta ubil je ženo, posilil nečaka,
milijonar je revnim podaril stotaka.

Ref.: Jim zate ni mar?
Že jutri boš car!
Probleme imaš?
To vse je laž!

Mi smo resnica,
bogovi smo mi,
odloča novica,
kje, kdo, kaj si!

Mi smo resnica,
tu ni laži,
ti si novica,
bogovi pa mi!

VSI: Bravo! (*Veseli, razpoloženi ...*)

MAŠA: Ob prihodu časopisa v našo vas bi povedala vsem na glas:
Do zdaj nas ni bilo,
poslej smo, kar o nas pisalo bo!
Danes je nov dan,
jutri so dovoljene sanje!

HV: Ti razumeš to?

HM: Ne morem ... se spustit na ta nivo.
Ampak če bo slavlje nosilo promocijsko suknjo,
bomo poiskali v zakonu luknjo!

VSI: Hura!

Začnejo odhajati v gostilno.

HM in HV: Midva zdaj greva ... (*Gresta v smer prihoda, se zavesta.*) ... tja ... (*Kot, da jima je šepnila gospa v prvi vrsti.*) Bravo, gospa! Ker jasno ... v nasprotno smer, od koder sva prišla! (*Odideta.*)

DON PEDRO, BENEDIKT in CLAUDIO: Čiv čiv.

DON PEDRO: Na mestu voljno.

CLAUDIO: A je zdaj končno druženje dobrovoljno?

DON PEDRO: Je.

Pojavila se je Beatrice.

BENEDIKT: Bi me k'tera prostovoljno?

DON PEDRO: No, nikarte brez manir.

MAŠA: Brez skrbi, kuhamo vse mogoče, a nikdár zamer.

LEONATO: No, dajmo, že plesniv bo sir!

MAŠA (*Don Svedru*): Pridite, gospod, morda bi v rubriko Kulinarika šel moj kompot ...

DON SVEDRO: Za znoret me zanima, kaj pa majoneza ...

MAŠA: Ja, brez jajc, veganska. Pripeljite še svo'jga pekineza!

DON SVEDRO (*Boracciu*): Slišiš, vegansko kuhat zna.

Boraccio prvič namrgodeno, prestrašeno, panično odkima.
DON SVEDRO: Ne more brez mesa;
vsaj sebe hoče grist, trpet,
pasma je slovenski samojed.
Boraccio veselo prikima, Maša odpelje Don Svedra,
ki Boracciu namigne, naj piše in tipka vse, kar vidi,
ta mu kot pišoč in tipkajoči pes zadihano prikima.
DON PEDRO (protokolarno): Leonato, cenjeni oštir,
poročam torej, da je mir!
LEONATO (*ki se mu že pošteno mudi*):
Ja, ja, in kot mir je tudi vino,
dlje kot traja, bolj je fino!
DON PEDRO (*vstopa*): A se sezujem, ker je blato?
MARGARETA: Ni treba ...
ŽUPNIK: Vas bo z računom Leonato.
Vsi odidejo v gostilno, na odru ostanejo Beatrice,
Benedikt, Claudio in Hero.

7. prizor – Zaljubljeni

Na odru dvojni duet; Beatrice in Benedikt, Hero in Claudio.
Morda dva motiva, prvi – živahen, »vojnik« dvoboj med
moškim in žensko (Beatrice in Benedikt se spopadeta
v petju, drugi – nežen, ljubezenski (Hero in Claudio si,
nasprotno, poskušata nekaj povedati, a jima ne gre).
Boraccio v svojem kotičku opazuje, zapisuje, če ga kdo
pogleda, prikima, lahko se pretvarja, da samo slika ...
O količini svoje neme prisotnosti v teh prizorih
odloča igralec sam (op. društva za zaščito igralcev).
BENEDIKT: Moj bog, kako prijazno sije mesec.
BEATRICE: Kak mesec? Sonce: zdaj ne sije mesec.
BENEDIKT: Jaz pravim: mesec je in svetlo sije.
BEATRICE: Jaz vem, da sonce je, ki svetlo sije.
BENEDIKT: Ah, večen odpor, odpor in sam odpor.
BEATRICE: Pač; kdor z vami strinja se, je nor.
Dobrodošli spet doma, gospod petelin!
Oprostite, nimam rož ...
BENEDIKT: S petelinom po povratku prva govori kokoš!
BEATRICE: Oh, titula bi žrebec vam bila bolj mila?
BENEDIKT: Meni že mogoče, ste pa vi potem kobila!
BEATRICE: Ne, čivkate, saj res, bo vrabec prispodoba fina!

BENEDIKT: Bi radi res bili drobtina?
BEATRICE: Pujs v bistvu, ne podajo se vam krila.
BENEDIKT: Pujsika beseda mnogo je premila.
BEATRICE: Prasec, sami ste izzvali.
BENEDIKT: O, konec vica –
gotovo boste sami znali –
kdo že od prasca je samica?
Claudio in Hero hkrati (ali najprej on in potem ona ali
hkrati in vsak posebej) odpreta usta, kot da bosta nekaj
povedala, a ne gre.
BEATRICE: Kot nadutost
vam ni tuja tudi krutost.
BENEDIKT: Brez nje težko bi v vojni preživeli.
BEATRICE: V zraku že, na tleh pa ne bi sreče te imeli.
BENEDIKT: Sploh če na vas bi naleteli!
BEATRICE: Še metkom ste prezoporni, da bi vas zadeli.
BENEDIKT: Pred vami še atomska bomba
smer bi spremenila!
BEATRICE: Granata bi raje kakor vas kar sebe ubila!
BENEDIKT (*preklopi*): Je greh, da živ pojavim se pred
vašimi očmi?
BEATRICE: Greh ne, lepo pa tudi ni.
BENEDIKT: Niste nič hvaležni vojski kot vsi?
BEATRICE: Vau, rešena je nacija!
BENEDIKT: Vojne – za žensko bo šla vsaj še reinkarnacija.
BEATRICE: Vojska narod le zavaja!
BENEDIKT: Moško-ženska vojna je edina, ki skoz' traja.
BEATRICE: Tarče nafta so, denar ... skoz' iste,
pobijate pa civiliste.
BENEDIKT: Nehote in napačne, če še vedno živi vi ste.
Claudio odpira usta, kot da hoče nekaj povedati, a ne gre.
HERO: Jaz sem brala in brala ... (*Ne more nadaljevati.*)
BEATRICE: Ponovno s krutostjo ste dali gol,
so res potrebne vojne al' ste moški bolj?
BENEDIKT: Morda na fronti res okoliščine so
brez žensk posebne,
ste pa ženske v vojni in v miru čisto nepotrebne.
BEATRICE: Vau, moški, upate si služiti domovini,
strah si vas je pa obrit bikini!
BENEDIKT: Dlaka dela možaka!
ŽUPNIK (*pride iz gostilne na svetlo pogledat kozarec,*
z Margareto ob sebi bere iz usedline):

Nekoč neke bo vse pobrito,
težko bo ločit žensko in moško rito.
MARGARETA: Kaj pa moj, se tudi bril bo rad?
ŽUPNIK: Ne, tvoj star bo in kosmat!
Odideta, Margareta za hip zastane, se zamisli in pogleda
Boraccia ter odide.
BENEDIKT: Vau, ženske bitke bi res težke bile,
ker pred njimi zelenjavni smoothie bi popile!
BEATRICE: Moški do mesa bi res pravico imel,
če bi si divjad tud' sam ujel!
BENEDIKT: Saj bi, a me je strah, da nehote bi vas zadeli!
BEATRICE: Manj krvave brez mesa, morda pa smešne
šale bi imel.
Pravi lovec ste, ki je meso umetno, p'šanca klon!
BENEDIKT: Vam pa prav gotovo je najljubši od živil
šampon ...
Glasba se upočasni, zasliši se melodija, ki simbolizira
ponesrečeno šalo – napačen odgovor.
BEATRICE: Je rekel mojster stand-up scene.
Prevod?
BENEDIKT: Ker 'mate na ustih polno pene!
BEATRICE: Bolje na ustih, kakor v glavi!
Utapljam se, možgan vaš osameli pravi.
Claudio odpira usta, a ne gre.
HERO: Jaz sem brala in brala ...
da ne bi do poroke komu ...
Vsi pokukajo izza scene.
HERO: Komu ...
VSI: Komu da ...
HERO: Jaz sem brala in brala,
da ne bi do poroke komu dala!
Vsi utihnejo, tudi orkester, Hero se zave, kaj se je pravkar
zgodilo, in doživi napad najhisteričnejše sreče v svojem
življenju. Vsi pogledajo skozi okna,
HERO: Mama, Beatrice, Margareta,
nisem več zakleta!!
Steče ven, vsi vzklíkajo od sreče in izginejo. Claudiu ni nič
jasno, gleda za njo, misli, da je on kriv, ker ni zmogel nič
povedati, gleda za njo, morda pogleda Boraccia, ki mu
prijazno skomigne, in gre potem »vase«.

BENEDIKT: Draga Beatrice,
res po koncu ta prizor že kliče:
nesramnost vaša ni po svetu več v modi ...
saj res, po svetu, tja od tu nihče ne hodi!
BEATRICE: Ah, moški naduti, živite v zablodi,
(*Publiki.*) takle svet bomo imele,
doklér ne bomo ženske v roke vojske vzele!
(*Odkoraka.*)
BENEDIKT (*za njo, iz stiske*):
Bolj častno kot od ženskega jezika
je od moške roke pasti,
tudi če ubije me motika!

8. prizor – Ljubezni trud zaman

Konec songa. Benedikt nekaj časa gleda za njo, Claudio
začne mrmrati, peti zase, žalosten, à la When I fall in love,
motiv, ki se bo kasneje razvil v njun ljubezenski duet à la
Somewhere, lahko njun motiv od prej ...
CLAUDIO: Nisem govorec, človek besed,
znam, kar čutim, le zapet,
slišim rožo umret
in vidim dušo cvetet.
Sem suh,
a imam posluh ...
Jaz nisem dvajset kil anoreksije,
kil sem dvajset poezije ...
BENEDIKT: Kaj je s tabo, Claudio, zakaj v družbo nočeš,
povej odkrito, poješ ali jočeš?
CLAUDIO: Si videl to dekle?
BENEDIKT: Sestra od Beatrice,
to pove vse ...
CLAUDIO: Popolnoma drugačna.
BENEDIKT: Res je, še manj privlačna.
Prijatelj najtesnejši njen je robec,
je pa boljša v eni stvari ... da drži svoj gobec!
CLAUDIO: Ti svojega lahko bi brzdal malo,
vprašal sem za mnenje te, ne šalo.
BENEDIKT: Čuj svèt moj, Romeo: nehaj nanjo misliti.
CLAUDIO: Mislite, da boste vi, gospod, ostali večno trezni?
BENEDIKT: Upam, ljubezen bi uvrstil na seznam bolezní.

CLAUDIO: Saj je na seznamu – nalezljivih,
prej al' slej bo pokal tudi srček tvoj po šivih.

BENEDIKT: Pa ti si res zadet,
tako hudo je, da bi v zakon dal se ujet?

CLAUDIO: Če bi ti odgovóril, da se ne bi dal,
bi bolj kot kdaj v življenju se zlagal.

BENEDIKT: Kot kaže, zate res ni nade,
jaz grem raje med menihe,
pišem itak z levo, naj desnica kar odpade.

CLAUDIO: Poglej ...

BENEDIKT: ... statistiko. Nešteto jih je probalo zaman,
od vseh zakonov je največji zakon samski stan.

Song à la Gigolo, s plesalkami, vroča šov točka.

Se nisem vrnil živ
in rešil vojnih mor,
da po vsem tem bi
naredil samomor.

Če dva kot eno sta,
zračunaj si »za prou«,
ena deli z dva,
te ni več, ker si pol.

Privezan naj bo pes,
svoboden raje jaz,
smo pravi moški sami,
najbolje kuha mami.

Ref.: Zakon stan je samski,
lepo v dvojce je zvečer,
še lepše je zjutraj,
če ni je, imaš mir.

Zakon stan je samski,
svoja post'la,
svoj hladilnik,
cel dan televizor,
mamin štedilnik ... (*Morda »džez naštevanje«* –
à la Gigolo – *v nedogled, npr. tuš, hranilnik ...*)

Idealne žene ni,
da skuha dobro ti,

da v postelji vse zna,
in zunaj je gospa.

Jaz vse to imam,
pazim le, priznam,
se mi ne zgodi,
da se srečajo vse tri.

So ženske moje vse,
ne stanejo nič me,
nobena ne teži,
ne sika in mori.

Ref.: Zakon stan je samski,
lepo v dvojce je zvečer,
še lepše je zjutraj,
če ni je, imaš mir.

Zakon stan je samski,
svoja post'la,
svoj hladilnik,
cel dan televizor,
mamin štedilnik ...

Konec songa.

To, dragi Claudio, je o zakonu moje mnenje,
ti pa, če želiš, verjemi v ... posmrtno življenje!

Se odpravi v gostilno, ven je ravno stopil Don Pedro.

DON PEDRO: Kje pa sta, filozofa?

Kakšno posmrtno življenje?

Pozabita, ljubčka, na vojno trpljenje,
zdaj je jasno – preživeli!

Vprašanje pa, če z vinom kislim bomo srečo to imeli!

BENEDIKT: Je huje od skisanega vina,
če se skisa ti možganovina.

DON PEDRO: Kaj misliš s tem?

BENEDIKT: Čiv! (*Namigne na Claudia.*) Claudio ...

DON PEDRO: Čemu otožnost, mili Claudio,
čemu le slika, kje je avdio?

Claudio tava, zroč v tla.

BENEDINKT: Pamet išče, jo je ravno zgubil ...

DON PEDRO: No!

BENEDIKT: Naj prevedem? Prijatelj naš se je zaljubil!
Ali namesto zadnjih treh replik Benediktova mimična
etida s »čiv-džibrišem«, ki pokaže Claudiovo
zaljubljenost.

DON PEDRO: No, ne duhoviči, tečež,
lepo, Claudio, kdo pa je ta ... srečnež?

Glasba – izrazit crescendo, stopnjuje se napetost,
Claudio začne divje krožiti po odru, spreminja se
v nekakšnega divjega žrebca pred skokom. V glasbi je
lahko motiv à la I need a hero in potem tekst, s plesalci,
divji, mačistični testosteronski šov s Claudiem v ospredju,
ki ta najsamozavestnejši moment v bistvu sanja;
med uvodom – instrumentalom ...

DON PEDRO (*Benediktu*): Zakaj nori?

CLAUDIO: Jaz ljubim žensko.

DON PEDRO: Se zgodi.

Pri vsakršne ljubezni kriku – je sreča na vidiku!

CLAUDIO (*poje*): Jaz ljubim Hero!

Čeprav imajo jo za cmero!

Ne gre za afero,
ljubimkanja sfero,
ampak gre za najino ero!

Prej sem zamočil,
solzo potočil,
besed ni bilo
in presuho nebo ...
od zdaj vse drugače bo!

Ona daje mi vse,
rodila trikrat je,
skrbi za moje otroke,
in tople obróke ...

VSI (*pokukajo ven*): Obróke!!!!

CLAUDIO (*zarjove nazaj*):

Me ne zanima,
važno, da se rima!

(*Poje.*) Jaz ljubim Hero!

Čeprav imajo jo za cmero!

Ne gre za afero,
ljubimkanja sfero,
ampak gre za najino ero!

Nisem več plašni Claudio,
ampak sem pogumni Klavdij,
nisem več fičko,
zdaj sem črni metalik audi!

Jaz sem Adam, ona Eva,
le da tega še ne veva,
tisoč let že poročena,
idealna mož in žena.

Jaz ljubim Hero!
Čeprav imajo jo za cmero!
Ne gre za afero,
ljubimkanja sfero,
ampak gre za najino ero!

Tisoč let že poročena,
idealna mož in žena,
mož in žena. (*Se zgrudi na tla, obleži.*)

DON PEDRO in BENEDIKT (*priskočita*): Claudio!
CLAUDIO (*se prebudi in nežno zapoje svoj motiv*):

Jaz nisem dvajset kil anoreksije,
kil sem dvajset poezije ...

DON PEDRO: Oh, te bolečine sladke!
BENEDIKT: Grem noter po obkladke. (*Odide.*)

CLAUDIO (*nesrečen*): Teoretično vse vem,
ko jo vidim, sem pa nem!

DON PEDRO: Kar mirno, mladec moj,
sem že zaljubljen bil,
bom jaz to zate uredil.

CLAUDIO: Le kako?

DON PEDRO: Jaz bom stal pred njo,
ti boš pa Cyranó.

CLAUDIO: Kdo pa je to?

DON PEDRO: Cyrano ...

ah, en z dolgim, a žal, nosom,
ki verze zlagal je lepo.

CLAUDIO: To res znam,
a pred njo ne zmorem sam ...
DON PEDRO: Zato ob priliki bom zate uredil;
primeren sem za prve zmenke,
tak ženskam sprva vseh je, nežen, kot prijateljica mil,
ko pa čas v posteljo koraka,
si žal skoraj vsaka primitivca zaželi, silaka.
CLAUDIO: Res boste govorili z njo?
DON PEDRO: Obljubim, potrudim se z vso močjo.
Potem pa si na vrsti ti,
a brez skrbi,
pri Cyranoju bil problem je nos,
ti drugje si velik, boš vsemu kos.
(Se *zbere.*) ... Uf, greva po obkladke!

Odhajata.

9. prizor – Ne daj se, Boraccio!

Boraccio ob glasbeni podlagi à la Ne daj se, Ines stopi počasi do rampe, pripravlja se, da bo nekaj povedal, zdi se, da bomo končno slišali njegov monolog, a ravno ko odpre usta, ga prekine vdor Don Svedra, ki ob glasbenem akcentu plane iz gostilne, za sabo pusti še zadnji zlagani prijazni »Seveda« ... ali »Ja, ja« ... zapre vrata in se spremeni v besno žival, dobi svoj pravi obraz. Podpira ga glasba.

10. prizor – Kakor vam drago

DON SVEDRO: Aaaaa ... ogabno ...
to življenje družabno.
Za članek lastno mater bi prodali, v lastnem domu ...
samo je nimajo komu ...
se ni rodila še budala,
ki zanjo bi kaj dala ...
Če znaš psihologijo malo brati –
njih pogledaš, kakšna je šele mati!
BORACCIO (*bi mu rad poročal*): Gospod šef ...
DON SVEDRO: Zaveži ...
in se priveži!
Boraccio uboga, a ne tako veselo kot pred javnostjo.
Kakšen je to brez časopisa kraj?!
Tračistan? Kmetavzeraj!!

Hinavci, idioti ... vsak kreten za dva ...
Brez jajc majoneza ... majoneza vsaj prizna!!!
BORACCIO: Gospod šef ...
DON SVEDRO: Prostor!
In ta moj brat ... (*Se požene do vrat in butne z roko.*)
LEONATO (*off*): Naprej!
DON SVEDRO: Heroj, ki meče bombe!!
Jaz postat pilot pa nisem mogel ...
zaradi ene same plombe!
Je prasec, ko sva majhna b'la, govoril:
Jej, jej sladkarije,
frajer je, kdor zob si ne umije!
BORACCIO: Gospod šef ...
DON SVEDRO: Sedi!
Kaj avion, že starši so ga dvigali v nebesa,
meni pa niti ... novega kolesa!
Vedno prvi, vedno vse ve.
Vedno govori mi, da lepše ima lase ...
BORACCIO: Nima, šef ...
DON SVEDRO: Tiho! Lezi!
Nima, nima ... me ne zanima,
Pazi se, le glej ...
Kdo frizuro ima najlepšo v deželi tej??
(*Boraccio ne odgovori.*) No, daj glas!
BORACCIO: Gospod šef, ga ni, ki bi premagal vas!
DON SVEDRO (*skromno*): A res? (*Spremeni ton.*)
To vem. Daj glas, kaj se je zgodilo vmes!
BORACCIO: Claudio Hero ljubi ...
DON SVEDRO: Claudio Hero!!! Uničim
v Tračistanu teh ljubezni atmosfero,
Vsako, tudi to načitano devico,
v praksi spremenim v prasico ...
BORACCIO: Vaš brat pomaga mu, da jo zasnubi ...
DON SVEDRO: Aaaaa!
Spet je proti meni ... oba!
Dobita svoje, moj brat
in Claudio, ta anoreksični škrat!
BORACCIO: Gospod šef ...
DON SVEDRO: Ti si tudi kriv, gledal si in si še živ,
zdaj jih boš dobil ...
Se hoče znesti nad njim, a Boraccio uporabi svoj klasični prijem, ki šefu takoj spremeni razpoloženje.

BORACCIO: Pesem, šef, najin napev,
ki vselej vam odpravi gnev ...
Maestro, muzika!
Zasliši se glasbena podlaga, motiv Ljubi, ljubi, ljubi vse ljudi, šef se umirja, medtem mu na instrumental Boraccio sugerira.
Šef, vaša moč je inteligenca ...
in jaz, vaša senca.
DON SVEDRO: Še svojo senco ...
bi najraje spravil na urgenco!
Don Svedro poje, Boraccio kot kuža pleše na refren Ljubi, ljubi.
Sovraži, maži, blati vse ljudi,
slej ko prej zajebejo te vsi.
Sovraži, maži, blati, glej,
kako izdali so te vsi.
Sovraži, maži, blati vse laži,
z njimi druge prehitel boš ti.
Tračari, laži, kradi, glej,
kako nagravljen je ta svet!
Točka se konča s simpatičnim kužkovim laježem in poklonom s ploskajočimi tačkami, da publika zaploska.
Don Svedro je popolnoma pomirjen, začel je uživati.
DON SVEDRO: Jaz, ki prikrajšan sem za čar oblik,
ki me narava s plombo je ogoljufala,
sem sklenil, da hudoba bom poslej.
O vojni zmagi pisati pač moral sem,
ni šlo drugače,
človek ne zavrne od vlade plače.
Kaj naprej mi je storiti
za navezo to razbiti, dobro vem.
Če bo treba,
pa še bratovo skrivnost ljudem povem.
Pridi, k nogi! Mmm, spletko, me že skomina ...

11. prizor – Vesela Maša

Don Svedro in Boraccio hočeta oditi, a pride iz gostilne Maša.
MAŠA: Don Svedro ...
DON SVEDRO: O, perutnina!
MAŠA: Kaj?
DON SVEDRO: Perutnina ... je bila res fina.
Perutnina à la Maša,
nje nobena kura ne prekaša!
MAŠA (*koketira*): Hvala. Vas pa nobena zver ...
ker ste človek manir, ki seva tak mir ...
Zver in mir ... ste po horoskopu lev, ane?
DON SVEDRO: Ne, riba.
MAŠA: Riba? Takoj sem vedela.
Takoj, instinkt mi neverjetno dobro šiba.
DON SVEDRO: Neverjetni ste!
MAŠA: Hvala. Bi objavljali moje zvezdne karte?
DON SVEDRO: Lahko. Še raje vaše parte.
MAŠA (*navdušena*): A res? (*Sploh ne razume.*)
Kaj pa je to? Kakšne slike?
DON SVEDRO: Tudi. Takšna igra za naročnike ...
žrebamo jih za na zadnjo stran ...
objavimo pa tiste, ki so imeli zadnji rojstni dan.
MAŠA: Lepo. Že če začneš na zadnji strani, srečo imaš ...
DON SVEDRO: Strokovno rečemo,
da na zadnji strani končaš.
MAŠA: Ah, začneš, končaš, parte ... vse je odvisno
od zvezdne karte.
Znam pa tudi gledati z dlani ... (*Mu je že tako blizu, da gleda.*)
Mhm ... mhm ... srečni vi ...
Vse po vrsti ...
Dolgi seksi prsti!
DON SVEDRO: Kaj?
MAŠA: (*Se zbere.*) Zadnji v družini boste v krsti ...
DON SVEDRO (*mu uide zadovoljstvo*): Brat!
MAŠA: Kaj?
DON SVEDRO: Nič, nič, res znate brat ...
MAŠA: Nehajte no s komplimenti ...
v karieri šele pridejo najlepši momenti ...
najbolj boste uspeli vi ...
če na naslovnici bo kakšna iz vasi.

DON SVEDRO: A reees? Potem pa dajva takoj!
 MAŠA: Koga?
 DON SVEDRO: Ja vas, angel moj!
 Pripravi se, Boraccio,
 daj revijo Moj pes, ne Moj Macho!
Boraccio mu poda neko revijo, sam se postavi za fotoaparāt. Don Svedro vrže revijo na tla in svetuje Maši.
 DON SVEDRO: Stopite gor. *(Maša stopi gor.)* No, pa ste!
 MAŠA: Kaj?
 DON SVEDRO: Ja na naslovnici, ane.
 In to revije za nazaj!
 MAŠA: O moj bog, je res, kar se dogaja?
 Me po svetu vidi že elita, raja?
 DON SVEDRO: No, to še malo traja,
 a mojstra dela vaja ...
 DON SVEDRO: No, dajva, postavite se kot muca ...
 Še glas,
 da človek še ob branju sliši vas ...
 MAŠA: Mijav.
Maša nerodno pozira, Boraccio vsako pozo fotografira.
 DON SVEDRO: Zdaj pa kruha štruca ...
 ko je še v peči.
 MAŠA: Av.
 DON SVEDRO: Pa strastna mimoza ...
 Takoo, še priprite oči,
 veke tona make-upa boli ...
 Pa manekenska skolioza ...
 Zlomi kolk, jaaa, to je ta poza.
 Fantastični ste, zdaj pa še teleportiranje ...
 Kar zlezite not.
 MAŠA: Kam?
 DON SVEDRO: Ja v revijo, a vas je sram?
 MAŠA: Ne, vi me imate za neumno ...
 DON SVEDRO: Ne ... kar pogumno.
 No, gremo not.
 MAŠA *(poskuša zlesti v naslovnico)*: Joj, tudi pri jogi
 sem bolj hlod.
 DON SVEDRO: Če želite, da vidi vas cel svet.
 ŽUPNIK: Boš stisnu selfija na internet ...
 MARGARETA: Joj, kaj mi to mar,
 moj zanima me za umret? ...

MAŠA: Bom barvna, črno-bela?
 DON SVEDRO: Kakor boš želela.
 Barvna, gladka, iz olja ...
 MAŠA: Samo, da ne bo kakšnega mozolja ...
 To bo top!
Župnik gleda usedlino v kozarcu.
 ŽUPNIK: Kako jo bo navdušil šele fotošop!
 Takrat bo tudi insta, tinder, grinder,
 facebook, whatsapp, skype.
 To bo lajfa glavni »vajb«.
 Samo previdno, zlo se reinkarnira
 in na omrežjih s psevdonimi eksistira ...
 Glej, glej, glej,
 Don Svedro bo na Twitterju JJ.
Odhaja, Margareta mu sledi.
 MARGARETA: Če vas sam Bog razume ... je poliglot,
 po domače razumem, nisem idiot.
 Moj, moj, moj??
 ŽUPNIK: Ne skrbi, star, peš bo na pošto nosil mejle tvoji!
Margareta pomisli, zastane, hoče pogledati Boraccia,
a ga ne, zamahne, gre.
 DON SVEDRO: Ne gre? Imamo še druge načine ...
 Če ste, kot mnogi za objavo,
 pripravljeni na bolečine.
 MAŠA: Povejte!
 DON SVEDRO: Revijo si na steno obesite,
 močno jo glejte ...
 in ko dosežete koncentracijo pravo,
 vzamete zalet in naravnost v njo z glavo.
 Ustnice našobite *(Pokaže.)* za amortizerje,
 da pa gotovo ne bo kakšne praske,
 morda še bolj opolzki kostum in še več maske ...
 MAŠA *(memorira)*: Maska, kostum ...
(Končno razume.) Kako mi prej že padlo ni na um?
 Neumna sem, prav res ...
 DON SVEDRO: Neee.
 MAŠA: Priredila bom v maskah ples!
 Naslovnici moji, vam v čast,
 in za naju ... pod krinko srečanje nama bo v slast.
 Don Svedro!
(Maša pošlje poljubček Don Svedru in oddide.)

DON SVEDRO: Odlično, ples v maskah,
 to bo maščevanja geslo,
 še koristno je bilo spoznati to ... Nikolo Teslo!
 Kar šraufa me od veselja, grem na stran,
 potem pa »k nogi«, da ti razložim svoj plan. *(Odide.)*

12. prizor – Ne daj se, Boraccio! *(Drugič.)*

Boraccio ob glasbeni podlagi à la Ne daj se, Ines stopi počasi do rampe, da bo nekaj povedal, zdi se nam, da bomo končno slišali njegov monolog, a ravno ko odpre usta, ga prekine vdor Margarete s krikom »Ples v maskah bo! Povejte naprej! Ples v maskah bo!« Vpije in preteče oder po diagonalni naprej, po prvem kriku pritečejo na oder plesalci, sledi dvajsetsekundna burleska »Telefon«, gledamo plesalce, ki jih pri odpiranju ust sinhronizirajo igralci iz offa. Margareta, na primer, se takoj, ko izgine spredaj levo, vrne in gre z izvajanjem koles in premetov čez oder po nasprotni diagonalni (dvojnica – plesalka v istem kostumu). Morda se Telefon konča z besedami »Gres v praskah ... Ma ne, ples v maskah ... Aja, hahaha.« Vsi se smejijo.

13. prizor – Ne daj se, Boraccio! *(Tretjič.)*

Boraccio na svoj motiv znova poskuša. Odpre usta ... jih zapre, preveri z glavo levo in desno, če ga bo kdo zmotil, vidi, da ne, odpre usta in ...
 DON SVEDRO *(off)*: Boraccio, k nogi!
 BORACCIO *(Don Svedru)*: Nisem pes!
(Zase.) Ves strup, ki sonce ga sesa iz barij,
 močvar in mlak, okuži vsak pedanj
 na Svedru! *(Orkestru.)* Nisem pes!
Končno sledi monolog – parlando ob glasbeni podlagi, refren in drugi del pa peta à la Nedelja, prokleta nedelja.
 BORACCIO *(publiki)*: Iz dveh razlogov sem še živ;
 ker rodil sem se ...
 in ... se nisem še ubil.
 Ne živim, a nisem mrtev,
 trpim, a nisem žrtev ...
 Umetna koma bi bilo najboljše stanje,
 žal ne gre na zdravstveno zavarovanje.

Človek umret pozabi ...
 in je srečen, da sploh je v rabi.
 A nisem pes,
 to sem brez ljubezni ... jaz.

Ref.: Udari me, vsaj udari me,
 živega počutim se.
 Vsaj udari me,
 nihče ne ljubi me.

Uporabljal sem veliko bolj srce kot glavo,
 sodim med tiste, ki jemo nezdravo,
 se ob tem ne počutimo krive,
 za kosilo jem antidepressive.
 Imel sem družino ...
 album najlepših momentov,
 zdaj otrok ne vidim ...
 ne zmorem alimentov.
 Sam sem kot pes.
 Bil sem velika živina ...
 zdaj sem na psu.
 A nisem pes,
 to sem, brez ljubezni jaz.
 Spremljam tuje zgodbe,
 za lastno nimam honorarja ne pogodbe.
 Večkrat kot življenje te sezuje,
 lažje je, navadiš se, ker veš, da bo vse huje.

Ref.: Udari me, vsaj udari me,
 živega počutim se.
 Vsaj udari me,
 nihče ne ljubi me.

Dobre ljudi doletijo slabe stvari,
 a zakaj se slabim dobro godi?
 Bo že, da le zdržijo živci in život,
 najlepši del dneva je sončni zahod!

II. DEJANJE

1. prizor – Generalka

Nov dan. Pred zaveso. Župnik popiva, pride Leonato.

LEONATO: Še od zadnjič!

ŽUPNIK: Od zadnjič? Vedno vse lepo popijem,

nič za mano ne ostane ...

A pri vas tud' prazna flaša stane?

(Plačuje.) O Marička in vse device klene,

bom počasi ob nedeljah moral delat tri izmene ...

LEONATO: Kaj ni po godu redni stranki naši?

ŽUPNIK: Nič, hecno le,

da več kot jaz zaslužiš ti pri Maši.

LEONATO: Hja, pri meni vsakdo nekaj tud' dobi

za to, kar da.

ŽUPNIK: Saj to je grozno, da ljudem je več do vina

kot Boga!

LEONATO: No, nič očitat Leonatu,

delam ... pa še bolj kot vi sem v celibatu.

ŽUPNIK: Pa kaj te spet nervira?

LEONATO: Vse! Žena, hči, vsi ... tradicija izumira!

ŽUPNIK: Dovolj moliš, Leonato?

LEONATO: Molim, vsak dan, celo leto!

ŽUPNIK: Morda pa raje bi za živce vzel tableto!

LEONATO: No, ni smešno,

modrost zaničevati je pregrešno.

Starejše poslušat – oni so naučili se že vse.

ŽUPNIK: Ja, če le spomnili bi se!

Še pregovori so relativni, če dobro jih poznaš.

LEONATO: To pa ni res! »Več znaš, več veljaš!«

Kaj je tukaj relativno, ajde?!

ŽUPNIK: »Še slepa kura zrno najde!«

LEONATO: »Kar lahko storiš danes, ne odlašaj na jutri!«

ŽUPNIK: Grozno, ker ... »Nikoli ni prepozno!«

LEONATO: »Priložnost zamujena, ne vrne se nobena!«

ŽUPNIK: Če si obležal pod preklado,

drugače pa ... »V tretje gre rado!«

Leonato, sprijazni se pač tudi ti,

da »na mladih svet stoj!«

LEONATO: Eh, »kdor z otrokom spi,

se moker zbudi!«

ŽUPNIK: Aja? V naši firmi se ga pač le premesti!

LEONATO: Ah, župnik, z vami ni kraja,

tudi če je relativno, človek mora se odločit,

»na dveh stolih se ne da sedet«, mora se soočit!

ŽUPNIK *(vidi v kozarcu)*: Daj to preber':

»Potnik s prekomerno težo plača stola dva«, Ryanair!

LEONATO *(se jezí)*: Krucifiksnahamolt, vi se kar smejte,

v ta svoj kozar'c globoko glejte, ni slabo pa

»Alkohol je naš sovražnik«, kdaj povedat si ...

ŽUPNIK: Samo strahopetec pred sovražnikom beži!

LEONATO: Dobro, pa pogovor mi povejte, ki drži,

besedo zadnjo boste imeli prej al' slej!

ŽUPNIK: »Upanje umre zadnje.«

LEONATO: Ja, sam' žena kasnej! *(Ponosen, da ga je zabil.)*

Iz gostilne se zasliši Herin strašni krik in jok.

LEONATO: Pa ta hči ...

cepca, ki bi to poročil, ni!

ŽUPNIK: Pa saj zdaj rima teče ji!

Hero privihra, za njo Margareta.

MARGARETA: Brala - dala, brala - dala.

HERO: Ni b'lo dala, ni b'lo dala, nekaj s koitus je b'lo!

MARGARETA: Za božjo voljo, Hero, daj, prosim te, ne nori,

pomiri se, vdihni in govori:

Počutim se prima,

ker uspela mi je prva ri ... ri ...

HERO *(najhitreje kot zmore igralka)*: Ri ... ri ... rimsko

cesarstvo, ustanovljeno leta 27 p. n. š., označuje

starorimsko civilizacijo v stoletjih, ki so sledila

reorganizaciji pod vodstvom cesarja Avgusta.

Nadziral je vse helenizirane države v Sredozemlju

kot tudi keltska območja Zahodne Evrope.

MARGARETA: Greva še korak nazaj,

ponavljaj zdaj:

Knjiga me ne briga,

prava ženska ne z možgani, ampak z boki mi ... mi ...

HERO: Michelangelo in sikstinska kapela ...

LEONATO: A ona ga je vzela?

ŽUPNIK: Težko, je edina sreča, da je ležal v njej, imela.

MARGARETA: Z boki miii ...

HERA: Mislim ...

MARGARETA: Ja pa pi...

HERA: Pi je 3,14159265 ...

MARGARETA *(šokirana)*: ...šuka.

LEONATO: Mater je trda!

Če ne gre zlepa, bo šlo pa zgrda!

ŽUPNIK: Stoj!

Nehajte jo mučit, zdaj takoj!

Mene zgrda matematiko so učili

in do danes mi posledice pustili:

s križcem mahal oče: Vidiš, ker ta stric je znal za šus,

so pribili ga na plus!

LEONATO: Mene tudi, zato pa vem, da ena usta manj

pomenijo v blagajni več vsak dan!

MARGARETA: Daj no, Hero ... nisem oseba plitka,

širša sem kot moja ri... ri...

HERO *(joče, ne odgovori; ali pa momlja)*: V rit naj gre

to branje.

MARGARETA: Vi povejte, kaj pomaga ... Molitev?

ŽUPNIK: Je vedno rešitev.

Pa ne naše znamke blagovne,

pri čustvih so doma bolj črnske duhovne.

Oni imajo ta primarni stik,

morda ti, Hero, naredi hitreje klik.

Zapoje à la Amen ... Margareta pomaga, Leonato stežka.

Amen,

ko vidim keks,

amen,

mislim na se...

HERO: Se ... gment ljudi z nezdravo prehrano.

ŽUPNIK *(zase)*: O polna luna,

rojena nuna ...

(Poje.) Amen,

kaj bom zgubila,

amen,

če bom lju...

HERO: Ljubljana ...

LEONATO in MARGARETA: Kaj je to?

ŽUPNIK: Aha, že odpira se očetu ...

LEONATO in MARGARETA: Zakaj?

ŽUPNIK: Omenja najlepše mesto na svetu.

(Pojejo.) Amen,

nič ne bom zgubila,

amen,

če bom Klavdija lju...

HERO: Ljubilaaaaaa.

VSI *(pojejo)*: Amen, amen, amen!

Aplavz. Hero srečna steče ven. Margareta za njo.

MARGARETA: Čudovito, te črnske, res,

pa to je bilo ekspres.

LEONATO: Bog daj, da tole zdaj

ni bil samo slučaj!

Če rimanja besed ne bo dojela,

pač ni možno, da bi sama s kom se ujela.

ŽUPNIK: Dobro bi bilo, moj Leonato,

če vzgojo svojo bi zavil kdaj v vato.

Nehaj bit že staromoden in zadrť.

LEONATO: Vsak zdrav oče ima pač s hčera mi načrt.

Družina je kot država,

mož pa poglavar;

če se ga uboga,

sta pri hiši sreča in denar.

Pa še pri sosedu ugled uživaš.

ŽUPNIK: Dobro vse to skrivaš.

Družina je država, a države

čaka parlament, demokracija ...

LEONATO: Kakšen parlament,

kaj zdaj usedlina spet nabija?

ŽUPNIK: To bo na Zemlji, a daleč od ljudi planet,

kjer bodo vodje plačani ogromno za sedet.

Kjer devetdeset jih meš'ce glasovalo bo,

namesto da bi eden rekel: Ti boš to, ti to, ti to.

Se bodo v kravatah vojskovali,

se z jeziki mečevali,

ljudje jih bodo izvolili,

a po volitvah ... ojoj, kaj vidim ... pazi, folk!...

LEONATO: Kaj?

ŽUPNIK: Izvolili,

a prst v ... rit od njih dobili!

LEONATO: O moj bog, kaj pa družine!

Se bodo ja držale zgodovine!

ŽUPNIK: Pa poglejva, žena in mož ...

O, presenečen boš.

LEONATO: Krucifiksnahamolt, kaj?

ŽUPNIK: Žena in mož ...

bosta lahko tud' žena in žena, mož in mož.

LEONATO: O moj bog,
svet bo obrnjen naokrog.
ŽUPNIK: Je pa res velika,
če je krogla obrnjena, razlika.
LEONATO: Pa ne more vsak živeti, kot ga mika!
ŽUPNIK: Pššš! (*Prisluhne kozarcu.*) Papež pravi,
kako ni več v modi,
da človek sočloveku sodi.
(*Gleda.*) Sever bo dojel, tretji svet bo več težav imel.
Pod Alpami, kjer še sodniki ustavni
ne bodo vedeli, da so ljudje enakopravni.
Pomiri se, stvar bo šla na glasovanje
in ostalo bo nespremenjeno stanje:
Ljudem v mestih bo veselje,
z večino vzelo podeželje.
LEONATO: O hvala bogu!
In kako bo torej tu?
ŽUPNIK: Kakor kdaj ...
Res je sever sever, jug je jug sedaj,
a Zemlja vrti se, zagotovo kdaj drugače bo kot zdaj!
LEONATO: Ničesar ne razumem, povej mi po domače,
kako bi se recimo ti odločil?
ŽUPNIK: Hja ... ne bi bil župnik, bi se poročil! (*Smeh.*)
Na instrumental pride Maša kot Catwoman, pridružijo se plesalci.
LEONATO: O moj bog, prekleta usedlina,
na glavo se mi obrača žena, ne le zgodovina! (*Zbeži.*)
ŽUPNIK (*gre miren za njim*): Eh ja, tipično je za moža;
pameten za druge kar se da,
a svoje žene ne pozna.

2. prizor – Ples v maskah

MAŠA (*poje, začetek à la Cabaret*):
Wilkommen, bienvenue, čau, mijau.
O karneval, o maskenbal,
O, ples v maskah so v cajtnig dal!
Video – ples v maskah, Benetke, Rio de Jainero, Ptuj ...
Pridi, kar si, boš v maski postal.
Pridi, se sprosti,
zavor je zadosti,
brez maske vsi igramo,

z masko iskreni biti znamo.
Miš je slon in slon je raca,
winner loser, loser faca,
dama je cipa, cipa kraljica,
ni kot v življenju, tu je resnica,
tu te maska ne tišči,
se lažje diha in živi.
O karneval, o maskenbal,
ples v maskah so v cajtnig dal!
Plesalci dvignejo Mašo, mislimo, da je konec točke, a stena se odpre s kontra lučjo ... Zadaž že postavljeni ostali, razen Don Svedra, Leonata in Župnika. V koreografiji naprej, plesalci nazaj, v prvi vrsti vojaki – Benedikt Racman ali Pluto, Claudio Superman, Don Pedro Marilyn Monroe, Boraccio – on, a brez brade, Margareta Playbojeva zajčica, Beatrice Sneguljčica, Hero Wonder Woman ali Spider Woman. Šov točka, med katero se na neki instrumental Benedikt in Claudio umakneta za portal levo in desno, pojavita se dvojnika in gresta z izvajanjem premetov nazaj po obeh diagonalah odra, malo kasneje pa vsi štirje plešejo ...; lahko se tudi na projekciji plesalci pomnožujejo ...

MAŠA (*nadaljuje*): Življenje je karneval,
karneval je gledališče,
polno smeha, solz in šal,
vsak uteho v tuji zgodbi išče.
Je in ni zares, se zdi,
kdo sem jaz in kdo si ti.

O karneval, o maskenbal,
ples v maskah, karneval!
Pridi, se sprosti, ljubi in snubi,
tu posreči se še zgubi,
maska ne sodi, maska živi.
Vse je lažje, iskreni smo vsi.

Miš je slon in slon je raca,
winner loser, loser faca,
dama je cipa, cipa kraljica,
ni kot v življenju, tu je resnica.
Tu te maska ne tišči,
se lažje diha in živi.

Življenje je karneval,
karneval je gledališče,
polno smeha, solz in šal,
vsak uteho v tuji zgodbi išče.
Je in ni zares, se zdi,
kdo sem jaz in kdo si ti.

O karneval, o maskenbal,
o, ples v maskah so v cajtnig dal!!
Vstopita HV in HM.
MARGARETA: O, je spet kak problem?
BENEDIKT, CLAUDIO in DON PEDRO (*takoj pristopijo v bran*): Čiv, čiv, čiv ... piripipu ... pa.
HM: Boš ti?
HV: Boš ti?
HM in HV (*si prikimata*): Bom jaz!
Dovoljenja za ples v maskah ni!
MARGARETA: Zakon za ples v maskah ne drži!
HM in HV: Zakaj?
MARGARETA: Ker tisti v maskah nismo mi!
HV in HM: Vidiš, ni problem,
potem pa pridružil bi se vam, če smem.
MARGARETA: Seveda, a brez mask spoznali vaju bodo
in bo cela zmeda.
HV: Imava maski, v vrečki, za oba ...
HM: Skriti, da bova samo midva vedela, kdo sva!
HV: Lahko pa ju dava gor, da vas rešiva iz zagate.
HM: Če prisežete, da naju ne izdate!
MARGARETA, BENEDIKT, CLAUDIO in DON PEDRO: No?
Hip hip hip ...
Umolknejo sredi uroka in strmijo v policaja, ki si natakmeta plinske maske. Gledajo nepremično, koga ali kaj predstavljata.
HM in HV: Krtek!
Maša začenja s programom, malo pa že pogleduje, kje je Don Svedro.
MAŠA: Zdaj pa pričenjamo zares,
prva tekma je ... izrazni ples!
Vsi plešejo Račke. Številni s hrbtom proti občinstvu. Vstopi Don Svedro kot Gargamel ali kateri drugi zlobec. Išče Boraaccia.

DON SVEDRO: Boraccio! Boraccio!
Maša ga zagleda.
MAŠA: Margareta, prevzemi! (*Gre do njega v ospredje; pritajeno.*)
Don Svedro!
DON SVEDRO (*se spozabi in obrne, za kar mu je žal*):
Ja ... (*Zase.*) ... Perutnina!
MAŠA: Ja. Jaz sem, naslovnica vaša ... Maša!
DON SVEDRO: A res? Ne verjamem.
MAŠA: Res sem jaz.
DON SVEDRO: Ne riskiram, njej predan in zvest sem ves.
Poleg tega se je že na naslovnico teleportirala.
MAŠA: Ni šlo, pa sem se zelo koncetrirala.
Trenutek.
DOV SVEDRO: Ja, trenutek. (*Kradoma odide z odra.*)
MAŠA (*da znak bendu*): Za domače plesne dobre stare
je pa treba hitro v pare.
(*Ima svoj plan.*) Don Svedro?
Njej predan in zvest sem ves ... zdaj mu pa verjamem,
ga že ujamem ... (*Odhiti z odra po Don Svedra.*)
Vsi se zaletijo na kup, ker imajo svoje interese, in po skoraj pretepu se oblikujejo pari v vrsti. Sledi renesančni ples, med katerim se pari zadaž združujejo in plešejo v koloni proti občinstvu; med tem teče vedno dialog para v ospredju. Podlaga ni nujno ves čas renesančna glasba, vmes se lahko tudi zamenja ples – z izpostavljanjem parov.

3. prizor – Komedija zmešnjav

DON PEDRO (*razlaga Hero*): Prijateljica draga,
ženska ženski naj pomaga;
za vas imam prijateljevo sporočilo,
pošilja vam ga pesniško srce njegovo milo.
Vojak je, verjemite, poštenjak,
poznani mi je od glave do pete, kot vsak.
Z njimi sem bila, ko so pobijali in kradli
za svobodo našo, za svojo mnogi so pod mano padli.
V javnosti ne smem,
na samem vam povem. (*Odplešeta za portal.*)
Dialog med Beatrice in Benediktom v ospredju.

BEATRICE: Vsaj nekdo, ki ni oblečen v heroja.
BENEDIKT: Vsaj ena, ki ve, kaj milina je in ženska hoja.
BEATRICE: Stavim, kdo ta Superman je tam,
z Lune to nadutost Benediktovo spoznam.
BENEDIKT: Res, med samci v zoprnosti ni mu para,
kot Beatrice med deklinami nihče ne mara.
BEATRICE: Jo poznate?
BENEDIKT: Slišal sem, se veliko govori,
pravilo le doma je, da pri mizi se o njej molči.
BEATRICE: Verjamem rada,
slika Benediktova pri nas namesto je pikada.
BENEDIKT: Pri nas glinene ptiče
lovci so poimenovali Beatrice.
BEATRICE: Pri nas pa njega ime sploh dovoljeno ni,
ker kletvic se ne govori.
BENEDIKT: A slišal sem, da lep je, obdarjen,
da rad ima ga Bog!
BEATRICE: Bog morda res, sicer pa, da je idiot,
mislijo vsi naokrog.

4. prizor – Vneta srca

HV in HM prideta v ospredje.
HM in HV: Krtek!
Sledi dialog med Boracciem in Margareto v ospredju.
MARGARETA: Obrili ste se?
BORACCIO: Ja, ples v maskah je.
MARGARETA: Ste čuli župnika iz kozarca brati?
BORACCIO: Sem, a nisem se po zadnji plati.
MARGARETA: Všeč so mi moški urejeni, trezni.
BORACCIO: Ah, dajte, star sem, življenje moje
pa čakalnica ljubezni.
MARGARETA: Precenjena mladost sta in život,
najlepši del dneva je...
BORACCIO: ... sončni zahod.
Margareta strmi vanj, sreča vanjo.
BORACCIO: Maestro, dajte v tretjo!
Glasba se zelo pospeši, starejša občana divje zaplešeta
à la twist ... Boraccio ne more več, Margareta ga podpre
in povede nazaj v kolono, kamor je Maša ravno privlekla
Gargamela, misleč, da je našla Don Svedra, s katerim se
znajdeta v ospredju.

MAŠA: Res sem jaz!
Gargamel sname masko, a pod njo ni Don Svedro, ampak
plesalec ali pa HV, nasmejan. Maša zavpije in odkoraka
z odra spet iskat Don Svedra, ki se takoj ko ona izgine,
pojavi na drugi strani in gre do Claudia.
Medtem sta Benedikt in Beatrice naredila en krog in sta
spet v ospredju.
BEATRICE: Za nič na svetu ne bi plesala z njim!
BENEDIKT: Raje brez nog živim!
BEATRICE: Čudno, da kar po trepalnicah ne hodi,
če se za vsak svoj cilj že meče nanje ...
in komplimente, da ima najdaljše, žanje.
BENEDIKT: Menda so res, ker je v bistvu svojem občutljiv,
je kot otrok baje veliko jokal, mnogo solz prelil.
BEATRICE: Od joka se dolžina pri trepalnicah zgodi?
Ja res škoda torej, da več lulal ni!
Narazen. Don Svedro zaupno nagovori Claudia.
DON SVEDRO: So leta, ko prijatelj je,
kdor ne skače ti v zelje,
in pridejo leta, ko prijatelj je, kdor ženo ti odpelje.
In čeprav z neskončno bolečino, ker je rodni brat,
zatožim ga, ker pod krinko pomoči
vam speljal je zaklad.
Odide. Ko izgine, se z druge strani pojavi Maša, ki ga
zagleda in steče za njim. Claudio ne ve, kaj bi, v njem
narašča bes, medtem sta na vrsti v ospredju HM in HV.
HM in HV: Krtek! (*Plešeta dalje. Čez oder prileti Maša,*
ki išče Don Svedra.)
MAŠA: Res sem jaz!!

5. prizor – Izdaja

Boraccio in Margareta sta ravno na tem, da nadaljujeta
dialog, ko ju prekine Claudio, ki je zbral pogum in šel
do mikrofona in spregovoril; morda je okajen.
CLAUDIO: Čiv! Čiv! Čivvv!!!! (*Vsi utihnejo.*)
Hvala, zaenkrat sem še živ.
Bom kar direkt,
s čustvi nima zveze intelekt.
Moj prijatelj, kamerad, vodja ...
– jaz sem introvertiran –
mi je obljubil,

da zrihtal bo deklino zame ...
Jaz nisem dvajset kil poezije,
kil sem dvajset agresije ...
Za mene, jo je pa za sebe ...
Ko ga jebe! (*Odvihra.*)
Vsi, ki so se zbrali med govorom, za njim.
VSI: Claudio!!!
Oder je prazen. Nastopita Leonato in Župnik, ki sta
zamudila. Leonato je angelček, Župnik hudiček.
ŽUPNIK: Čeprav imaš krila,
sva, kot kaže, zamudila.
Zadaj čez oder preleti Hero, morda joče ali pa se razburja.
LEONATO: O, naša Hero,
je še Wonder Woman spremenila v cmero!
Vsi za njo čez oder.
VSI: Hero!!!!
ŽUPNIK: Če prav vidim, tvoja žena manjka ...
MAŠA (*steče čez oder za Gargamelom, ki beži pred njo,*
morda reče): Res sem jaz!
LEONATO: Kdo ve,
morda bi morala zamenjat in posodiš mi roge.
ŽUPNIK: Igra se Smrketo.
LEONATO: Presneto.
Prideta Claudio in Don Pedro.
CLAUDIO: Res?
DON PEDRO: Prišežem, mladec moj,
priznal sem ti najbolj osebno stvar,
a ne izdaj me, prosim, za noben denar!
Cel vrhovni štab je isti,
a če javnost izve, nas raztrga do obisti.
Zadaj preleti množica, ki išče Claudia.
VSI: Claudio!!!!
DON PEDRO: Zdaj bova vse uredila,
še pred koncem tedna se bosta poročila!
VSI: Claudio! (*Zagledajo Claudia, obstanejo.*) Hero?
HERO (*se oglasi iz množice*): Tukaj sem, pridna, načitana,
nevidna! (*Čisto je že nesrečna.*)
DON PEDRO: Dragi gospod Leonato,
dovolite, da v imenu sebe, aviacije,
države, celotne nacije,
kot poveljnik oboroženih sil združenja Matto,
odlikovan tudi s čivkolajno zlato ...

LEONATO: No, obrni že plató!
ŽUPNIK: Bog te nima rad!
DON PEDRO: Skratka, v imenu Claudia,
častivrednega vojaka,
pri njej pa čustva so preverjeno enaka,
zaposim za roko ...
LEONATO: A samo roko?
DON PEDRO: In preostanek vaše hčere,
vse, kar pritiče ...
LEONATO: Seveda, Beatrice!
CLAUDIO: Neeeee! Rajši nič, nula, zero!
LEONATO: Torej cme ... Hero?
CLAUDIO (*prikima, nežno*): Čiv.
LEONATO: Brez garancije?
CLAUDIO: Čiv.
LEONATO: Reklamacij, rezervnih delov?
CLAUDIO: Čiv.
LEONATO: Vzemijo jo in ljubi ...
CLAUDIO: Čiv.
LEONATO: ... dokler ne bom ... v plešo siv!
VSI: Bravo!!!! Kako lepo!!!! ...
Zmagovalna crescendo glasba à la motiv iz filma Titanic.
Claudio in Hero si planeta v objem, morda v počasnem
gibanju, vsi veseli, ob strani se pojavi Don Svedro
s fotoaparatom, ki se sproži, vsi ostanejo v sliki veselja,
dobro bi bilo, da v zraku obvisijo predmeti, ki jih vržejo
v zrak: klobuk, šopek, Herina lasulja ... in padejo dol,
ko slika oživi, sicer naj lasulja prileti v Don Svedra;
če ne gre trik s predmeti, morda kontra luč ali črno-bela
slika ... Živa ostaneta le Margareta in Boraccio, ki se
gledata, glasba se pretopi v nežno, jesensko. Margareta
zapoje, lahko tudi oba – skupaj ali izmenično ...

6. prizor – Sončni zahod in Zarota

MARGARETA IN BORACCIO:
Nekdo je mlad, nekdo je star ...
Je res razlika ali nam preveč je mar?
Morda je zdaj,
morda za vekomaj,
morda že spet zabriše jo naslednji maj.

Nekoč oba trenutek čaka,
ko bosta si povsem enaka.
Takrat ne minejo edino sanje,
vsak od njiju star, umirajoč, uvel
zastavi isto si vprašanje:
Sem zares živel?

Slika oživi, vsi razen Don Svedra, Margarete in Boraccia oddidejo. Med njihovim odhodom Don Svedro pograbi Herino lasuljo in jo posadi Margareti na glavo.

DON SVEDRO: Ena bitka ne pomeni izgubljene vojne,
to se ve,
še več vas padlo bo v planu B.
Pač drugačna bo novica,
druga fotka, druga resnica.
(*Boracciu in Margareti.*) Tako sta lepa in posrečena,
da morata bit ovekovečena.
Naslovnica bo šla za med, vama povem,
ljubezen v zrelih letih vliva upanje ljudem.

MARGARETA (*s Herino lasuljo*):

Pa zakaj lasulja, to nisem jaz originalna.

DON SVEDRO: Ker naravnost v revijah danes je banalna.
Zaupajte mi, preden sem novinar bil, sem bil stilist,
zunanjo politiko in kulturo pokrivam,
ker sem vizažist.

MARGARETA: No prav,
ampak brez poljuba, v objemu dovolj bo sočno.

DON SVEDRO: Prav,
pa še on bo s hrbta, da ne ve se, kdo je točno.
Kaj gledaš me tako, Boraccio,
sreča tvoja ... spreminja v princa me krastačo.

Prideta Herkula.

HV in HM: Prireditve konec za vse vas je kot za naju,
prepovedano fotografiranje na javnem kraju!

DON SVEDRO: O, potreboval sem ravno vaju!
Vsak verjame, da gre za novice prave,
če na sliki so možje postave!

HV in HM: No no, nisva dva pajaca,
vesela vsake objave paparaca.

DON SVEDRO: Čakajta, slikam po ministrstva dekretu,
za revijo Zmaj policaj,
otroška varnost v prometu!

HM in HV: A, to pa smisel ima vsaj!

Še sporočilo povejte, takoj zdaj!

DON SVEDRO: Ja ... če vidiš dva objeta,
obrne se in pejd' nazaj!

HM in HV: Aaaaaa! (*Se obrneta in gresta.*)

DON SVEDRO: Čakajta no, v kadru sta!
Siiiiir.

(*Fotografira Margareto in Boraccia v objemu, Herkula v ozadju. Zase.*) Tako, pa je mir! Hvala!

Odide. Herkula tudi.

MARGARETA (*med odhodom*): Oh, z veseljem
te bom dol dala!

BORACCIO: Ne vem, komaj sva se spoznala ...

MARGARETA: Lasuljo ... nisi še na vrsti ti,
me že prvi dan glava boli!

Odideta.

7. prizor – Zmagoslavje ljubezni

ŽUPNIK: Zdaj pa veselo na delo,
že dolgo ni se v Tračistanu dvoje duš vzelo,
obleko moram šivat, brez zamere ...

DON PEDRO: Pridem brž za vami, bova skup vzela mere.

ŽUPNIK: Ne vem, če dedal bi nadure, preko norme.

DON PEDRO: Ja, kaj pa naj? Ne najdem uniforme.

Se spogledata, Župnik mu požuga, odide.

VSI: Leonato? Kaj pa je?

LEONATO (*jokaje*): Moja prva hči ...
se poroči!! (*Bruhne v jok ... gre proti občinstvu.*)

Glejte, otrok ...

(*Zapoje.*) Otrok je zaklad,

starš z njim bogat,

največji zaklad –

poseben zaklad –

ko se ga znebiš,

še bolj obogatiš.

Ena usta manj,

v blagajni več vsak dan.

Ref. à la iz Goslača na strehi: Kmalu bom bogat,
didl didl buci buci nidl bidl bus,
dej se že poroči in odsel',

da pridem končno spet na plus!
Očetje smo pač in računat znamo,
za razvajanje imajo deca mamo ...
Hčerka moja mala,
človek je postala,
rimat je začela
in moža je že ujela!

Kmalu bom bogat,
didl didl buci buci nidl bidl bus,
dej se že poroči in odsel',
da pridem končno spet na plus!

Maša teče pred šestimi Gargameli.

HERO: Poročila se bom, mami,
zakaj nisi z nami?!

MAŠA (*mimogrede*): Poročila? Krasno.

(*Ljubeče Gargamelu.*) Ah, daj no, Don Svedro - Piki,
nehaj s temi triki.

Hčerka se mi poroči,
nazaj bom en, dva, tri.

HERO: Ja, poroči!

Sem od rojstva mar vse dni
in vse arhive vatikanske že prebrala,
da bi od očeta zdaj o denarju poslušala?

MAŠA: Sramota,
ti si res ena brezčutna gmota!
(*Poje.*) Lepo je, ko rodi se,

shodi, čita, piše,
največji zaklad,
starš z njim bogat,
mu kuhaš, mu pereš,
pravljice bereš,
drgneš zobke, čistiš rit,
briga otroka tvoj kredit.

MAŠA in LEONATO: Kmalu bom bogat,
didl didl buci buci nidl bidl bus,
dej se že poroči in odsel',
da pridem končno spet na plus!

Maša takoj odhiti za Gargamelom.

8. prizor – Milo za drago

BEATRICE: Očka, koliko pa stane poroka,
preden jo načrtujem?

LEONATO (*proti Maši*): Ne vem, hči, še danes plačujem.

BEATRICE: Zakaj pa drage so ločitve bedne?

BENEDIKT: Stanejo veliko ... ker so tega vredne!
Simpatična sta si vsaj do te mere, da strmita drug drugemu v oči. Prvič se strinjata.

CLAUDIO (*poje à la Somewhere*):

Je kje kraj za nas,
ki smo drugačni od vas ...
ki računanje nam ne gre,
naš jezik pesem je.

HERO: Bo kdaj čas za nas,
ki smo drugačni od vas,
ki vemo, beseda lahko boli,
boža in blaži!
(*Skupaj.*) Tam sta kraj in čas za nas,
prav za vsakogar od nas,
kraj je tu in čas je zdaj,
če ljubiš, je decembra maj.

BEATRICE: Ni ljubezni stvar poroka, ampak odločitve.

BENEDIKT: Za prvi korak do ločitve.

BEATRICE: Ali pa do večne vojne; kot mačka in miš!

BENEDIKT: Edine vojne, v kateri s sovražnikom spiš!

HERO IN CLAUDIO (*pojeta dalje*):

Da prav vsak kot jaz in ti,
lahko z njo odleti.
Tam trava, sonce govori,
ponoči se zdani,
zarja zoro snubi,
dežujejo poljubi,
je v kaplji dežja
dovolj prostora za dva.

BEATRICE: »Kadar ima srce vročino, je jezik bolan!«

Ljudski. Ne jezik, pogovor ljudski, ne moj ne tvoj.

BENEDIKT: Kadar je srce poročeno,
je invalidsko upokojeno!

Moj.

Naslednje verze pove Hero Beatrice in Benediktu (če hočemo kontakt, če ne, s Claudiem nadaljujeta skupaj od tretjega verza naprej v živahnem songu à la I love you – Sister act ...)

HERO: Nehajta v toplino vnašat mraz,
jaz ljubezni sem dokaz;
rimat nisem znala,
zdaj cela ena sama rima sem postala,
ker to srečo sem imela,
(*Claudiu.*) da s tabo, verz moj, sem se ujela.

CLAUDIO: Oklepajoča, zaporedna
ali pa prestopna rima moja,
jaz pa stopica sem tvoja.

BENEDIKT: Opica?

HERO: Stopica!!!
Jamb, daktil, trohej,
amfibrah, anapest, spondej,
ti se pa kar smej!

Beatrice in Benedikt bi se že nasmehnila, a nadaljujeta do velikega finala, morda v songu, če nista do sedaj. Lahko je namreč prejšnji part pravi dvoboj ali troboj različnih vsebin in melodij, pri čemer orkester preklaplja kar na tleskanje akterjev.

BEATRICE: Tisti, ki so jim trenutki šibki moji bedni,
me tudi dobre volje niso vredni!
Marylin Monroe.

BENEDIKT: Rad se samozadovoljujem,
vsaj z nekom, ki ljubim ga, občujem.
Woody Allen.

BEATRICE: Woody Allen?
Kar banalen.
Nekdo, ki se Apolon zdi,
čez leta le še riga in smrči.

BENEDIKT: Hja, ženske prihodnost do poroke mori,
moške pa po njej skrbi.

BEATRICE: Pred poroko imej oči odprte,
po njej pa priprte.

BENEDIKT: Priče so nujne za dogodke tri:
pri zločinu, nesreči in ko se kdo poroči.

BEATRICE: Še to ne pomaga, da bi držalo do truge:
poročiš se z eno osebo, ločiš vedno od druge.

BENEDIKT: No, eden se z devico je poročil,
in čez štiri leta od device ločil.

BEATRICE: Že na začetku več laži je kot resnice:
zakaj »poročni prstan« reče se, če so lisice?

BENEDIKT: To pa res, na prst gre, a priklenjen boš.

BEATRICE: Žena, za može to ne drži;
samo vdova vedno ve, kje je njen mož.

BENEDIKT: Daš življenje, lepi so samo momenti,
ostanejo poročne fotke in alimenti.

BEATRICE: Eh ja, raje sem sama.

BENEDIKT: Enako. Nobena ne kuha kot ...

Beatrice ga pogleda, on se zave.

... dalajlama.

BEATRICE (*ji ni jasna reakcija in mu ponovi*):

Raje sem sama.

BENEDIKT: To, ja. Več seksaš ...

BEATRICE: Ja, s tem več ljudi spoznaš.

BENEDIKT: Ja, s tem več prijateljev imaš.

BEATRICE: Ja, s tem več poznanstev, zvez ...
in več veljaš.

BENEDIKT: Torej ...

OBA: Več ko seksaš – več veljaš!

Smejeta se, zanese ju, a se Beatrice prva zave in ohladi.

BEATRICE: Zoprni ste.

Govorite, da poroka je ušiva,
ker je z naturo vašo vam nedosegljiva.
Ta, ki vas bi vzela, ni še živa.

BENEDIKT: O, ta, ki vas bi, najbrž je,
a o maratonskem samomoru sanja nadvse.

Mu vaša visokost lahko pomaga,
na vislice, v zakon ga povabi kot
njegova gospa Špaga.

Odideta. Kot pingpong so dialog ali song spremljali

Leonato, Hero, Claudio in Don Pedro.

LEONATO: Kako sta tečna!

DON PEDRO: Ne, v vsem se strinjata.

CLAUDIO: Zakonsko srečo preklinjata.

HERO: Ker nista srečna.

LEONATO: Tečna,
nehvaležna, človek bi ju kar zadavil!

DON PEDRO: Ali pa skup spravi!

LEONATO: Točno: gliha vkup štriha!

Bolje, kot da ju zadavim,
naj ljubezen ju zaštiha.

HERO in CLAUDIO: »Zarečenega kruha se največ poje!«
Ljudski.

DON PEDRO: Kot pri vaju, v nulo uredim,
da jima zaigra srce!

Oh, na delo, Cyrano!

Joj, kakšen Cyrano, saj sem ja Marylin Monroe!

Oh, kaj bi vi, država, vojska, svet brez mene ...

Delam, mešetarim nonstop tukaj in okol',
sploh nimam časa biti seks simbol!

Leonato, Hero in Claudio se mu smejejo, on zapoje.

Kar naprej oba gobcata,
ljubim te, si reč ne znata,
zdaj ukinemo ta hrup,
zapri usta bo poljub.

Ti njej, kako jo ljubi, naložiš,
ti pa njemu ego potešiš.

Lažita, da sta se vama izpovedala,
in s srcem poslej se bosta gledala!

Trač ni greh noben,
če uporabi v dober se namen.

Pu pu pi du.

Gremo, vsi na delo!

(*Leonatu.*) Vi tudi, pripravljat dvojno,
več kot dvoje duš se bo vzelo!

(*Odidejo.*)

Kdor ljubezni pomaga,
lahko kdaj tudi s finto zmaga.

Vse je privid, vse se le zdi,
zemlja ravna ni,

ne stikata se morje in nebo,
in jaz sem in nisem Marylin Monroe!

Najhujša kontra je za brata
vsakič, ko kaj dobrega mi rata.

Če kaj, obvladam trače,
mu pokažem, kdo od naju nosi hlače!

Lepši bil bi svet,

če bi tračem nehali verjet,

a živela demotračija,

če trač združuje, ne razbija.

Vse je privid, vse se le zdi,
zemlja ravna ni
in sonce ni nikdar zašlo,
in jaz sem in nisem Marylin Monroe!

9. prizor – Spletka

Z leve prideta Benedikt in Claudio, z desne Beatrice in Hero, dvojici sta v intenzivnih dialogih: Claudio nagovarja Benedikta, Hero pa Beatrice.

CLAUDIO in HERO: Res!

BENEDIKT in BEATRICE: Ne verjamem.

BEATRICE: Če me žali.

HERO: To je v šali.

BENEDIKT: Če me žali.

CLAUDIO: To je v šali.

BEATRICE: Nadut je od glave pa do pet!

HERO: On se dela *hard to get*!

CLAUDIO: Ona se dela *hard to get*!

HERO: Prijatelju ne bi lagal!

CLAUDIO: Sestri ne bi lagala!

HERO: Baje si v hladilnik tvojo sliko je dal!

CLAUDIO: Kanarčka je po tebi poimenovala!

HERO: In hodi v hladilnik s tabo spat!

CLAUDIO: In v kletki z njim večerja hrano za perjad!

HERO: Tako te slavi,
da tebi v čast ...

CLAUDIO: ... minuto na dan molči.

BEATRICE in BENEDIKT (*srečna*): Celo minuto!

CLAUDIO in HERO: Mhm!

CLAUDIO: In kuhat se uči.

BENEDIKT (*srečen*): Kuhat!

HERO: In da ne bi vsega v zakonu ti,
na barbikah previjati se uči!

BENEDIKT in BEATRICE: Kaj pa, če ti Hero/Claudio laže?

CLAUDIO in HERO (*zgrožena*): Veš kaj, ne dovolim, da
kdor koli ženina mi/nevesto mojo s senco dvoma
umaže!!

10. prizor – Ukročena trmoglavca

Beatrice in Benedikt ostaneta sama, vsak zase mrmra – poje napev à la When I fall in love, kot ga je na začetku zaljubljeni Claudio.

BENEDIKT: Mogoč’ ni najboljš’, če bom čisto sam,
en dan ne bo več moje mami in js kuhat res ne znam.

BEATRICE: Lahko svoj gobec bi zaprla
in srce bi končno odprla.

BEATRICE in BENEDIKT (*zapojeta*):
(*Izmenično.*) Mar čutim, česar nisem še nikdar?
Občutkov jezik ni vladar,
možgani niso mi v pomoč,
se zares lahko dani, ko pada noč?

(*Oba.*) Mi zna kdo to pojasnit?
Prižge se samo,
se sploh da ugasnit?
Odgovora še vedno ne poznamo.
Ljubezen je resnica – laž,
v ljubezni možno je vse,
le če verjameš, jo imaš,
če čutiš jo, vsaka prava je!

(*Beatrice.*) Še v snu ne bi verjela,
da slika moja bo v hladilniku visela.
(*Benedikt.*) Kako naj hladno bo srce,
ko kanarčku je po meni ime?

(*Oba parlando.*) Odkar celo minuto na dan molči,
veliko manj prisebno govori ...
Ni dvoma,
ta je od ljubezni koma!

(*Ref.; zadaj plesalci plešejo tango.*)
Ljubezen je resnica – laž,
v ljubezni možno je vse,
le če verjameš, jo imaš,
če čutiš jo, vsaka prava je!

(*Oba.*) Nekoč se zdelo mi je res,
da so zaljubljeni čez les,

zdaj se zdi, da to je laž,
sreča je, če koga imaš.

(*Ref.; zadaj vstopa zbor – poroka.*)
Ljubezen je resnica – laž,
v ljubezni možno je vse,
le če verjameš, jo imaš,
če čutiš jo, vsaka prava je!

Ljubezen je resnica – laž,
v ljubezni možno je vse,
le če verjameš, jo imaš,
če čutiš jo, vsaka prava je!

Pred zadnjim refrenom vstopijo vsi v poročnem sprevodu.

III. DEJANJE

1. prizor – Prva poroka

Priprave na poroko. Maša in Margareta pripravljata Hero, pomagata ji pri oblačenju in ji delita nasvete, Leonato in Župnik sta sredi debate, morda zgoraj pri orkestru in zadovoljna opazujeta dogajanje, Beatrice in Benedikt se spogledujeta na daleč, Claudia ureja Don Pedro. Boraccio nemo pomaga pri opravilih.

MAŠA: Recepta nimam, ljubica, za zakon srečen,
z zvitostjo poskrbi, da bo vsaj povprečen.

Ni se treba jokati in dreti,
moški so kot vino:

če jih prvič dobro položiš,
lahko jih desetletja hraniš v kleti!

CLAUDIO: Don Pedro, hvaležen vam bom do smrti.
Čemu ste tako potrti?

DON PEDRO (*zadržuje jok*): Od sreče, mladec moj.
Čutim, kako bije srček tvoj!

MARGARETA: Nič ne skrbi, draga,
nasvet od stare mame zmer’ pomaga:
za srečen zakon nujno je na teden dvakrat,
če ne gre drugače, pa v nedeljo obakrat!

CLAUDIO (*Benediktu*): Čemu pa še en melanholični svat?
BENEDIKT: Ah ... boli me zob, ne skrbi,
poroke se ne tiče ...

CLAUDIO: Zob? Si zagrizel mar v sadež trdi ...
sorte Beatrice?

ŽUPNIK (*Prične z obredom.*):

Na smrtni postelji mož ženi govori:
Ljuba, ob meni si bila, ko službo sem izgubil,
ko sem finančno se pogubil.

Z mano si ostala, ko sem v drugo se zaljubil.
In zdaj umiram, ti ob meni, s svečo ...

Res prosim, če bi šla, že skoz’ prinašaš mi nesrečo!
LEONATO: Župnik dragi, zamolčite, prosim, kakšno šalo,
zdajle gre zares, streznite se pred obredom malo!
(*Odide.*)

ŽUPNIK: Ta je pa hecen, zaskrbljeni Leonato naš opreznij;
jaz se moram pred poroko,
večina se jih šele po poroki strezni!

Vstopi Don Svedro.

DON SVEDRO: Pomagam vsem vam do streznitve,
še preden pride do paritve.

Vrže na tla revijo, z glasbenim akcentom se fotografija pojavi tudi na projekciji: HERO OBJEMA NEZNANCA!
Vsi pristopijo in gledajo revijo na tleh.

CLAUDIO: Ne morem je vzet ...

To glejte,
linčajte jo, izsmejte!
Čiv čiv ... jaz sem dvajset kil ...
(*Za sebe.*) Ko jo jebe! (*Oddirja, Don Pedro, Margareta in Boraccio za njim.*)

HERO: Claudio,
mar resnična sta ta slika in ... zvok?

VSI: Avdio!
HERO: Claudio, mar resnična sta ta slika in ...

VSI: Avdio!

HERO: Zvok.

BEATRICE: Ne rima več!
Srce je preč!

Hero se onesvesti. Pade Župniku v objem.

LEONATO: Moja hči, dva hkrati?

Zdaj imaš napredno vzgojo, mati!

MAŠA: Če kdaj ljubezen bi očetovo dobila,
potrebe po več moških ne bi začutila!

BEATRICE: Stop. Pa kaj blebetata, se prepirata,
zaradi blesavega trača lastno hčer osirata!
Hero ni taka!

MARGARETA: Dokaz, da je ljubila iz srca,
je njena rima vsaka!

BORACCIO (*prepozna sebe in Margareto na naslovnici*):
Hero je ...

ŽUPNIK: Dragi moji, žal mi je nadvse ...

BORACCIO: Samo da povem, Hero je ...

ŽUPNIK: Predvsem Leonatu in Maši ...

LEONATO: Brigajo nas štosi vaši,
Hero je ...

BEATRICE: Točno to, Hero je ...

BORACCIO: Še lepša, še boljša, Hero je ...

ŽUPNIK: Mrtva!

Zaseka tišina, zatem glasbena podlaga, na katero Maša, Leonato in Beatrice z vzkliki »Hero« planejo k truplu.
Beatrice se zbere in reče Benediktu.

BEATRICE: Sedaj pa, Benedikt, to ni hec, dokažite, da ste dec!
Claudia poiščite, morilca, čeprav vam je brat, v dvoboju maščujte sestro, naš zaklad!
Benedikt odide.
MAŠA: Pomlad, poletje, rodna jesen, srdita zima ...
LEONATO: ... menjajo nošo običajno in strmeči svet po plodu več ne ve, kaj je kaj.
MAŠA: In vsa zalega teh nadlog izhaja ...
LEONATO: ... iz najinih sporov,
MAŠA: najinega boja: midva sva jih spočela in rodila.
ŽUPNIK: Žalujočo spremite domov družino, pripravil sam bom vse potrebno za slovesnost žalostno pogrebno.
Odidejo. Župnik, morda občinstvu, morda poje do odhoda.
Za slovo namesto ohceti bom *ready* en, dva, tri, jih v Tračistanu namreč več umira kot se jih poroči.
Črnino treba je obleč,
cvetje imamo, vse, kar manjka, je le nekaj sveč.

2. prizor – Julija in Romeo

Župnik polije Hero.
HERO: Kaj se tu godi?
ŽUPNIK: Le brez skrbi, vsi mislijo, da njihova ljubezen večno spi.
HERO: In kaj sedaj? Žalostni so najbrž kot le kaj.
ŽUPNIK: Kasneje bojo tol'ko bolj veseli.
Šele ko izgubimo, cenimo, kar smo imeli.
(Poje.) Dobro me poslušaj, nič po svoje ne poskušaj.
Reševal podoben sem primer v Veroni, pa sta najstnika umrla kot dve moni.
Pogreb igrali bomo le, uprizorili, kot v gledališču bomo čustva prebudili.
Jaz skrbel za javnost bom osuplo, ti imaš vloga lažjo, boš igrala truplo.
HERO: Ampak čemu vse to, zakaj?
ŽUPNIK: Ja, da pomagam ti Claudia dobit nazaj.
HERO: Je upravičeno zato družino spravljat v obup?

ŽUPNIK *(poje)*: Bolj kot zarad trača padat skup.
Družina tvoja in pesniški tvoj tič
mnogo hrupa zganjajo za nič.
Lepši bil bi svet,
če neumnostim bi nehali verjet.
Kdor ljubezni pomaga,
lahko kdaj tudi s finto zmaga.
HERO: Ampak to ni skeč!
ŽUPNIK: Bi rada šla v poročno posteljo z njim leč?
HERO: Četudi bi čakala ga v najdaljši vrsti.
Župniku se pridružijo menihi ali nune, ki pripeljejo krsto, v katero potisnejo Hero.
ŽUPNIK: Pripravite jo, ni je treba preobleč.
Verjemi, pri pesniku pač najhitreje boš na vrsti,
če ga počakala boš v krsti.
HERO: Ampak ...
ŽUPNIK: Dovolj bo, Julija!
HERO: Hero! Ampak ...
ŽUPNIK: Ampak nič ...
Zdaj si bla nevesta,
zdaj pa boš kot mnogi po poroki pač mrlič.
(Poje.) Lepši bil bi svet,
če neumnostim bi nehali verjet.
Kdor ljubezni pomaga,
lahko kdaj tudi s finto zmaga.
Vsi odidejo.

3. prizor – Črna kronika

Prideta Margareta in Boraccio, ki jo tolaži.
MARGARETA *(joče)*: Kako sem jo imela rada,
zakaj tako mlada ...
Poštena, nedolžna je bila ...
BORACCIO: Zato pred soncem je zašla ...
Prideta Herkula s časopisom.
HM in HV: Stojta! Vidva sta retardirana!
BORACCIO in MARGARETA: Prosim?
HM: Nič prosim, hvala bosta rekla, ker sta retardirana!
HV *(zaupno HM)*: To sva midva!
HM: To sva midva!
HV *(zaupno HM)*: Onadva sta aretirana!
HM: Vidva sta pa aretirana!

BORACCIO: A sta vidva nora?
HV: Osumljena sta umora!
MARGARETA: Zakaj pa? Brez dokaza nimata pravice!
HM: Dokaz sta vidva na naslovnici, podaj lisice!
Herkul Veliki poda krzneno lisico za okrog vratu, ju zvežeta.
MARGARETA: Ker sva bila objeta?
BORACCIO: Sva povzročila mar zastoj prometa?
HV: Ne, pač pa smrt dekleta!
MARGARETA: Dajta no, nedolžna sva!
HV: Corpus delicti sta!
HM: Pravico imata, da molčita,
kar koli spregovorita,
je lahko uporabljeno proti nama!
HV: Vama!
HM: Tudi vama!
Gremo!
MARGARETA: Tja!
BORACCIO: V nasprotno smer, od koder sta prišla!
HM in HV: Ja, kam pa?
Odidejo.

4. prizor – Tožba

CLAUDIO *(poje)*: Ljubil sem, verjel sem ti,
a bil z nekom sem, ki ga ni.
Ljubezen je privid,
kot obzorje,
neba se ne dotika morje,
do stika bo prišlo,
še le ko izhlapi, le sol ostala bo ...
Pride Don Pedro.
DON PEDRO: Kod hodiš, mladec moj?
CLAUDIO: Odhajam.
DON PEDRO: Kam?
CLAUDIO: Drugam.
Poiščem kraj, ki je za nas,
drugačne od vas ...
DON PEDRO: Drugačen tudi sam sem, dobro veš,
pravijo, da živ za tak kraj ne izveš,
morda je Hero zdaj že tam
in koordinate sporoči še nam.

Vrže na tla časopis z naslovnico, ki jo Claudio pogleda kot prej drugi prejšnjo, z glasbenim akcentom se pojavi na projekciji: novica o Herini smrti, parte, najava pogreba.
CLAUDIO: Kriv sem!
DON PEDRO: Nisi, mladec moj,
o koncu, kot tudi o drugačnosti, odločajo bogovi.
Sprijazni se, odidi, če ne maraš nas,
a prej dostojno se poslovi. *(Odide.)*
CLAUDIO *(s časopisom)*: S prevaro resda me je ubila,
a svoje smrti ni si zaslužila.
Zahvalim se ji za trenutke na obzorju,
lepo verjeti je bilo, da sonce res zahaja v morju.
(Odide.)

5. prizor – Pogreb

Z ene strani prideta Župnik s krsto, v kateri je Hero, z druge strani že prihajajo žalujoči. Glasbena podlaga.
BEATRICE *(Benediktu; šepeta)*: Ste opravili svoje,
ga zmrcvarili po moje?
Ste ga dobili?
Mučili, kocine izpulili, zobe razbili?
(Benedikt zajamra.) Šleval!!!
ŽUPNIK in OSTALI: Pššššt!
ŽUPNIK: Bila je ... posebna naša draga, mila,
kontra verzu –
zato za marsikoga kontroverzna –
in ravno zdaj nas zapustila,
ko postala je kot mi: za verz – *per versus* po latinsko –
perverzna ...
Pride Claudio. Tišina. Gledajo se. Začne se komaj slišno iz množice: »Morilec!«. Claudio stopi proti krsti in začne peti.
CLAUDIO *(poje)*: Je v kapljici rose,
je v kaplji dežja ...
bilo dovolj prostora, da sva dva,
srečna v njej bila.
BEATRICE: Recite že kaj!
BENEDIKT: A zdaj?
BEATRICE *(cinično)*: Nee, čakaj pomladi, počakaj na maj!
BENEDIKT: Morilec! Rabelj na pogrebu svoje žrtve!
Ne moreš je pustit na miru niti mrtve?

ŽUPNIK: No, fant, na pogrebu smo, tako ne gre!
Ljubila sta se, naj pove!
Kaj v eni kaplji dežja je bilo dovolj prostora,
da sta dva ...
CLAUDIO (*poje*): ... da sva dva, srečna v njej bila.
Zdaj vse kaplje solze so,
da boli nebo,
v vsaki ti si, ni me,
kdaj pozabim te?
MAŠA (*poje*): To ni iluzija, res te ni,
to so moja jutra, bolečina me zbudi.
ŽUPNIK: Bi jo ljubil, če bi še živel?
CLAUDIO: Do smrti, če bi le hotela!
MAŠA in CLAUDIO (*pojeta*): To ni iluzija, res te ni,
to so moja jutra, bolečina me zbudi.
ŽUPNIK: Skupaj molimo,
drug drugemu vse oprostimo!
VSI (*pojejo*): Zdaj vse kaplje solze so,
da boli nebo,
v vsaki ti si, ni me,
kdaj pozabim te?
To ni iluzija, res te ni,
to so moja jutra, bolečina me zbudi.
To ni iluzija, res te ni,
to so moja jutra, bolečina me zbudi.
HERO (*zapoje*): To ni iluzija, to si ti,
so najlepša jutra, ko ljubezen te zbudi.

6. prizor – Vstajenje

Vsi šokirani. Tišina. Don Svedro omedli, potem se počasi pobere z odra.
HERO: Kje sem? Spomnim se, da nisem več brala ...
VSI: Živa je!
HERO: Kako to, da v krsti sem ko ...
VSI: Ko?
HERO: Ko ...
VSI: Koitus?
HERO: Končala!
MAŠA (*jo objame*): Rima, ne le živa je ...
BENEDIKT (*Beatrice*): ... ker on zares jo ljubi še!

LEONATO (*proti nebu*): Križana gora in dve bombi,
molil sem za sina, ne pa, da iz hčere rata zombi?
HERO: Claudio moj, zakaj si se mi izneveril,
zakaj domnevne moje krivde nisi vsaj preveril?
CLAUDIO: Jaz ...
HM: Vi morilec niste, a to zaenkrat veva dva,
čakava z novico, da se ta pogreb konča.
CLAUDIO: Torej z besedo meni v bran na dan, gospod!
HM: Po pogrebu, mladenič, dekle še ni not!
MAŠA: Kakšnem pogrebu, gospod policaj,
jo boste mar prisilili umret?
HM: Ne, če uradna oseba obvesti me,
da se je spremenil dnevni red.
ŽUPNIK: Torej, naj pojasnim, če že oblasti bi rade:
če truplo se zbudi, pogreb odpade!
LEONATO: Kakšni torej so v prid ženina dokazi?
HM: Dva sta. Tamle ju brat dvojček pazi! (*Požvižga Herkulu Velikemu, ki pripelje vklenjena Margareto in Boraccia.*)
Sva sama za morilca poskrbela,
saj če bi vas čakala,
bi polovica britofa od mrtvih vstala.
MARGARETA (*joče*): Hero, samo da si živa!
In pri stari mami ti prisežem, nisva kriva:
sva pri zaroti nevede sodelovala,
ko sva na fotografiranje pristala.
MAŠA: Kakšno fotografiranje?
BORACCIO: Moj šef je rekel, da gre za
Tračistanu promoviranje.
MAŠA: Don Svedro! Mene za naslovnico je maltretiral ...
(*Opazi, da ga ni.*) Kje je zdaj, se je teleportiral?!

MARGARETA: Prepričal me je, da mi lasulja tvoja pristoji,
zato so mislili vsi, da si na liki ti.
BORACCIO: Jaz pa moški sem, ki s hrbta z njo objet stoji.
DON PEDRO: Ne jemljite osebno, ta moj brat
storil je vse to, ker mene nima rad!
HV: Dovolj, konec obiskov!
ŽUPNIK: Brez pritiskov!
MAŠA: Saj nista več morilca!
HM: Kako da ne, če razložila sta vam, da sta krivca!
HV: Kje naj to bi logiko imelo?
MAŠA: Ja, nista, ker je truplo oživel.

HM in HV: Ja, butl, snemi jima že lisice ...
CLAUDIO: Hero draga, oprosti mi.
HERO: Ljubezen torej najina živi?
BEATRICE: Seveda, saj se ti verz vsak zloži!
ŽUPNIK: Naj živi!
VSI: Naj živi!
Claudio in Hero se poljubljata.

7. prizor – Druga poroka

LEONATO: Nadalujmo torej s poroko,
da ne menjamo cvetja in slavnostnih cunj,
glavobol mi sproža že današnji ta račun!
ŽUPNIK (*si samo obrne haljo s črne na belo*):
Je pa res fajn,
tale sodobni dizajn.
Torej, kje smo ostali ...
CLAUDIO in HERO: Da!!!!
ŽUPNIK: Lahko kot mož in žena se poljubita!
Poljub. Hero vrže šopek, ki prileti pred noge Beatrice in Benedikta. Beatrice in Benedikt se spogledata, planeta po šopku in končata v poljubu. Beatrice se prva zdrzne in začne tečnariti.
VSI: Aaaaa!
BEATRICE: Nehajte, od nekdaj mi je bedast ta namig,
ste kdaj videli samomorilca,
ki bi po samomoru metal štrik?
LEONATO (*Benediktu*): Ti, si mislil me kaj vprašat?
BENEDIKT: Ja, kar za celo bi zaprosil,
vem, da ne pustite roke le odnašat.
LEONATO: Tvoja je pa pika,
cela, da ne vrneš mi jezika!
BEATRICE: Ne no, to je ja kliše,
takšna je ljubezen, če pač brez humorja so ljudje.
Takega bi rada,
ki me duhovito zbada,
ki mojim šalam se smeji.
BENEDIKT: Zavežite ji oči.

8. prizor – Tretja poroka

Benedikt ob glasbeni podlagi napiše grafit (s sprejem v roki se dela, da piše, istočasno pa se na projekciji izpisujejo besede: BOLJ STRUPENA OD AZBESTA SI MOJA TI NEVESTA!) Beatrice odvežejo oči.
BEATRICE: Kaj je to?
BENEDIKT: Humor.
BEATRICE: H-humor želela sem, ne ljubeznivosti umor.
BENEDIKT: Ah odpor, odpor, več en odpor.
Benedikt z drugo barvo poudari posamične črke: 'boLJ strUpena od azBesta si Moja Ti nEvesta!'
VSI: Oooooo!
BEATRICE (*se zadrži*): To že vem, mi Hero je povedala ...
BENEDIKT: Nemogoče, Claudio mi prisegel je,
da ti si vame se zagledala ...
BEATRICE: Claudio se vam torej je zlagal,
ker besedo, da ti si vame se, je Hero dal ...
(*Se zavesta zmede, pogledata zarotnike, jima gre na smeh.*)
Ste se zmenili?
DON PEDRO: No, bolje rečeno, smo zadevo... uredili.
Usoda je želela, kar je zdaj,
in ker je usojeno – koraka ni nazaj.
BEATRICE (*ganjena, ga objame*): Obljubim,
da večno bom tvoj strup,
da te bom redno spravljala v obup ...
in da bom zabavna ... tudi ko ne bom več mlada ...
BENEDIKT: Samo, da kuhaš rada!
LEONATO (*vskoči*): Torej nepreklicno je,
kar je dogovorjeno,
gospod župnik, za ceno zmeniva se še pošteno ...

9. prizor – Četrta poroka

ŽUPNIK: Če nekdo še pritrdi,
plačate eno, dobite tri!
BORACCIO: Dovolite, prijavil možnost bi še eno,
če ohceti nocoj so v akciji.
Margareta, rad bi, da se vzameva.
MARGARETA (*Margareta ga pogleda in prikima*) :
Ne le zahod, morda še kakšno
zvezdo skup' ujameva.

V kotu v ozadju se prikaže Don Svedro – Gargamel.

DON SVEDRO: Boraccio, čestitam,
odločil si za vlogo se moža,
bravo, res,
to čisto nekaj drugega je kot življenje psa!

10. prizor – Vihar

MARGARETA (*Don Svedru*): A nazaj si drznete,
baraba prekleta!

BORACCIO: Ignoriraj ga, Margareta!

MARGARETA: Povedala bom svoje, gnoju.

BORACCIO: Ne, ignoriraj ga tako,
da bo dvomil o svojem obstoju.

MAŠA: Nič ga ne bomo ignorirali,
zdaj mi njega bomo maltretirali ...
Poslušajte zdaj, novinarska zgaga ...
(*Se zapodi proti njemu, on izgine, ona pokuka z odra, šokirana reče nazaj.*)
Ni ga, vraga.

V tem hipu se na drugi strani odra pojavi identični Gargamel, seveda plesalec, igralec ga sinhronizira, kot posledj tudi ostale.

DON SVEDRO: Čestitam tudi vama, Benedikt in Beatrice,
lepo sta gobcala, da zakonski se vaju stan ne tiče ...

MAŠA: Dovolj bo vašega nakladanja in zla,
jaz na naslovnici naj bi bila!

Se zakadi vanj, on izgine enako kot prej, ona pokuka za njim, on se pojavi diagonalno spredaj.

DON SVEDRO: Se opravičujem, Maša,
želel sem vam dati mesto,
ki pritiče vam in kozmični pravici,
pa sem vas objavil raje v sredici ...

Projekcija grotesknh fotomontaž z Mašinim obrazom – muca, erotična štruca kruha ipd.

MAŠA: O, groza, blamaža,
to je fotomontaža!
Prijavila bom vas in vaše ukane!

Se zakadi vanj. On ne izgine, pač pa se oglasi dvojček, ki se pojavi diagonalno zadaj.

DON SVEDRO: Neumnost stane!

MAŠA (*njemu in v opravičilo ljudem*):

Vam bom dala neumnost,
vodila me je čista razumnost;
želela sem, da Tračistan dobil bi časopis
in s tem postal bi mesto, ki ima fris! (*Bega.*)
(*Leonatu.*) Leonato dragi,
prosim te, pomagi ...
(*Vsem.*) Na predsodke o blondinkah ste vsi prilepljeni.
(*Leonatu.*) Reci že kaj,
opravičujem se ti za nazaj ...

LEONATO: Ja, na predsodke o blondinkah ste vsi
prilepljeni ...
A raje od drugih jih imamo ...
saj smo proti črnim kozam cepljeni!
Odidite zdaj ...

Pojavi se še tretji Gargamel.

MAŠA: Joj, ljubi, zlo se množi,
vseeno mi je zdaj, če časopisa ni
in se nikdar več nič ne zgodi!
Tvoja bom, dokler boš živ,
jedla purana, čeprav ni nič kriv!

BENEDIKT: Odidite!

DON SVEDRO: O, človek govori
tudi po tem, ko se poroči?

CLAUDIO: Odidite!

DON SVEDRO: Kaj je, mucek,
zdaj mož si, ne več cuček!

Počuti se soprog kako,
ko ve, da je namesto njega snubil Cyrano?

DON PEDRO: Dovolj bo, brat ...

DON SVEDRO: »Brat«
danes, včasih pa, da je frajer, kdor si zob ne umije!
Z izrazom kakšnim naj toplino vrnem tebi,
ki vsem si žene zrihtal razen sebi?
Mešétar od dobrih namenov zasopli?
Ali Pedro – moj brat topli?

DON PEDRO: Odidite, brat, ti in tvoje prevare!
Pojavi se še četrti.

DON SVEDRO: Takoj, bratec, čim podrobnosti
še zadnje pridejo ... iz omare!

DON PEDRO: Nimaš pravice!

*Gre in vsem štirim snema maske, vidi postavne mladeniče, ki mu pravijo »Živjo«
in odhajajo ... medtem iz offa ...*

DON SVEDRO: Kakšne razkriti resnice?

O intimi tebe in človeka,
ki naj bi skrili jo vojaška uniforma
in duhovniška obleka?

VSI: Kaj? (*Grom in strela.*)

ŽUPNIK: Vem, Bog, odpoved mi boš dal,
ponižno jo sprejemam, ker sem ti lagal.

Dovolj teatra,
preveč me matra.

Vsi zgroženi, hrup, vrata s projekcijo montaže prejšnjih fotografij in raznih škandaloznih naslovnice se odprejo, osem Gargamelov pleše in poje.

DON SVEDRO: Zdaj bosta videla, kakšna je razlika,
če kroga je na glavo obrnjena, prekleta ritopika.
Ni od vašega zaveznika z neba podpore,
ta star pač ni za take fore.
Konec je, gospoda,
končala bosta na dnu soda.

GARGAMELI (*pojejo*): Sovraži, maži, blati vse ljudi,
slej ko prej zajebejo te vsi.
Sovraži, maži, blati, glej,
kako izdali so te vsi.
Sovraži, kradi, zmisli si laži,
z njimi druge prehitel boš ti.
Tračari, laži, kradi, glej,
kako nagravljen je ta svet!

Med točko, ki se nadaljuje tiho ali nemo, in paniko, ki se stopnjuje, lahko tudi v spopade, stopi v prvi plan Župnik, ki gre do Don Pedra in poje (morda operno petje).

ŽUPNIK: V antiki o razpletu ste odločali bogovi,
a tudi na odru so od renesanse časi novi;
res dilema usodna vsakokrat napoči,
a v roke jo vzame človek in se odloči.
Včasih je tako hudo, da ni več trezen;
tedaj odloča edini deus ex machina – ljubezen!

BORACCIO: Začutimo jo vso
in odpihnili bo zlo!

Vsi se po parih poljubijo, začne se zvočni veter, vihar, ki odpihne vse Gargamele, nato se vihar umiri, Margareta prinese pladenj s pijačo, a Župnik jo zavrne.

DON PEDRO: Kam greva?

ŽUPNIK: Če misliva resno, na sever,
na jug in pod Alpe zaenkrat ne smeva.

11. prizor – Dober konec vse povrne

Začne se melodija finalnega songa, ki se seveda prelevi v veliki finale s koreografijo ... Lahko video, same pozitivne novice in časopisne naslovnice ...

VSI: Glasnejša je od trača,
močnejša od viharja,
cel svet obrača,
več vredna od denarja.

CLAUDIO in HERO:
Rimščino je v srcu prebudila,
strah premagat naučila,
risa v muco spremeni,
riba poje, lev žgoli.

BENEDIKT in BEATRICE:
Enaki smo pred njo vsi,
kdor gobcá in kdor molči,
je vroča januarja kot v maju,
brez besed zgovornejša od naju.

MAŠA in LEONATO:
Gurujem, tečajem sem, tisku nasedla,
zdaj za isto mizo
(*Leonato.*) zelenjavo
(*Maša.*) in meso
(*Oba.*) bova jedla.

VSI: Abeceda ljubezni
je odprto srce,
glava se moti,
ker misli, da ve.

ŽUPNIK in DON PEDRO:
Zidove si sami gradimo,
če drugim živeti' ne pustimo,
prispevaj kaj za boljše čase
in se končno brigaj zase!

BENEDIKT in BEATRICE:
Usta čuvaj za poljub,
odvadi jezik zganjat hrup,

a hrbta ne obrni šali,
resnobnost čar zatre v kali.

HM in HV (*ki prideta vsak s svojo dolgonogo plesalko*):

Plahi, pogumni
in mi bistrourni,
vsi vredni smo ljubezni prave,
vsak lahko je – mož postave (*misli na spremljevalki*).

BENEDIKT in BEATRICE:

Abeceda ljubezni
je odprto srce,
kje koga čaka,
nikdar se ne ve.

BORACCIO in MARGARETA: Nikoli ni prepozno,

na naju in zahod kdaj spomni se,
ko ti je pa najbolj grozno:
upanje res zadnje umre!

LEONATO (*parlando*): Sam' žena kasnej'!

VSI: Ah dej! (*Pojejo.*)

Zaupaj, verjemi,
trenutek objemi,
rane pozabi, konec bo zmot,
naj srce bo kažipot!
Abeceda ljubezni
je odprto srce,
glava se moti,
ker misli, da ve.
Abeceda ljubezni
je odprto srce,
kje koga čaka,
nikdar se ne ve.

Zastor pade.

Jože Salej, Milan Štefe, Jaka Lah

Filip Samobor, Vid Žgajner, Dejan Gregorič, Matic Luksič, Jože Šalej, Iva Krajnc Bagola, Rok Matek

Rok Prašnikar, Tomo Tomšič, Karin Putrih, Anja Möderndorfer, Tim Klemenčič, Gregor Čušin, Dejan Gregorič, Tomaž Gajšt, Primož Fleischman, Katja Škofic, Tanja Ribič, Jaka Lah, Uroš Smolej, Tadej Premk, Jože Šalej, Goran Rukavina, Rok Matek, Milan Štefe, Tina Potočnik Vrhovnik, Mojca Funkl, Filip Samobor, Iva Krajnc Bagola, Matic Lukšič

PSIHOLOŠKI TEST KAKO TRAČATE?

Preberite vprašanja in si zapomnite črko pred izbranimi odgovori. Na naslednjih straneh lahko preberete rezultate.

Ali radi prebirate tabloidne časopise?

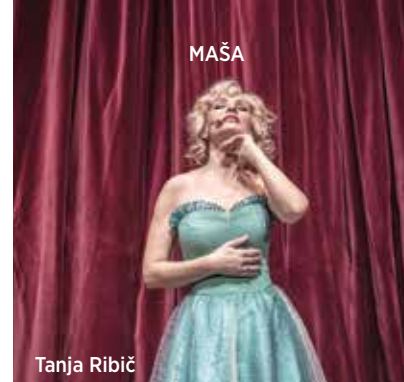
- A) Ne, berem samo Dnevnik.
- B) Včasih, na primer pri frizerju, jih prelistam.
- C) Redno! Saj so najzanesljivejši vir informacij.
- D) Vse, kar me zanima, izvem od prijateljev in prijateljic in iz drugih virov.
- E) Ne berem časopisov, ker že itak vse vem.
- F) Berem samo knjige.

Vaša znanka se je pravkar ločila. Povabljeni ste na zabavo, ki naj bi se je udeležila tudi ona in njen bivši partner. Kaj naredite?

- A) Nič.
- B) Pokličem znanko, da bi jo odvrnila od udeležbe na zabavi.
- C) Na zabavi opazujem, kako se bivša zakonca vedeta, in ju po potrebi tolažim.
- D) Pokličem vse povabljene in jim zaupam najbolj umazane detajle njune ločitve.
- E) Na zabavi se iz obeh norčujem.
- F) Ker vem, da še obema krvavi srce, ostanem doma.

Skupaj s sodelavci sedite v lokalu. O čem se pogovarjate?

- A) O hrani in pijači.
- B) O lepem vremenu in zdravem življenju.
- C) O horoskopu in zvezdnih kartah.
- D) O sodelavcih, ki niso z nami.
- E) Govorim samo jaz, ker sem tako duhovit(-a).
- F) Molčimo, ker se nimamo o čem pogovarjati.

Sodelavec vam zaupa, da je zaljubljen v nadrejeno osebo. Kaj naredite?

- A) Skomignem z rameni.
- B) Ponudim se, da jima uredim zmenek.
- C) Vsem na skrivaj povem, kar mi je zaupal.
- D) Pokličem njegovo partnerico in ji povem, kar sem pravkar slišal(-a).
- E) Zbadam ga, da bi uvidel, kako nezrelo in neumno je to.
- F) Posodim mu knjigo ljubezenskih pesmi.

Vaš prijatelj izda vašo skrivnost. Kaj naredite?

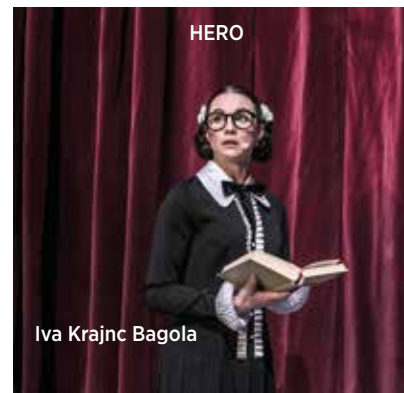
- A) Mislim si svoje.
- B) Vse skupaj obrnem na šalo.
- C) Popravim, kar se popraviti da, in sklenem, da bom v bodoče bolj previden(-a).
- D) Vsem izdam njegovo največjo skrivnost.
- E) Pred vsemi se soočim z opravičljivcem in se na smrt skregam.
- F) Nemudoma prekinem vse stike z njim.

Kaj najraje gledate v gledališču?

- A) Ne hodim v gledališče.
- B) Klasične drame.
- C) Komedije z veliko petja in glasbe.
- D) Družinske melodrame.
- E) Provokativne postdramske predstave.
- F) Poetične drame.

Ko ste si ogledali *Trač* ali *Mnogo hrupa za nič*, ste ...

- A) ... šli spat in pozabili na vse skupaj.
- B) ... v naslednjih dneh svojim znancem priporočili ogled.
- C) ... objavili, da ste bili v gledališču, in všečkali njegovo spletno stran.
- D) ... sporočili tabloidom, da je v igri polno nespodobnosti.
- E) ... napisali sočno kritičen in duhovit komentar na medmrežnem forumu.
- F) ... si obrisali solzne oči, prebrali besedila songov in zdaj rešujete ta neumni test.

REZULTATI

Če ste največkrat izbrali odgovor A, ste kot Leonato, preudarni in zmerni v vsem in tudi če prislunete opravljalcem, ne verjamete vsega, kar slišite. Veste pa, da kjer je dim, je tudi ogenj. Tračev ne razširjate, si pa zapomnite kakšnega, ki bi lahko vplival na vas ali vaše najbližje. Držite se moralnih načel, ampak ste dovolj pametni, da jih kdaj malo upognete, da lažje preživite. Niste zamerljivi, če pa vas kdo zelo prizadene, pokažete zobe.

Če ste največkrat izbrali odgovor B, ste kot Don Pedro, saj veste, da ima vsakdo kakšno veliko skrivnost, za katero ne želi, da bi jo kdo izvedel. Ljudem zaupate in tudi oni vam. Radi pomagate in kdaj pa kdaj za dosego cilja uporabite kakšno bolj zavito pot. Poznate skrivnosti svojih bližnjih in tudi drugih, ki vam zaupajo, toda tega ne izrabljate v svoj prid. Ne obsojate in niste škodoželjni. Kdaj pa kdaj prebirate tudi tabloide, ampak jih ne jemljete pretirano resno. Na socialnih omrežjih imate veliko prijateljev in všečkov, a se ob tem zavedate, da je pravo prijateljstvo tisto, ki ga potrdi resnično življenje. Seveda vas prizadene, če slišite kakšen trač o sebi, in naredite vse, da bi popravili škodo, ki vam je bila prizadejana.

Če ste največkrat izbrali odgovor C, ste kot Maša, radi ste v družbi in veste, da je opravljanje kratkočasna zabava. Radi prebirate rumeni tisk in ure dolgo klepetate s prijateljicami po telefonu. Zanima vas vse od mode do kuharskih receptov, po televiziji spremljate žajfnice, medtem ko vadite zadnjo različico pomlajevalne joge. Socialna omrežja po internetu so razširila vaš krog prijateljic in prijateljev, s katerimi delite podrobnosti iz vsakodnevnega življenja in z navdušenjem všečkate in komentirate. Če izveste, da vas je kdo opravljal, vas to sicer prizadene, ampak kmalu pozabite na zamere.

Če ste največkrat izbrali odgovor D, ste kot Don Svedro, vse, kar slišite, si zapomnite, saj je vsaka izjava lahko potencialno orožje. Spremljate vse od časopisov, TV programa, do socialnih omrežij in si delate zaznamke. Tabloide željno spremljate in se tudi norčujete iz njih, saj veste, da je polovica novic neresničnih. Laži vas ne motijo in tudi sami lažete, da dosežete svoj cilj. Načeloma sodite, da so ljudje okoli vas neumni, in kadar vam gre za nekaj več, jih lahko tudi naplahtate. Zelo ste spretni, uživate v spletkarjenju, rojeni ste za politika.

Če ste največkrat izbrali odgovor E, ste kot Beatrice ali Benedikt, vedno pripravljeni na konfrontacijo mnenj. Prezirate opravljanje in osiranje. Vsakomur poveste vse v obraz. Ne berete tabloidov in facebook imate le zato, da se lahko spopadate z drugimi in vplivate na javno mnenje. Kadar izveste kakšen trač o sebi, ste prizadeti in se maščujete, tako da obrekljivce javno osramotite. Če vas osebe, ki jim zaupate, izdajo, se jim izogibate, prekinete prijateljstvo in ne izpustite nobene priložnosti, da jih podražite v javnosti. Čeprav ste po naravi umirjeni, težko brzdate jezik in zgodi se, da vaše našpičene in duhovite izjave krožijo po socialnih omrežjih in vaši nastopi postanejo viralni. To vam zelo godi.

Če ste največkrat izbrali odgovor F, ste kot Hero ali Claudio, ne zanima vas opravljanje, mogoče zato, ker veste, da je vse to le pena besed, brez lepote in globine. Več vam pomeni poslušanje žuborečega potoka kot žlobudranje opravljive sosedu. Berete knjige, še posebej poezijo, gledate evropske filme, ne veste, kaj so to socialna omrežja, facebook in podobne tujke. Zdi se vam, da so okoli vas vsi zbežljali, da nihče nima več občutka za lepo in dobro v sočloveku. Veste, da so lahko ljudje zlobni in zagotovo so že ranili vašo občutljivo dušo, zato ste previdni in bolj zaprti vase. Mobilni telefon uporabljate le za klice vam najbližjih oseb.

Če ste odgovarjali tako, da imate mešanico vseh črk, potem ste še najbolj podobni Gašperju Tiču, ki je vse te like ustvaril. Malce najbrž spominjate tudi na Williama Shakespeara, ki je te like zasnoval. Ste eden tistih, ki se zaveda, da je tale test, tako kot igra, ki ste jo gledali, zgolj iluzija, se pravi, da znate ločiti resnico od trača, zato vas govorice ne vznemirjajo pretirano. Z obilo zdrave pameti in humorja rešujete zagate, včasih malo potračate in se veselite lepih in dobrih stvari v življenju. Hvala, da ste prišli v gledališče in rešili ta test.

ŽUPNIK

Uroš Smolej

BORACCIO

Milan Štefe

Katja škofic, Anja Möderndorfer, Mojca Funkl, Karin Putrih, Tina Potočnik Vrhovnik, Tanja Ribič, Gregor Čušin, Iva Krajnc Bagola, Dejan Gregorič, Jaka Lah, Jože Šalej, Matic Lukšič, Rok Matek, Milan Štefe, Tadej Premk, Uroš Smolej, Filip Samobor

ALENKA GOLJEVŠČEK KERMAUNER

Foto Tone Stojko

Ivan Jezernik, Marko Simčič, Matjaž Turk, Maja Boh, Tone Kuntner, Anka Cigoj

Sredi januarja nas je zapustila literarna znanstvenica, pedagoginja in dramatičarka Alenka Goljevšček Kermauner, katere usoda se je za kratek hip tesno povezala z našim gledališčem.

V sredini osemdesetih let prejšnjega stoletja, ko so znotraj bivše države SFRJ že potekali spopadi za prevlado in so se bile bitke najprej in predvsem na področju kulture in izobraževanja, je Alenka Goljevšček Kermauner napisala igro z naslovom *Pod Prešernovo glavo*. V njej je, tako kot je sama rekla, povzela destoletja izkušenj gimnazijske profesorice in pritiskov, ki jim je bila izpostavljena pedagoška stroka v dobi samoupravnega socializma in ki so svoj vrhunec doživeli v času t. i. skupnih jeder.

Danes je mladim rodovom težko razložiti, zakaj se je tedanja oblast odločila poenotiti republiške učne načrte, da bi mladino vzgajali bolj v jugoslovanskem duhu. Predvsem si zdaj težko predstavljamo, na kakšen način so preko različnih samoupravnih in partijskih organov izvajali direktive, kakšne so bile posledice za tiste, ki so se temu uprli, in kako je vse to vplivalo na razpoloženje tedanje mlade generacije. Sredi teh ostrih bitk je Alenka Goljevšček Kermauner napisala besedilo z naslovom *Pod Prešernovo glavo* in ga ponudila Mestnemu gledališču ljubljanskemu, ki je z njegovo krstno uprizoritvijo v režiji Zvoneta Šedlbauerja odprlo sezono 1984/85.

Uprizoritev je bila sprejeta z mešanico navdušenja in osuplosti. Spregovoriti z odra odprto in kritično o družbeni realnosti v času, ko je še veljal zakon o verbalnem deliktu, je bila nedvomno pogumna gesta. Takrat so namreč vsi vedeli, o kom teče beseda in kam meri kritična ost. Dokumentarnost, ki se je na odru uveljavila šele desetletja kasneje, je bila sicer malo zamaskirana, a misel, da se je potrebno upreti nasilnemu poenotenju, je slišalo več kot 40.000 parov ušes v 142-ih ponovitvah. Delo so uprizorili tudi v Zagrebu z naslovom *Pod Krlježino glavom*.

V sezoni 1987/88 smo v MGL uprizorili še eno dramo Alenke Goljevšček Kermauner z naslovom *Otrok, družina, družba ali Lepa Vida 1987*, katere uspeh ni primerljiv s tistim, ki ga je imela kratkočasna žaloigra *Pod Prešernovo glavo*. A za kratek hip v našem kratkem obstoju so se ustvarjalne poti Alenke Goljevšček Kermauner in MGL srečale in skupaj vstopile v del mitske predzgodovine osamosvajanja Slovenije.

Vsem njenim izrekamo iskreno sožalje.

Ivo Svetina

GLEDALIŠČE PEKARNA 1971–1978

Rojstvo gledališča iz duha svobode: pričevanje

(Knjižnica MGL/167)

MGL: Ljubljana, 2016

V začetku sedemdesetih let 20. stoletja sta v Ljubljani nastali dve eksperimentalni gledališči, EG Glej in Gledališče Pekarna. Prvega so leta 1970 ustanovili režiserji, dramaturgi in igralci, ki so izhajali iz dediščine Odra 57. Med njimi je bil tudi Lado Kralj, ki pa se je še istega leta odpravil na podiplomski študij v ZDA in tam sodeloval s slovitim režiserjem Richardom Schechnerjem. Ko se je leta 1971 vrnil v Ljubljano, svoje ustvarjalne poti ni nadaljeval v EG Glej, temveč je z Ivom Svetino in drugimi sodelavci v prostorih opuščene pekarnice na Viču ustanovil Gledališče Pekarna.

Marca 1972 je bila v Gledališču Pekarna prva premiera: Lado Kralj je uprizoril igro Daneta Zajca *Potohodec* in z njo načrtno gledališko poetiko na Slovenskem. Od prvotnega obrednega gledališča (*Potohodec*, *Gilgameš*, *Ali naj te z listjem posujem?*) je Gledališče Pekarna raziskovalo v različne smeri (od ludizma do neonaturalizma) ter z velikim uspehom gostovalo po vsej Jugoslaviji in v tujini (med drugim na znamenitem festivalu v Nancyju). Do leta 1978, ko je prenehalo z delovanjem, je v njem nastala vrsta predstav, ki so v veliki meri temeljile na osnovi besedil domačih avtorjev (Daneta Zajca, Rudija Šeliga, Matjaža Kocbeka, Petra Božiča, Denisa Poniža in drugih). Zadnja načrtovana predstava je bila *Grobница za Borisa Davidoviča* po noveli Danila Kiša in v režiji Ljubiše Rističa, do katere pa ni nikoli prišlo, kar je pomenilo konec Gledališča Pekarna. Kiševa novela je pod naslovom *Missa in a-minor* v Rističevi režiji nato zaživela leta 1980 v Slovenskem mladinskem gledališču.

V knjigi *Gledališče Pekarna 1971–1978*, ki jo je napisal pesnik, dramatik, esejist in prevajalec Ivo Svetina, bomo iz prve roke pregledali zgodovino in osvetlili pomen tega pomembnega poglavja v zgodovini eksperimentalnega gledališča na Slovenskem. Izčrpno in s številnimi fotografijami opremljeno knjigo je z zapisom na zavijih med bralce pospremil Lado Kralj. Knjiga dopolnjuje in nadgrajuje Svetinove že obstoječa članke o Gledališču Pekarna ter jih povezuje v novo celoto, ki jo zaokroži dramsko besedilo *Grobница za Pekarno*, za katerega je avtor leta 2010 prejel Grumovo nagrado.

Uroš Smolej, Tomo Tomšič, Iva Krajnc Bagola, Primož Fleischman, Matic Lukšič, Milan Štefe, Jože Šalej, Mojca Funkl, Tanja Ribič, Gregor Čušin, Tina Potočnik Vrhovnik, Filip Samobor

Gašper Tič, Davor Herceg

THE GOSSIP

or

MUCH ADO ABOUT NOTHING

Inspired by Shakespeare

Musical - comedy

World premiere

Co-producer Gledališče Koper

Premiere in 23rd February, 2017

Book **GAŠPER TIČ**
 Music **DAVOR HERCEG**
 Directors **JAKA IVANC, GAŠPER TIČ**
 Dramaturg **IRA RATEJ**
 Set designer **GRETA GODNIČ**
 Costume designer **LEO KULAŠ**
 Coreographer **MIHA KRUSIČ**
 Corepetitor **JOŽE ŠALEJ**
 Musical Supervision and Director **DAVOR HERCEG**
 Video **VORANC KUMAR**
 Light designer **BOŠTJAN KOS**
 Language consultant **MAJA CERAR**
 Assistant to dramaturg **ANJA KRUŠNIK CIRNSKI**
 Assistant to costume designer **LARA KULAŠ**

Stage manager **Borut Jenko**
 Prompter **Neva Mauser Lenarčič**
 Technical director **Janez Koleša**
 Stage foreman **Matej Sinjur**
 Technical coordinator **Branko Tica**
 Sound masters **Sašo Dragaš, Gašper Zidanič** and **Maks Pust**
 Lighting masters **Andrej Koležnik, Boštjan Kos, Bogdan Pirjevec** and **Aljoša Vizlar**
 Hairstylists **Jelka Leben** and **Mirela Brkić**
 Wardrobe mistresses **Angelina Karimovič** and **Tanja Cirman**
 Property masters **Borut Šrenk** and **Sašo Ržek**

The set was made under the supervision of master **Vlado Janc** and costumes under the supervision of mistresses **Irena Tomažin** and **Branka Spruk** in the ateliers of the Ljubljana City Theatre.

Cast

Maša, the beautiful new age wife of an inn owner **TANJA RIBIČ**
 Leonato, her husband, grumpy inn owner **GREGOR ČUŠIN**
 Hero, their daughter, educated miserable
IVA KRAJNC BAGOLA
 Beatrice, their daughter, sharp-witted beauty
TINA POTOČNIK VRHOVNIK
 Margareta, the cheerful waitress, mediocre **MOJCA FUNKL**
 Boraccio, a human, sufferer, bearded, mediocre **MILAN ŠTEFE**
 Don Svedro, the tabloid man **JAKA LAH**
 Don Pedro, his brother, tidy egghead, pilot,
 commander **ROK MATEK**
 Benedikt, the witty, good looking pilot **FILIP SAMOBOR** as guest
 Claudio, the sensitive poet, pilot **MATIC LUKŠIČ** as guest
 Hercule the Little, the police officer, taller than his
 brother **GABER K. TRSEGLAV/TOMO TOMŠIČ** as guest
 Hercule the Great, his twin brother, police officer
ROK KRAVANJA as guest/ **ROK PRAŠNIKAR** as guest
 The Priest, drunk **UROŠ SMOLEJ**

Musicians

JOŽE ŠALEJ/DAVOR HERCEG (Piano)
ŽIGA KOŽAR/ANŽE ŽURBI (Drums)
GORAN RUKAVINA/ALEŠ AVBELJ (Bass)
TOMAŽ GAJŠT/JAKA HAWLINA (Trumpet)
PRIMOŽ FLEISCHMAN/MATEJ KUŽEL (Saxophone)
VID ŽGAJNER/JAKOB LEBAN (Trombone)
DEJAN GREGORIČ/ANA MEZGEC (Violin)

Dancers

MATEVŽ ČESEN/TIAN ČEHIČ
TIM KLEMENČIČ/MATEJ BEDIČ
ANJA MÖDERNDORFER/PETRA RAVBAR
TADEJ PREMK/JAN MAROLT
KARIN PUTRIH/TJAŠA RESNIK
KATJA ŠKOFIC/NIKA HORVAT

What is this nothing that there is so much ado about in this Shakespeare's play? Is this the noise of the battles that soldiers are talking about? No way, they are all overjoyed to be back home in Messina. Is this the love at first sight that overwhelms young soldier Claudio when he lays his eyes on the gorgeous Hero? By no means. Hero loves him in return, openly and tenderly. Nor is this ado the echo of loud teasing between the headstrong Beatrice and Benedick who despises love, for their merry war turns into passionate love. The nothing causing all this ado is gossip spread by Don John, a dour and evil man. He almost ruins Hero's wedding because Claudio falls for his insinuations, storms out of the church in the middle of the ceremony and leaves the shocked bride alone at the altar. Meanwhile Beatrice is softened by a rumour that Benedick secretly loves her. Benedick is a victim of gossip, too, because he is led to believe that Beatrice's stinging remarks are nothing but masked declarations of love ...

Much Ado about Nothing, one of the most famous Shakespeare's comedies, will be turned into a musical by librettist Gašper Tič, composer Davor Herceg and director Jaka Ivanc. Handsome young soldiers and beautiful girls, two interweaving love stories, a pinch of malevolent gossip, some masterful intrigues and a masked ball with live music - all this provokes laughter and leads towards the happy end.

INFORMACIJE O PREDSTAVAH MGL DOBITE

- pri blagajni MGL v Gledališki pasaži med Čopovo in Nazorjevo ulico v Ljubljani, ki je odprta vsak delavnik od 12. do 18. ure in uro pred predstavo
- v mesečnem sporedu predstav, ki ga abonenti, imetniki osebne in poslovne kartice MGL in tudi vsi drugi, ki to želijo, prejmejo po pošti, prav tako pa je brezplačno na voljo pri blagajni MGL
- na spletni strani **www.mgl.si**
- s sporočili SMS Mestnega gledališča ljubljanskega
- v dnevnem časopisju
- na radiu
- na Facebooku, Twitterju in Instagramu